

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

М. С. Татар

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ

Навчальний посібник

Харків «ХАІ» 2018

УДК 336.221:657(075.8)
Т23

Рецензенти: д-р екон. наук, проф. Г. В. Назарова,
д-р екон. наук, проф. В. І. Успенко

Татар, М. С.

Т23 Облік і звітність в оподаткуванні [Текст] : навч. посіб. / М. С. Татар.
– Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац.
ін-т», 2018. – 124 с.

ISBN 978-966-662-639-7

Розглянуто поняття, завдання, методи і правила податкового обліку, загальні засади встановлення податків і зборів, податкову звітність і принципи її складання, податковий облік і звітність з податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, податку на додану вартість, податку на майно, а також спрощену систему оподаткування, обліку і звітності.

Навчальний посібник відповідає вимогам програми курсу «Облік і звітність в оподаткуванні».

Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Табл. 3. Бібліогр.: 10 назв

УДК 336.221:657(075.8)

ISBN 978-966-662-639-7

© Татар М. С., 2018
© Національний аерокосмічний
університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут», 2018

ЗМІСТ

1 СУТЬ І ПРАВИЛА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ.....	5
1.1 Податковий облік як елемент системи бухгалтерського обліку: завдання, функції, методи.....	5
1.2 Методика організації податкового обліку на підприємствах.....	7
2 ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ПОНЯТТЯ Й ВИДИ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ.....	10
2.1 Податкова система і податкове законодавство України. Поняття й види податків і зборів.....	10
2.2 Загальні засади встановлення податків і зборів.....	13
3 ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ.....	25
3.1 Платники податку на прибуток підприємств	25
3.2 Об'єкт і база оподаткування.....	26
3.3 Ставки податку на прибуток підприємств. Порядок обчислення і сплати податку на прибуток підприємств	27
3.4 Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів.....	27
3.5 Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування.....	28
3.6 Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень).....	31
4 ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	32
4.1 Платники податку на доходи фізичних осіб.....	32
4.2 Об'єкт і база оподаткування.....	33
4.3 Податкова знижка.....	47
4.4 Ставки податку.....	49
4.5 Порядок нарахування, утримання й сплати (перерахування) податку до бюджету.....	50
4.6 Перерахунок податку й податкові соціальні пільги.....	51
4.7 Перерахунок податку, перерахунок і обмеження податкової соціальної пільги.....	54
4.8 Особи, що відповідають за утримання (нарахування) і сплату (перерахування) податку до бюджету.....	55
4.9 Забезпечення виконання податкових зобов'язань.....	55
4.10 Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).....	56
5 ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	59
5.1 Платники податку.....	59
5.2 Об'єкт оподаткування.....	62
5.3 Дата виникнення податкових зобов'язань.....	64
5.4 Розміри ставок податку.....	65
5.5 Податковий кредит.....	82

5.6 Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), і строки проведення розрахунків.....	84
5.7 Електронне адміністрування податку на додану вартість.....	88
5.8 Податкова накладна.....	91
5.9 Звітні (податкові) періоди.....	92
5.10 Порядок надання податкової декларації і строки розрахунків з бюджетом.....	92
6 ПОДАТОК НА МАЙНО.....	93
6.1 Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.....	93
6.2 Транспортний податок.....	100
6.3 Земельний податок.....	103
7 СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ.....	103
7.1 Групи платників єдиного податку.....	103
7.2 Порядок визначення доходів і їхній склад для платників єдиного податку першої – третьої груп.....	108
7.3 Ставки єдиного податку.....	110
7.4 Податковий (звітний) період.....	111
7.5 Особливості нарахування, сплати і подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.....	116
7.6 Порядок вибору спрощеної системи оподаткування, переходу на спрощену систему оподаткування або відмови від спрощеної системи оподаткування.....	117
7.7 Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку.....	120
Бібліографічний список.....	123

1 СУТЬ І ПРАВИЛА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

1.1 Податковий облік як елемент системи бухгалтерського обліку: завдання, функції, методи

Податковий облік являє собою систему накопичення, оброблення й узагальнення інформації, необхідної для забезпечення ефективного й прозорого процесу розрахунку податків і зборів у їх взаємозалежності, та складання податкової звітності відповідно до порядку, установленого Податковим кодексом України та іншими спеціальними законодавчо-нормативними актами з питань оподаткування.

Мета ведення податкового обліку:

- формування повної й достовірної інформації про порядок обліку для цілей оподаткування господарських операцій, здійснених платником податків протягом звітного (податкового) періоду;
- забезпечення інформацією внутрішніх і зовнішніх користувачів для контролю за правильністю, повнотою і своєчасністю обчислення й сплати податків.

Податковий облік як підсистема бухгалтерського обліку організовується так, щоб задовольнити потреби управління і служби податкового менеджменту в інформації щодо формування бази оподаткування підприємств за всіма видами діяльності.

Завдання податкового обліку:

- формування повної й достовірної інформації про порядок обліку для цілей оподаткування господарських операцій;
- забезпечення інформацією, необхідною внутрішнім і зовнішнім користувачам для підготовки податкової звітності, а також для контролю за дотриманням податкового законодавства;
- запобігання негативним результатам господарської діяльності, пов'язаних із сплатою податків (уникнення штрафів, переплати, недотримання принципу оптимальності оподаткування тощо);
- виявлення відхилень окремих порівнюваних об'єктів податкового і фінансового обліку з метою їх подальшого аналізу й контролю.

Мета і завдання податкового обліку реалізуються через функції, які мають бути тісно пов'язані з функціями управління (таблиця 1.1).

Особливостями методології податкового обліку є її залежність від досить частих змін законодавчої бази процесу визначення об'єктів і бази оподаткування й дуже висока «ціна помилки», яка виявляється через систему санкцій, зокрема фінансових.

Таким чином, перед кожним суб'єктом господарювання постає найважливіша і водночас складна проблема – створення інформаційної бази, сформованої в податковому обліку, яка, постійно пристосовуючись, набувала б усе нових якостей і форм для підвищення ефективності

процесу визначення об'єктів оподаткування, нарахування податків і зборів, зниження ризику податкової помилки, а також контролю за витрачанням фінансових ресурсів у цьому напрямку. Очевидно вирішення поставлених питань є неможливим без визначення предмета податкового обліку.

Таблиця 1.1 – Функції податкового обліку

Функції податкового обліку	Характеристики функцій
Прогнозна	Подання податкової інформації для планування, прогнозування фінансових ресурсів підприємства та управління ними для сплати податків і зборів
Контрольна	Контроль за правильністю і своєчасністю розрахунку з державою, її місцевими представниками відповідно до норм податкового законодавства
Аналітична	Подання інформації щодо сплати податків для проведення фінансового аналізу організації і аналізу податкового тягаря на основі широкого використання економіко-математичних методів і моделювання
Інформаційна	Забезпечення отримання необхідної інформації для визначення розміру об'єктів і бази оподаткування, а також складання податкової звітності
Забезпечення ефективної взаємодії між платниками податків і контролюючими органами	Забезпечення контролюючих органів під час проведення камеральної й виїзної документальної перевірок прозорою та якісною інформацією щодо податків і оподаткування

Предметом податкового обліку є діяльність підприємства, унаслідок якої виникають податкові зобов'язання щодо обчислення й сплати податків і зборів.

Об'єктивно динамічні процеси зміни податкового законодавства, підвищення темпів здійснення господарської діяльності, а також її форм орієнтують підприємства на створення досить гнучкої і розвинутої системи обліку, що є неможливим без використання прийомів і методів, які б забезпечили не тільки розрахунок достовірної суми податкових платежів і складання звітності, але й управління відповідними фінансовими ресурсами.

Метод – це спосіб пізнання об'єктів дослідження. Для пізнання економічних процесів, що відбуваються на підприємстві й відображаються в податковому обліку, недостатньо використовувати елементи методу

традиційного обліку, які фіксують фактичний фінансовий стан діяльності підприємства та фінансові результати.

До **методів традиційного обліку**, які використовуються в податковому обліку, можна віднести:

- рахунок;
- подвійний запис;
- документацію;
- звітність.

У свою чергу, до **специфічних методів податкового обліку** належать касовий метод, метод нарахування, метод «першої події», метод «останньої події».

Касовий метод – це метод податкового обліку, за яким дата виникнення податкових зобов'язань визначається як дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок (у касу) платника податку або дата отримання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) ним товарів (послуг), а дата виникнення права на податковий кредит – як дата списання коштів з банківського рахунка (видачі з каси) платника податку або дата надання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) йому товарів (послуг).

Метод нарахування. Згідно з цим методом результати операцій та інших подій визнаються за фактом їх здійснення (а не в тому випадку, коли грошові кошти або їхні еквіваленти отримано або виплачено).

За методом «першої події» підставою для виникнення об'єкта оподаткування є факт здійснення першої події за хронологічним порядком, при цьому всі наступні події у межах відповідної господарської операції не підлягають відображенню в обліку. Наприклад, якщо згідно з договором купівлі-продажу спочатку відбувається відвантаження товарів, а потім – його сплата, то фактом виникнення об'єкта обліку є відвантаження.

Метод «останньої події» полягає в тому, що об'єктом податкового обліку є факт здійснення останньої за хронологією події.

Особливістю й важливістю використання специфічних методів податкового обліку є те, що вони визначають податковий період, в якому має відобразитися об'єкт податкового обліку (об'єкт оподаткування).

1.2 Методика організації податкового обліку на підприємствах

Необхідність ведення обліку в системі оподаткування зумовлена тим, що для проведення державного контролю за дотриманням податкового законодавства суб'єктами господарювання мають бути забезпечені певні умови. Так, платник податків зобов'язаний:

– вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення й сплати податків і зборів;

– подавати до контролюючих органів декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів;

– сплачувати податки і збори в строки й у розмірах, установлених Податковим кодексом України (далі – ПКУ);

– подавати на вимогу контролюючих органів (у випадках, визначених законодавством) документи з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансову звітність, інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів;

– забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового зобов'язання, протягом строків, установлених ПКУ.

Платник податків має право:

– безоплатно отримувати в органах державної податкової служби і митних органах, у тому числі й через мережу Інтернет, інформацію про податки і збори та нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку й сплати податків і зборів, права і обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їхніх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю;

– вибирати самостійно, якщо інше не встановлено ПКУ, метод ведення обліку доходів і витрат;

– за методикою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, вести облік тимчасових і постійних податкових різниць і використовувати дані такого обліку для складання декларації з податку на прибуток.

Суб'єкти господарювання зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

При організації податкового обліку необхідно сформувати загальну трирівневу ієрархічну структуру податкового обліку на підприємстві:

- 1-й рівень – первинні облікові документи;
- 2-й рівень – податкові реєстри;
- 3-й рівень – податкова звітність щодо конкретного податку.

Рівень перший – первинні документи. Форми первинних документів, які використовуються в податковому обліку, умовно можна поділити на три групи:

- установлені податковим законодавством;
- первинні документи бухгалтерського обліку;
- розроблені підприємством самостійно.

Перша група первинних документів податкового обліку є дуже нечисленною. Її встановлено як нормами спеціальних податкових законів

(наприклад, податкові накладні, заява на використання права на податкову соціальну пільгу), так і підзаконними нормативними актами. Слід зазначити, що законодавчі акти з питань оподаткування не містять форм первинних документів – вони тільки встановлюють їхні види і напрямки використання. Подальшу форму таких документів розробляє відповідний контролюючий орган. У випадку якщо первинні документи податкового обліку законодавчо не встановлено, то на практиці замість них використовують первинні облікові документи бухгалтерського обліку. Саме вони формують **другу групу первинних документів** податкового обліку.

У ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» наведено кілька вимог до заповнення первинних документів бухгалтерського обліку:

а) первинні документи мають бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це є неможливим, то – безпосередньо після її закінчення;

б) для контролю і зручності оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися узагальнювальні облікові документи (наприклад, матеріальний звіт);

в) первинні й узагальнювальні облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і мати такі обов'язкові реквізити:

- назва документа (форми);
- дата складання;
- назва підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст і обсяг господарської операції, одиниця вимірювання господарської операції;
- посади осіб, що відповідають за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Третя група первинних документів. Платник податків також може розробити первинні документи податкового обліку самостійно (наприклад, довідки бухгалтера або податкові розрахунки, коректування, пояснювальні записки та ін.). При цьому податкові органи не мають права вимагати від платника документів, не встановлених законодавством, але мають право не визнавати видатки платника, якщо їх не підтверджено документально.

Підприємство самостійно визначає права працівників на підписання відповідних документів, при цьому враховуються посада, що обіймає працівник, і встановлена законодавством форма документа.

Другий рівень – податкові реєстри. Одним з головних інструментів податкового обліку є групування даних первинних документів в аналітичні реєстри згідно з вимогами податкового, а не бухгалтерського законодавства для формування й визначення об'єктів обліку, податкової бази, а також заповнення податкових декларацій і розрахунків. Слід

зазначити, що на сьогодні в податковому обліку існують регламентовані податкові реєстри тільки за єдиним податком і податком на додану вартість.

Податкові реєстри – це зведені форми систематизації даних податкового обліку за звітний (податковий) період, згруповані відповідно до вимог податкового законодавства.

Оскільки форми реєстрів податкового обліку і дані первинних облікових документів платник податків визначає самостійно, у своїй обліковій політиці він може визначити перелік реквізитів, які повинні міститися в формах аналітичних реєстрів. До них можна віднести, наприклад, такі:

- найменування реєстру;
- період (дата) складання;
- одиниця вимірювання операцій у натуральному або грошовому вираженні;
- податкові реквізити контрагентів;
- найменування господарської операції;
- підпис і розшифрування підпису особи, яка є відповідальною за складання реєстрів.

Важливим при організації податкового обліку в частині впровадження й використання податкових реєстрів є їх збереження наряду з податковими деклараціями й розрахунками. Необхідність збереження податкових реєстрів у першу чергу пов'язана з тим, що в них, як і в податкових деклараціях або розрахунках, міститься деталізація облікових даних.

Третім рівнем податкового обліку є податкова звітність. Під податковою звітністю слід розуміти систему взаємозв'язаних узагальнених показників, які застосовуються для визначення податкового зобов'язання зі сплати податків. Ці показники відображають результати діяльності підприємства за звітний період і фіксують процес обчислення податку (збору), а також суму, що підлягає сплаті до бюджету.

Виходячи з існуючої на сьогодні практики ведення податкового обліку на українських підприємствах, під податковою звітністю розуміють документи, що подаються платниками до податкових органів у строки, установлені законодавством, в яких наводяться дані, пов'язані з обчисленням і сплатою податку.

2 ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ПОНЯТТЯ Й ВИДИ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

2.1 Податкова система і податкове законодавство України. Поняття й види податків і зборів

Податкове законодавство України складається:

- з Конституції України;

- ПКУ;
- Митного кодексу України та інших законів з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України;
- чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і якими регулюються питання оподаткування;
- нормативно-правових актів, прийнятих на підставі й на виконання ПКУ та законів з питань митної справи;
- рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків і зборів, прийнятих за правилами, установленими ПКУ.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені ПКУ, застосовуються правила міжнародного договору.

Податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

- загальність оподаткування – кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені ПКУ, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями ПКУ;
- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної належності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;
- невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;
- презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав і обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;
- фіскальна достатність – установлення податків і зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями;
- соціальна справедливість – установлення податків і зборів відповідно до платоспроможності платників податків;
- економічність оподаткування – установлення податків і зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

– нейтральність оподаткування – установлення податків і зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоспроможності платника податків;

– стабільність – зміни до будь-яких елементів податків і зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила і ставки; податки і збори, їхні ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

– рівномірність і зручність сплати – установлення строків сплати податків і зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;

– єдиний підхід до встановлення податків і зборів – визначення на законодавчому рівні всіх обов'язкових елементів податку.

Податком є обов'язковий безумовний платіж до відповідного бюджету, що стягується з платників податку відповідно до ПКУ.

Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що стягується з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значущих дій.

Податкова система України – сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, що стягуються в установленному ПКУ порядку.

Відповідно до статті 8 ПКУ в Україні встановлено **загальнодержавні й місцеві податки і збори**.

Загальнодержавні податки і збори – це обов'язкові платежі, що встановлюються ПКУ і є обов'язковими до сплати на всій території України, крім випадків, передбачених ПКУ.

Місцеві податки і збори – це обов'язкові платежі, що встановлюються відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених ПКУ, рішеннями сільських, селищних, міських рад і рад об'єднаних територіальних громад, створюються згідно із законом і перспективним планом формування територій громад, у межах їх повноважень і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

До загальнодержавних податків і зборів належать:

- 1) податок на прибуток підприємств;
- 2) податок на доходи фізичних осіб;
- 3) податок на додану вартість;
- 4) акцизний податок;
- 5) екологічний податок;
- 6) рентна плата;
- 7) мито.

До місцевих податків відносять:

- 1) податок на майно;
- 2) єдиний податок.

До місцевих зборів належать:

- 1) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- 2) туристичний збір.

Місцеві ради обов'язково установлюють єдиний податок і податок на майно (в частині транспортного податку і плати за землю).

Установлення місцевих податків і зборів, не передбачених ПКУ, забороняється.

2.2 Загальні засади встановлення податків і зборів

Під час установлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

- платники податку;
- об'єкт оподаткування;
- база оподаткування;
- ставка податку;
- порядок обчислення податку;
- податковий період;
- строк і порядок сплати податку;
- строк і порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

Під час установлення податку можуть передбачатися податкові пільги і порядок їх застосування.

2.2.1 Платники податку

Платниками податків є фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їхні відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з ПКУ або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків і зборів відповідно до ПКУ.

Платник податків зобов'язаний:

- 1) стати на облік у контролюючих органах у порядку, установленому законодавством України;
- 2) вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати звітність, що стосується обчислення й сплати податків і зборів;
- 3) подавати до контролюючих органів у порядку, установленому податковим і митним законодавством, декларації, звітність та інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів;
- 4) сплачувати податки і збори в строки й у розмірах, установлених ПКУ і законами з питань митної справи;

5) подавати на належним чином оформлену письмову вимогу контролюючих органів (у випадках, визначених законодавством) документи з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансову звітність, інші документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів; у письмовій вимозі обов'язково зазначаються конкретний перелік документів, які повинен надати платник податків, і підстави для їх надання;

6) подавати контролюючим органам інформацію, відомості про суми коштів, не сплачених до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг (суми отриманих пільг), та напрями їх використання (щодо умовних податкових пільг – пільг, що надаються за умови використання коштів, вивільнених у суб'єкта господарювання внаслідок надання пільги, у визначеному державою порядку);

7) подавати контролюючим органам інформацію в порядку, у строки та в обсягах, установлених податковим законодавством;

8) виконувати законні вимоги контролюючих органів щодо усунення виявлених порушень законів з питань оподаткування та митної справи і підписувати акти (довідки) про проведення перевірки;

9) не перешкоджати законній діяльності посадової особи контролюючого органу під час виконання нею службових обов'язків і виконувати законні вимоги такої посадової особи;

10) повідомляти контролюючим органам за місцем обліку такого платника про його ліквідацію або реорганізацію протягом трьох робочих днів від дня прийняття відповідного рішення (крім випадків, коли обов'язок здійснювати таке повідомлення покладено законом на орган державної реєстрації);

11) повідомляти контролюючим органам про зміну місцезнаходження юридичної особи і зміну місця проживання фізичної особи - підприємця;

12) забезпечувати збереження документів, пов'язаних з виконанням податкового обов'язку, протягом строків, установлених ПКУ;

13) допускати посадових осіб контролюючого органу під час проведення ними перевірок до обстеження приміщень, територій (крім житла громадян), що використовуються для одержання доходів або пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування, а також для проведення перевірок з питань обчислення й сплати податків і зборів у випадках, установлених ПКУ;

14) використовувати електронний кабінет для листування з контролюючими органами в електронній формі у разі подання звітності в електронній формі, а також після проходження електронної ідентифікації онлайн в електронному кабінеті, крім платників податків, які відмовилися від використання електронного кабінету в порядку, установленому ПКУ, і платників податків, які не визначили спосіб взаємодії із контролюючим органом.

Платник податків має право:

1) безоплатно отримувати у контролюючих органах, у тому числі й через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків і зборів, права і обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їхніх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю;

2) представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно, через податкового агента або уповноваженого представника;

3) вибирати самостійно, якщо інше не встановлено ПКУ, метод ведення обліку доходів і витрат;

4) користуватися податковими пільгами за наявності підстав у порядку, установленому ПКУ;

5) одержувати відстрочення, розстрочення сплати податків або податковий кредит у порядку і на умовах, установлених ПКУ;

6) інші права, передбачені законом.

Податкове законодавство України передбачає сплату податків не тільки самостійно платником податків, а й шляхом утримання податку особою, що нараховує (виплачує, надає) платникові податків дохід або кошти.

Податковим агентом визнається особа, на яку ПКУ покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків. Податкові агенти прирівнюються до платників податку і мають права та виконують обов'язки, установлені ПКУ для платників податків.

Податкових агентів іноді плутають із платниками податків або їх представниками. Основою діяльності податкового агента є норма закону, що делегує йому особливі повноваження. Найчастіше податковими агентами є національні підприємства, які мають договірні відносини з іноземними, здійснюють діяльність у країні податкового агента й мають дохід або інший об'єкт оподаткування. Основним обов'язком платника податків є своєчасна й повна сплата податків і зборів. При цьому платник податків може брати участь у подібних відносинах як безпосередньо, так і через представників:

– за самостійним рішенням;

– через об'єктивні причини, коли платник податків не може виконувати свої податкові права й обов'язки.

Представниками платника податків є особи, які можуть представляти його законні інтереси й вести справи, пов'язані зі сплатою податків, **на підставі закону або довіреності**. Довіреність, видана платником податків – фізичною особою на представництво його інтересів і ведення справ, пов'язаних зі сплатою податків, має бути засвідчена відповідно до чинного законодавства.

2.2.2 Об'єкт і база оподаткування

Об'єктом оподаткування можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового зобов'язання.

Базою оподаткування визнаються конкретні вартісні, фізичні або інші характеристики певного об'єкта оподаткування.

База оподаткування – це фізичне, вартісне або інше характерне вираження об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.

У випадках, передбачених ПКУ, один об'єкт оподаткування може утворювати кілька баз оподаткування для різних податків, а конкретна вартісна, фізична або інша характеристика певного об'єкта оподаткування може бути базою оподаткування для різних податків.

Одиницею виміру бази оподаткування визнається конкретна вартісна, фізична або інша характеристика бази оподаткування або її частини, щодо якої застосовується ставка податку.

Іншими словами, база оподаткування за своїм змістом є об'єктом оподаткування, скоригованим і підготовленим до застосування податкової ставки, обчислення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету.

2.2.3 Ставка податку

Ставкою податку є розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування.

Податковий кодекс України визначає такі види ставок податку:

- базова (основна);
- гранична;
- абсолютна;
- відносна.

Базовою (основною) ставкою податку є ставка, що визначена такою для окремого податку відповідним розділом ПКУ. У випадках, передбачених ПКУ, під час обчислення одного й того самого податку можуть використовуватися декілька базових (основних) ставок. Базовою (основною) ставкою є ставка, що не враховує особливостей платника податків або виду його діяльності.

Граничною ставкою податку визнається максимальний або мінімальний розмір ставки за певним податком, установлений ПКУ.

Абсолютною (специфічною) є ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань установлюється як фіксована величина відносно кожної одиниці виміру бази оподаткування.

Відносною (адвалорною) визнається ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування.

2.2.4 Порядок обчислення податку

Обчислення суми податку здійснюється шляхом множення бази оподаткування на ставку податку із (без) застосуванням відповідних коефіцієнтів.

Специфічні ставки, фіксовані ставки і показники, установлені ПКУ у вартісному вимірі, підлягають індексації.

Стадії обчислення податку:

- 1) визначення об'єкта оподаткування;
- 2) визначення податкової бази;
- 3) вибір ставки оподаткування;
- 4) застосування податкових пільг;
- 5) розрахунок суми податку.

2.2.5 Податковий період

Податковим періодом є встановлений ПКУ період часу, з урахуванням якого відбуваються обчислення й сплата окремих видів податків і зборів.

Податковий період може складатися з кількох звітних періодів.

Базовий податковий (звітний) період – період, за який платник податків зобов'язаний здійснювати розрахунки податків, подавати податкові декларації (звіти, розрахунки) і сплачувати до бюджету суми податків і зборів, крім випадків, передбачених ПКУ, коли контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму податкового зобов'язання платника податку.

Види податкового періоду:

- календарний рік;
- календарне півріччя;
- календарні три квартали;
- календарний квартал;
- календарний місяць;
- календарний день.

2.2.6 Строк і порядок сплати податку

Строком сплати податку й збору є період, що розпочинається від моменту виникнення податкового обов'язку платника податку зі сплати

конкретного виду податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок або збір має бути сплачено у порядку, визначеному податковим законодавством. Податок або збір, який не було сплачено у визначений строк, вважається не сплаченим своєчасно.

Момент виникнення податкового обов'язку платника податків, у тому числі податкового агента, визначається календарною датою.

Строк сплати податку й збору обчислюється роками, кварталами, місяцями, декадами, тижнями, днями або вказівкою на подію, що повинна настати або відбутися.

Строк сплати податку й збору встановлюється відповідно до податкового законодавства для кожного податку окремо. Зміна платником податку, податковим агентом або представником платника податку чи контролюючим органом установленого строку сплати податку й збору забороняється, крім випадків, передбачених ПКУ.

Зміна строку сплати податку й збору здійснюється шляхом перенесення встановленого податковим законодавством строку сплати податку й збору або його частини на більш пізній строк.

Зміна строку сплати податку здійснюється у формі:

– відстрочення – перенесення граничного строку сплати повної суми податку на більш пізній строк;

– розстрочення – поділу суми податку на певні частини з установленням строків сплати цих частин;

– податкового кредиту – суми, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Зміна строку сплати податку не скасовує діючого і не створює нового податкового обов'язку.

Порядок сплати податків і зборів установлюється ПКУ або законами з питань митної справи для кожного податку окремо.

Сплата податків і зборів здійснюється в грошовій формі у національній валюті України в готівковій або безготівковій формі, крім випадків, передбачених ПКУ або законами з питань митної справи.

2.2.7 Строк і порядок подання звітності про обчислення й сплату податку

Податкова декларація – документ, що подається платником податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених ПКУ) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюються нарахування та/або сплата податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких податковим і митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування й сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на

користь платників податків - фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Митні декларації прирівнюються до податкових декларацій для цілей нарахування та/або сплати податкових зобов'язань.

Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною.

Форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізацію державної податкової й митної політики.

У такому ж порядку встановлюються форми податкових декларацій з місцевих податків і зборів, що є обов'язковими для застосування їх платниками (податковими агентами).

Форма, порядок і строки подання митної декларації, а також порядок прийняття контролюючим органом митної декларації визначаються з урахуванням вимог митного законодавства України.

Державні органи, які встановлюють форми податкових декларацій, зобов'язані оприлюднити такі форми для використання їх платниками податків.

Якщо внаслідок запровадження нового податку або зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування й реалізацію державної податкової й митної політики і затверджує такі форми, зобов'язаний оприлюднити нові форми звітності.

Після внесення змін до нормативно-правових актів з питань оподаткування центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізацію державної податкової й митної політики, повинен вжити заходів, пов'язаних з оприлюдненням і застосуванням таких змін.

Особи, які несуть відповідальність за складення податкової звітності

Відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної у зазначених документах, несуть:

1) юридичні особи, постійні представництва нерезидентів, які відповідно до ПКУ є платниками податків, а також їхні посадові особи, при цьому відповідальність за порушення податкового законодавства відокремленим підрозділом юридичної особи несе юридична особа, до складу якої він входить;

2) фізичні особи - платники податків та їхні законні або уповноважені представники у випадках, передбачених законом;

3) податкові агенти.

Форма податкової декларації повинна містити необхідні обов'язкові реквізити й відповідати нормам і змісту відповідних податку й збору.

Обов'язкові реквізити – це інформація, яку повинна містити форма податкової декларації та за відсутності якої документ втрачає статус із настанням передбачених законом юридичних наслідків.

Податкова декларація повинна містити такі обов'язкові реквізити:

- тип документа (звітний, уточнюючий, звітний новий);
- звітний (податковий) період, за який подається податкова декларація;
- звітний (податковий) період, що уточнюється (для уточнюючого розрахунку);
- повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника податків згідно з реєстраційними документами;
- код платника податків згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України або податковий номер;
- реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті);
- місцезнаходження (місце проживання) платника податків;
- найменування контролюючого органу, до якого подається звітність;
- дата подання звіту (або дата заповнення - залежно від форми);
- інформація про додатки, що додаються до податкової декларації та є її невід'ємною частиною;
- ініціали, прізвища та реєстраційні номери облікових карток посадових осіб платника податків або інші відомості про них;
- підписи платника податку-фізичної особи та/або посадових осіб платника податку, визначених ПКУ, засвідчені печаткою платника податку (за наявності).

В окремих випадках, коли це відповідає суті податку або збору та є необхідним для його адміністрування, форма податкової декларації додатково може містити такі обов'язкові реквізити:

- відмітка про звітування за спеціальним режимом;
- код виду економічної діяльності (КВЕД);
- код органу місцевого самоврядування за КОАТУУ;
- індивідуальний податковий номер згідно з даними реєстру платників податку на додану вартість за звітний (податковий) період;
- дата і номер рішення про включення неприбуткової організації до Реєстру неприбуткових установ та організацій;
- ознака неприбутковості організації;
- повне найменування нерезидента;
- місцезнаходження нерезидента;
- назва і код держави резиденції нерезидента.

Податкова декларація має бути підписана:

1. Керівником платника податків або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до контролюючого органу. У разі ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації безпосередньо керівником платника податку така податкова декларація підписується таким керівником.

Достатнім підтвердженням справжності документа податкової звітності є наявність оригіналу підпису уповноваженої особи на документі у паперовій формі або наявність в електронному документі електронного цифрового підпису платника податку.

2. Фізичною особою–платником податків або його представником.

3. Особою, що відповідає за ведення бухгалтерського обліку й подання податкової декларації згідно із договором про спільну діяльність або угодою про розподіл продукції.

Якщо податкова декларація подається податковими агентами - юридичними особами, вона має бути підписана керівником такого агента та особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку й подання податкової декларації такого агента, а якщо податковим агентом є платник податків - фізична особа, то – таким платником податків.

Подання податкової декларації до контролюючих органів

Податкова декларація подається за звітний період в установлені ПКУ строки контролюючому органу, в якому перебуває на обліку платник податків.

Платник податків зобов'язаний за кожний установлений ПКУ звітний період, в якому виникають об'єкти оподаткування, або у разі наявності показників, які підлягають декларуванню, відповідно до вимог ПКУ подавати податкові декларації щодо кожного окремого податку, платником якого він є. Це застосовується до всіх платників податків, у тому числі платників, які перебувають на спрощеній системі оподаткування обліку й звітності.

Податкова декларація подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено ПКУ, в один із таких способів:

а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;

б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів щодо електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Єдиною підставою для відмови у прийнятті податкової декларації засобами електронного зв'язку в електронній формі є недійсність електронного цифрового підпису такого платника податків, у тому числі у зв'язку із закінченням строку дії сертифіката відкритого ключа, за умови, що така податкова декларація відповідає всім вимогам електронного документа і її надано у форматі, доступному для технічного оброблення.

Платники податків, що належать до великих і середніх підприємств, подають податкові декларації контролюючому органу в електронній формі з дотриманням вимог законів щодо електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Податкова звітність з податку на додану вартість подається в електронній формі контролюючому органу всіма платниками цього податку з дотриманням вимог законів щодо електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Контролюючим органам забороняється в односторонньому порядку розривати договір про визнання електронних документів.

У разі надсилання податкової декларації поштою платник податку зобов'язаний здійснити таке відправлення на адресу відповідного контролюючого органу *не пізніше, ніж за п'ять днів до закінчення граничного строку подання податкової декларації*, визначеного ст. 49 ПКУ, а при поданні податкової звітності в електронній формі – не пізніше закінчення останньої години дня, в якому спливає такий граничний строк.

У разі втрати або зіпсуття поштового відправлення чи затримки його вручення контролюючому органу з вини оператора поштового зв'язку такий оператор несе відповідальність згідно із законом. У такому разі платник податків звільняється від будь-якої відповідальності за неподання або несвоєчасне подання такої податкової декларації.

Платник податків протягом п'яти робочих днів від дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (за його вибором) контролюючому органу другий примірник податкової декларації разом з копією повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення.

Незалежно від факту втрати або зіпсуття такого поштового відправлення чи затримки його вручення платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання, самостійно визначену ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених ПКУ.

Прийняття податкової декларації є обов'язком контролюючого органу. Під час прийняття податкової декларації уповноважена посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана перевірити наявність і достовірність заповнення всіх обов'язкових реквізитів. Інші показники, зазначені в податковій декларації платника податків, до її прийняття перевірі не підлягають.

За умови дотримання платником податків вимог посадова особа контролюючого органу, в якому перебуває на обліку платник податків, зобов'язана зареєструвати податкову декларацію платника датою її фактичного отримання контролюючим органом.

Відмова посадової особи контролюючого органу прийняти податкову декларацію з будь-яких причин, не визначених ПКУ, у тому числі висунення будь-яких не визначених ПКУ передумов щодо такого прийняття (включаючи зміну показників такої податкової декларації,

зменшення або скасування від'ємного значення об'єктів оподаткування, сум бюджетних відшкодувань, незаконне збільшення податкових зобов'язань тощо) забороняється.

У разі подання платником податків до контролюючого органу податкової декларації, заповненої з порушенням вимог пунктів 48.3 і 48.4 статті 48 ПКУ, такий контролюючий орган зобов'язаний надати такому платнику податків письмове повідомлення про відмову у прийнятті його податкової декларації із зазначенням причин такої відмови:

– у разі отримання такої податкової декларації, надісланої поштою або засобами електронного зв'язку, – протягом п'яти робочих днів від дня її отримання;

– у разі отримання такої податкової декларації особисто від платника податку або його представника – протягом трьох робочих днів від дня її отримання.

При отриманні відмови контролюючого органу у прийнятті податкової декларації платник податків має право:

– подати податкову декларацію і сплатити штраф у разі порушення строку її подання;

– оскаржити рішення контролюючого органу у порядку, передбаченому статтею 56 ПКУ.

У разі якщо в установленому законодавством порядку буде встановлено факт неправомірної відмови контролюючим органом (посадовою особою) у прийнятті податкової декларації, остання вважається прийнятою у день її фактичного отримання контролюючим органом.

За кожною заявою платника податків щодо порушення посадовою особою контролюючого органу ПКУ в обов'язковому порядку проводиться службове розслідування відповідно до закону. За результатами такого розслідування винна посадова особа контролюючого органу притягується до відповідальності згідно із законом.

Незалежно від наявності відмови у прийнятті податкової декларації платник податків зобов'язаний погасити податкове зобов'язання, самостійно визначене ним у такій податковій декларації, протягом строків, установлених ПКУ.

Податкові декларації, крім випадків, передбачених ПКУ, подаються за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює:

1) календарному місяцю (у тому числі в разі сплати місячних авансових внесків) – протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

2) календарному кварталу або календарному півріччю (у тому числі в разі сплати квартальних або піврічних авансових внесків) – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

3) календарному року, крім випадків, передбачених підпунктами 49.18.4 і 49.18.5 ПКУ, – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року;

4) календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб – до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розділом IV ПКУ;

5) календарному року для платників податку на доходи фізичних осіб - підприємців – протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Внесення змін до податкової звітності

У разі якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених статтею 102 ПКУ) платник податків самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім обмежень, визначених ПКУ), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку.

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо відповідні уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки було самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявлено.

Платник податків, який самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний, за винятком випадків, установлених пунктом 50.2 ПКУ:

а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі трьох відсотків від такої суми до подання такого уточнюючого розрахунку; цей штраф не застосовується у разі подання уточнюючого розрахунку до податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній податковий (звітний) рік з метою здійснення самостійного коригування відповідно до статті 39 ПКУ у строк не пізніше 1 травня року, що настає за звітним;

б) або відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за податковий період, що настає за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу у розмірі п'яти відсотків від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання за цим податком.

Якщо після подання декларації за звітний період платник податків подає нову декларацію з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання декларації за такий самий звітний період або подає у наступних податкових періодах уточнюючу декларацію внаслідок виконання вимог пункту 169.4 статті 169 ПКУ, то штрафи, визначені у цьому пункті, не застосовуються.

Платник податків під час проведення документальних планових і позапланових перевірок не має права подавати уточнюючі розрахунки до поданих ним раніше податкових декларацій за будь-який звітний (податковий) період з відповідного податку і збору, який перевіряється контролюючим органом.

У разі якщо платник податків подає уточнюючий розрахунок до податкової декларації, поданої за період, що перевірявся, або не подає уточнюючий розрахунок протягом 20 робочих днів після дати складення довідки про проведення електронної перевірки, якою встановлено порушення податкового законодавства, відповідний контролюючий орган має право на проведення позапланової перевірки платника податків за відповідний період.

3 ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Платники податку на прибуток підприємств

Платниками податку-резидентами є:

- суб'єкти господарювання - юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами, крім юридичних осіб, визначених пунктами 133.4 та 133.5 ПКУ;

- управитель фонду операцій з нерухомістю, який здійснює діяльність відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» щодо операцій і результатів діяльності із довірчого управління, яке здійснюється таким управителем через фонд.

Платниками податку-нерезидентами є:

- юридичні особи, утворені в будь-якій організаційно-правовій формі, які отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України;

- постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їхніх засновників.

Не є платниками податку неприбуткові підприємства, установи та організації. До неприбуткових організацій, що не є платниками податку, зокрема, можна віднести:

- бюджетні установи;
- громадські об'єднання, політичні партії, творчі спілки, релігійні організації, благодійні організації, пенсійні фонди;

- об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників жилих будинків;

- професійні спілки, їхні об'єднання та організації профспілок, а також організації роботодавців та їхні об'єднання;

– інших юридичних осіб, діяльність яких відповідає вимогам ПКУ.

Не є платниками податку суб'єкти господарювання, що застосовують спрощену систему оподаткування, обліку й звітності.

3.2 Об'єкт і база оподаткування

Об'єктом оподаткування є:

1. Прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ.

Якщо згідно з цим розділом передбачено здійснення коригування шляхом збільшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається:

- зменшення від'ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку);
- збільшення додатного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку).

Якщо відповідно до цього розділу передбачено здійснення коригування шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому разі відбувається:

- збільшення від'ємного значення фінансового результату до оподаткування (збитку);
- зменшення додатного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку).

2. Дохід за договорами страхування, визначений згідно з підпунктом 141.1.2 пункту 141.1 статті 141 ПКУ.

3. Дохід (прибуток) нерезидента, що підлягає оподаткуванню згідно з пунктом 141.4 статті 141 ПКУ, з джерелом походження з України.

4. Дохід суб'єктів, які здійснюють випуск і проведення лотерей, що підлягає оподаткуванню згідно з пунктом 141.8 статті 141 ПКУ.

5. Дохід операторів, отриманий від букмекерської діяльності, азартних ігор (у тому числі казино), крім доходу, отриманого від азартних ігор з використанням гральних автоматів, зменшеного на суму виплачених виплат гравцю, що підлягає оподаткуванню згідно з пунктом 141.5 статті 141 ПКУ.

Базою оподаткування є грошове вираження об'єкта оподаткування.

3.3 Ставки податку на прибуток підприємств. Порядок обчислення і сплати податку на прибуток підприємств

Базова (основна) ставка податку на прибуток становить 18 відсотків.

Цей податок нараховується платником **самостійно** за ставкою, визначеною статтею 136 ПКУ, від бази оподаткування, установлені згідно зі статтею 135 ПКУ.

Податковими (звітними) періодами для сплати податку на прибуток підприємств, крім випадків, передбачених пунктом 137.5 статті 137 ПКУ, є календарні: квартал, півріччя, три квартали, рік. При цьому податкова декларація розраховується наростаючим підсумком. Податковий (звітний) період починається з першого календарного дня податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем податкового (звітного) періоду.

3.4 Різниця, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів

Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

– на суму нарахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму уцінки і втрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів, віднесених до витрат звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;

– на суму залишкової вартості окремого об'єкта невиробничих основних засобів або невиробничих нематеріальних активів, визначеної відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;

– на суму витрат на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів чи невиробничих нематеріальних активів, віднесених до витрат відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

– на суму розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів відповідно до пункту 138.3 статті 138 ПКУ;

– на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або нематеріальних активів, визначеної з урахуванням положень статті 138 ПКУ, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта;

– на суму дооцінки основних засобів або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат уцінки відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму вигід від відновлення корисності основних засобів або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат витрат від зменшення корисності основних засобів або нематеріальних активів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму первісної вартості придбання або виготовлення окремого об'єкта невиробничих основних засобів або невиробничих нематеріальних активів і витрат на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення, у тому числі віднесених до витрат відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, у разі продажу такого об'єкта невиробничих основних засобів або нематеріальних активів, але не більше суми доходу (виручки), отриманої від такого продажу.

3.5 Порядок розрахунку амортизації основних засобів або нематеріальних активів для визначення об'єкта оподаткування

Розрахунок амортизації основних засобів або нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених підпунктом 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ, підпунктами 138.3.2 – 138.3.4 ПКУ. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, крім "виробничого" методу.

Для розрахунку амортизації відповідно до положень цього пункту визначається вартість основних засобів і нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку.

Не підлягають амортизації й проводяться за рахунок відповідних джерел:

– вартість гудвілу;

– витрати на придбання/самостійне виготовлення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів;

– витрати на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів.

Терміни "невиробничі основні засоби", "невиробничі нематеріальні активи" означають відповідно основні засоби, нематеріальні активи, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку.

Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів

Номер групи	Об'єкт	Мінімально допустимі строки корисного використання, роки
1	Земельні ділянки	-
2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
3	Будівлі споруди передавальні пристрої	20 15 10
4	Машини й обладнання, із них: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друкування інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення й засоби їх під'єднання до телекомунікаційних мереж, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	5 2
5	Транспортні засоби	5
6	Інструменти, прилади, інвентар, меблі	4
7	Тварини	6
8	Багаторічні насадження	10
9	Інші основні засоби	12

Продовження таблиці 3.1

Номер групи	Об'єкт	Мінімально допустимі строки корисного використання, роки
10	Бібліотечні фонди, Національний архівний фонд України	-
11	Малоцінні необоротні матеріальні активи	-
12	Тимчасові (нетитульні) споруди	5
13	Природні ресурси	-
14	Інвентарна тара	6
15	Предмети прокату	5
16	Довгострокові біологічні активи	7

У разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів у бухгалтерському обліку менші, ніж мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів, то для розрахунку амортизації використовуються строки, встановлені ПКУ.

У разі коли строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів у бухгалтерському обліку дорівнюють або є більшими, ніж ті, які встановлено ПКУ, то для розрахунку амортизації використовуються строки корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів, встановлені в бухгалтерському обліку.

Строки нарахування амортизації нематеріальних активів наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Строки нарахування амортизації нематеріальних активів

Номер групи	Права	Строк дії права користування
1	Права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище)	Відповідно до правовстановлюючого документа
2	Права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо)	Відповідно до правовстановлюючого документа

Продовження таблиці 3.2

Номер групи	Права	Строк дії права користування
3	Права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	Відповідно до правовстановлюючого документа
4	Права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	Відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 5 років
5	Авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (баз даних), фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті	Відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки
6	Інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	Відповідно до правовстановлюючого документа

Якщо відповідно до правовстановлюючого документа строк дії права користування нематеріального активу не встановлено, такий строк корисного використання визначається платником податку самостійно, але не може становити менше двох і більше 10 років.

3.6 Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень)

Забезпечення для відшкодування наступних (майбутніх) витрат Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

– на суму витрат на створення забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з

оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати) відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

– на суму використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), сформованого відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму коригування (зменшення) забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) на відпустки працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Резерв сумнівних боргів

Фінансовий результат до оподаткування збільшується:

– на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується:

– на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

– на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ.

4 ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

4.1 Платники податку на доходи фізичних осіб

Платниками податку на доходи фізичних осіб є:

1) фізична особа – резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;

2) фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;

3) податковий агент.

Не є платником податку нерезидент, який отримує доходи з джерела їх походження в Україні і має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені чинним міжнародним договором України, щодо доходів, які він отримує безпосередньо від провадження дипломатичної або прирівняної до неї таким міжнародним договором діяльності.

У разі смерті платника податку або оголошення його судом померлим чи визнання безвісно відсутнім або втрати ним статусу резидента (за відсутності податкових зобов'язань як нерезидента згідно з ПКУ) податок за останній податковий період справляється з нарахованих на його користь доходів. Відповідно до цього останнім податковим періодом вважається період, який закінчується днем, на який відповідно припадає смерть такого платника податку, винесення такого судового рішення чи втрата ним статусу резидента. У разі відсутності нарахованих доходів податок сплаті не підлягає.

Якщо фізична особа–платник податку вперше отримує оподатковувані доходи всередині податкового періоду, то перший податковий період розпочинається від дня отримання таких доходів.

4.2 Об'єкт і база оподаткування

Об'єктом оподаткування резидента є:

- 1) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;
- 2) доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);
- 3) іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

Об'єктом оподаткування нерезидента є:

- 1) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні;
- 2) доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання).

Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід з урахуванням особливостей, визначених ПКУ.

Загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, що підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду.

У разі використання права на податкову знижку базою оподаткування є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу на суму податкової знижки такого звітного року.

Базою оподаткування для доходів, отриманих від провадження господарської або незалежної професійної діяльності, є чистий річний

оподатковуваний дохід, який визначається відповідно до пункту 177.2 статті 177 і пункту 178.3 статті 178 ПКУ.

Загальний місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця.

Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих фізичною особою-підприємцем від провадження господарської діяльності, та доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність.

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються:

1) доходи у вигляді заробітної плати, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту);

2) суми винагород та інших виплат, нарахованих (виплачених) платнику податку відповідно до умов цивільно-правового договору;

3) доходи від продажу об'єктів майнових і немайнових прав, зокрема інтелектуальної (промислової) власності, та прирівняні до них права, доходи у вигляді сум авторської винагороди, іншої плати за надання права на користування або розпорядження іншим особам нематеріальним активом (творами науки, мистецтва, літератури або іншими нематеріальними активами), об'єкти права інтелектуальної промислової власності та прирівняні до них права (далі – роялті), у тому числі отримані спадкоємцями власника такого нематеріального активу;

4) частина доходів від операцій з майном, розмір якої визначається згідно з положеннями статей 172, 173 ПКУ;

5) дохід від надання майна в лізинг, оренду або суборенду (строкове володіння та/або користування), визначений у порядку, встановленому пунктом 170.1 статті 170 ПКУ;

6) оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів минулих податкових періодів і самостійно виявлений у звітному періоді платником податку або нарахований контролюючим органом згідно із ПКУ;

7) сума заборгованості платника податку за укладеним ним цивільно-правовим договором, за якою минув строк позовної давності та яка перевищує суму, що становить 50 відсотків місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, крім сум податкової заборгованості, за якими минув строк позовної давності згідно з розділом II ПКУ, що встановлює порядок стягнення заборгованості з податків, зборів і погашення податкового боргу; фізична особа самостійно сплачує податок з таких доходів і зазначає їх у річній податковій декларації;

8) пасивні доходи (крім зазначених у підпункті 165.1.41 пункту 165.1 статті 165 ПКУ), доходи у вигляді вигащів, призів;

9) інвестиційний прибуток від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах, крім доходу від операцій, зазначених у підпунктах 165.1.2, 165.1.40 і 165.1.52 пункту 165.1 статті 165 ПКУ;

10) дохід у вигляді вартості успадкованого або отриманого у дарунок майна у межах, що оподатковується згідно з ПКУ;

11) сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт і не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої обчислюється відповідно до пункту 170.9 статті 170 ПКУ;

12) кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар, викрадені або знайдені як скарб, не зданий державі згідно із законом, у сумах, визначених обвинувальним вирокіом суду незалежно від призначеної ним міри покарання;

13) доходи, що становлять додатну різницю між:

– сумою коштів, отриманих платником податку внаслідок його відмови від участі в фонді фінансування будівництва, та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду, крім випадків, коли платник податку одночасно передає кошти, отримані з фонду фінансування будівництва, в управління тому самому управителю у той самий або інший фонд фінансування будівництва;

– сумою коштів, отриманих платником податку від інших осіб унаслідок відступлення на їх користь права вимоги за договором про участь у фонді фінансування будівництва (у тому числі, якщо таке відступлення здійснено на підставі договору купівлі-продажу), та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду за цим договором;

14) дохід у вигляді неустойки (штрафів, пені), відшкодування матеріальної або немайнової (моральної) шкоди, крім:

а) сум, що за рішенням суду спрямовуються на відшкодування збитків, завданих платнику податку внаслідок заподіяння йому матеріальної шкоди, а також шкоди життю та здоров'ю;

б) відсотків, отриманих від боржника внаслідок прострочення виконання ним договірного зобов'язання;

в) пені, що сплачується на користь платника податку за рахунок бюджету (цільового страхового фонду) внаслідок несвоєчасного повернення надміру сплачених грошових зобов'язань або інших сум бюджетного відшкодування;

г) суми втрат, заподіяних платнику податку актами, визнаними неконституційними, або незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів

досудового розслідування, прокуратури або суду, що відшкодовуються державою в порядку, встановленому законом;

д) виплати з державного бюджету, пов'язані з виконанням рішень зарубіжних юрисдикційних органів, у тому числі Європейського суду з прав людини, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України (дія цього підпункту не поширюється на оподаткування сум страхових виплат, страхових відшкодувань і викупних сум за договорами страхування);

15) суми страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум або пенсійних виплат, що сплачуються платнику податку за договорами довгострокового страхування життя (у тому числі за договорами страхування довічних пенсій) та недержавного пенсійного забезпечення, за договорами пенсійного вкладу, договорами довірчого управління, укладеними з учасниками фондів банківського управління, у випадках та розмірах, визначених підпунктом 170.8.2 пункту 170.8 статті 170 ПКУ;

16) сума пенсійних внесків у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до закону, страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), у тому числі за договорами добровільного медичного страхування і договором страхування додаткової пенсії, внесків на пенсійні вклади, внесків до фонду банківського управління, сплачені будь-якою особою-резидентом за платника податку чи на його користь, крім сум, що сплачуються:

а) особою-резидентом, що визначається вигодонабувачем (бенефіціаром) за такими договорами;

б) одним із членів сім'ї першого ступеня споріднення платника податку;

в) роботодавцем-резидентом за свій рахунок за договорами недержавного пенсійного забезпечення платника податку, якщо така сума не перевищує 15 відсотків нарахованої цим роботодавцем суми заробітної плати платнику податку протягом кожного звітного податкового місяця, за який сплачується пенсійний внесок, внесків до фондів банківського управління, але не більш як 2,5 розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом про Державний бюджет України на відповідний рік, у розрахунку за місяць за сукупністю таких внесків;

17) дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених статтею 165 ПКУ) у вигляді, передбаченому ПКУ;

18) дохід, отриманий платником податку за зданий (проданий) ним брухт дорогоцінних металів, крім доходу, отриманого за брухт дорогоцінних металів, проданий Національному банку України (під час виплати доходів за зданий (проданий) платником податку брухт дорогоцінних металів особа, яка його закуповує, вважається податковим агентом і зобов'язана утримати податок із суми такої виплати за ставкою 18 відсотків);

19) суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, які одержує

платник податку з Пенсійного фонду України або бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує десять розмірів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (у розрахунку на місяць), встановленого на 1 січня звітного податкового року, – у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії підлягають оподаткуванню чи не оподатковуються в країні їх виплати (це положення не застосовується до пенсій, призначених учасникам бойових дій, інвалідам війни та особам, на яких поширюється чинність статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту");

20) інші доходи, крім зазначених у статті 165 ПКУ.

При визначенні бази оподаткування враховуються всі доходи платника податку, отримані ним як у грошовій, так і негрошовій формах.

Під час нарахування (надання) доходів у будь-якій негрошовій формі базою оподаткування є вартість такого доходу, розрахована за звичайними цінами, правила визначення яких встановлено згідно з ПКУ, помножена на коефіцієнт, який обчислюється за такою формулою:

$$K = 100 : (100 - Sp), \quad (4.1)$$

де Sp – ставка податку, встановлена для таких доходів на момент їх нарахування.

У такому самому порядку визначаються об'єкт оподаткування і база оподаткування для коштів, надміру витрачених платником податку на відрядження або під звіт і не повернутих у встановлені законодавством строки.

Під час нарахування доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, – обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності.

При нарахуванні доходів у вигляді винагороди за цивільно-правовими договорами за виконання робіт (надання послуг) база оподаткування визначається як нарахована сума такої винагороди, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи:

1) сума державної та соціальної матеріальної допомоги, державної допомоги у вигляді адресних виплат та надання соціальних і реабілітаційних послуг відповідно до закону, житлових та інших субсидій

або дотацій, компенсацій (включаючи грошові компенсації інвалідам, на дітей-інвалідів при реалізації індивідуальних програм реабілітації інвалідів, суми допомоги по вагітності та пологах), винагород і страхових виплат, які отримує платник податку з бюджетів і фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та у формі фінансової допомоги інвалідам з Фонду соціального захисту інвалідів згідно із законом, у тому числі (але не виключно):

а) сума грошової допомоги, яка надається згідно із законом членам сімей військовослужбовців чи осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, органів і підрозділів цивільного захисту, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (безвісно пропали) або померли під час виконання службових обов'язків;

б) сума державних премій України або стипендій України, призначених законом, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, винагород спортсменам-чемпіонам України, призерам спортивних змагань міжнародного рівня, у тому числі спортсменам-інвалідам, а також вартість державних нагород чи винагород від імені України, крім тих, що виплачуються коштами чи іншим майном, сума Нобелівської або Абелівської премії;

в) сума коштів з Державного бюджету України дійсним членам (академікам) і членам-кореспондентам Національної академії наук України, Української академії аграрних наук, Академії медичних наук України, Академії педагогічних наук України, Академії правових наук України та Академії мистецтв України як щомісячна довічна плата за звання дійсного члена та члена-кореспондента;

г) сума допомоги, яка виплачується (надається) жертвам нацистських переслідувань або їх спадкоємцям з бюджетів або інших джерел, визначених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також особам, які мають звання "Праведник Миру";

д) сума допомоги, яка виплачується (надається) особам, визнаним репресованими та/або реабілітованими згідно із законом, або їхнім спадкоємцям з бюджетів або інших джерел, визначених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

е) сума пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, яку одержує платник податку з Пенсійного фонду України або бюджету згідно із законом, крім випадку, визначеного підпунктом 164.2.19 пункту 164.2 статті 164 ПКУ, а також пенсій з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії не підлягають оподаткуванню або оподатковуються в країні їх виплати;

ж) сума грошової компенсації за витрату часу, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України, яку отримують фізичні особи за ведення записів і подання відомостей відповідно до програм державних вибіркового обстежень, що проводяться органами державної статистики;

и) сума грошової компенсації, що виплачується військовослужбовцям за належне їм для отримання жиле приміщення;

к) сума щорічної разової грошової допомоги, яка надається згідно із Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

л) сума грошової допомоги (у тому числі в натуральній формі), що надається фізичним особам або членам їхніх сімей (діти, дружина, батьки), військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією, відповідно до Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", та/або компенсаційні виплати з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період (винятки, передбачені цим підпунктом, не поширюються на виплату заробітної плати, грошової (вихідної) допомоги при виході на пенсію (у відставку) та виплату, пов'язану з тимчасовою втратою працездатності);

2) сума доходів, отриманих платником податку у вигляді процентів, нарахованих на державні цінні папери, емітовані центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної фінансової політики, та на боргові зобов'язання Національного банку України, а також сума доходів, отриманих нерезидентами у вигляді процентів, нарахованих на державні цінні папери або облігації місцевих позик, або боргові цінні папери, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями, якщо такі цінні папери придбані нерезидентами за межами території України через уповноважених агентів-нерезидентів, або процентів, отриманих нерезидентами за надані державі або бюджету Автономної Республіки Крим чи міському бюджету позики (кредити або зовнішні запозичення), які відображаються в Державному бюджеті України або місцевих бюджетах чи кошторисі Національного банку України, або за надані суб'єктам господарювання кредити (позики), виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями;

3) сума відшкодування платнику податку розміру шкоди, заподіяної йому внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку та сумах, визначених законом;

4) сума виплат або відшкодувань (крім заробітної плати чи інших виплат і відшкодувань за цивільно-правовими договорами), що здійснюються з урахуванням пункту 170.7 статті 170 ПКУ:

а) творчими спілками їхнім членам у випадках, передбачених законом;

б) Товариством Червоного Хреста України на користь отримувачів благодійної допомоги відповідно до закону;

в) іншими неприбутковими організаціями (крім кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ) та благодійними фондами України, статус яких визначається відповідно до закону, на користь отримувачів таких виплат, крім будь-яких виплат або відшкодувань членам керівних органів таких організацій або фондів та пов'язаним з ними фізичним особам;

5) сума, яка щороку виплачується переможцям Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика;

6) сума внесків на обов'язкове страхування платника податку відповідно до закону, інших, ніж єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

7) сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вноситься за рахунок його роботодавця у розмірі, визначеному законом;

8) сума страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, – обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду та фонду банківського управління;

9) сума коштів, що належать платнику податку, які відповідно до закону перераховуються з Накопичувального фонду до недержавного пенсійного фонду, фонду банківського управління чи страхової організації, з недержавного пенсійного фонду, фонду банківського управління до іншого недержавного пенсійного фонду, фонду банківського управління, страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок банку;

10) вартість безоплатного лікувально-профілактичного харчування, молока або рівноцінних йому харчових продуктів, газованої солоної води, мийних і знешкоджувальних засобів, а також спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту, якими роботодавець забезпечує платника податку відповідно до Закону України "Про охорону праці", спеціального (форменого) одягу та взуття, що надаються роботодавцем у тимчасове користування платнику податку, який перебуває з ним у трудових відносинах; порядок забезпечення, перелік і граничні строки використання спеціального (у тому числі форменого) одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту встановлюються Кабінетом Міністрів України та/або галузевими нормами безоплатної видачі працівникам спеціального (форменого) одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту (норми забезпечення лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними йому харчовими продуктами, газованою солоною водою, мийними та знешкоджувальними засобами розробляються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я);

11) сума грошового або майнового утримання чи забезпечення військовослужбовців строкової служби (у тому числі осіб, що проходять альтернативну службу), передбачена законом, яка виплачується з бюджету чи бюджетною установою;

12) кошти, отримані платником податку на відрядження або під звіт і розраховані згідно із пунктом 170.9 статті 170 ПКУ, а також суми компенсаційних виплат в іноземній валюті, що виплачуються відповідно до закону працівникам дипломатичної служби, направленим у довготермінове відрядження;

13) вартість товарів, які надходять платнику податку як гарантійна заміна у порядку, встановленому законом, а також грошова компенсація вартості товарів, надана платнику податку в разі їх повернення продавцю або особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну) протягом гарантійного строку, але не вище, ніж ціна придбання таких товарів;

14) кошти або вартість майна (нематеріальних активів), які надходять платнику податку за рішенням суду внаслідок поділу спільної сумісної власності подружжя у зв'язку з розірванням шлюбу чи визнанням його недійсним або за добровільним рішенням сторін з урахуванням норм Сімейного кодексу України;

15) аліменти, що виплачуються платнику податку згідно з рішенням суду або за добровільним рішенням сторін у сумах, визначених згідно із Сімейним кодексом України, за винятком виплати аліментів нерезидентом незалежно від їх розміру, якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

16) кошти або майно (майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг), отримані платниками податку як дарунок;

17) кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (нематеріальних активів), примусово відчуженого державою у випадках, передбачених законом, або вартість такої компенсації, отриманої у негрошовій формі;

18) доходи, отримані внаслідок реалізації заставленого майна, майна платника податку при зверненні стягнення фінансовою установою на таке майно у зв'язку з невиконанням платником податку своїх зобов'язань за договором кредиту (позики), за умови що таке майно було придбано за рахунок такого кредиту (позики);

19) сума надміру сплачених грошових зобов'язань, страхових внесків з бюджетів або державних цільових страхових фондів згідно із законом, а також бюджетного відшкодування під час застосування права на податкову знижку, що повертається платнику податку;

20) дивіденди, які нараховуються на користь платника податку у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих юридичною особою-резидентом, що нараховує такі дивіденди, за умови, що таке нарахування жодним

чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, та внаслідок якого збільшується статутний фонд емітента на сукупну номінальну вартість нарахованих дивідендів;

21) кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на лікування та медичне обслуговування платника податку або члена сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення, дитини, яка перебуває під опікою або піклуванням платника податку, за умови документального підтвердження витрат, пов'язаних із наданням зазначеної допомоги (у разі надання коштів), у тому числі, але не виключно, для придбання ліків, донорських компонентів, протезно-ортопедичних виробів, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів, за рахунок коштів благодійної організації або його роботодавця, у тому числі в частині витрат роботодавця на обов'язковий профілактичний огляд працівника згідно із Законом України "Про захист населення від інфекційних хвороб" та на вакцинацію працівника, спрямовану на профілактику захворювань у період загрози епідемії відповідно до Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" за наявності відповідних підтвердних документів, крім витрат, що компенсуються виплатами з фонду загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування;

22) вартість вугілля та вугільних або торф'яних брикетів, безоплатно наданих в обсягах та за переліком професій, що встановлюються Кабінетом Міністрів України, у тому числі компенсації вартості такого вугілля та вугільних або торф'яних брикетів:

– працівникам з видобутку (перероблення) вугілля та вуглебудівних підприємств;

– пенсіонерам, які пропрацювали на підприємствах з видобутку (перероблення) вугілля, вуглебудівних підприємствах: на підземних роботах – не менш ніж 10 років для чоловіків і не менш як 7 років 6 місяців для жінок; на роботах, пов'язаних із підземними умовами, – не менш ніж 15 років для чоловіків і не менш як 12 років 6 місяців для жінок; на роботах технологічної лінії на поверхні діючих шахт або на шахтах, що будуються, розрізах, збагачувальних і брикетних фабриках – не менш як 20 років для чоловіків і не менш як 15 років для жінок;

– інвалідам і ветеранам війни та праці, особам, нагородженим знаками "Шахтарська слава" або "Шахтарська доблесть" I, II, III ступенів, особам, інвалідність яких настала внаслідок загального захворювання, у разі, коли вони користувалися цим правом до настання інвалідності;

– сім'ям працівників, які загинули (померли) на підприємствах з видобутку (перероблення) вугілля, що отримують пенсії у зв'язку із втратою годувальника, а також вдовам померлих пенсіонерів, які за життя мали таке право (при виплаті грошової компенсації вартості такого вугілля та вугільних або торф'яних брикетів її сума не включається до складу загального оподаткованого доходу платника податку);

23) сума, сплачена будь-якою юридичною або фізичною особою на користь вітчизняних вищих і професійно-технічних навчальних закладів за здобуття освіти, підготовку чи перепідготовку платника податку, але не вище трикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року за кожний повний або неповний місяць навчання, підготовки чи перепідготовки такої фізичної особи;

24) кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на поховання платника податку:

а) будь-якою фізичною особою, благодійною організацією, Пенсійним фондом України, відповідним структурним підрозділом місцевої державної адміністрації, фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування України або професійною спілкою;

б) роботодавцем такого померлого платника податку за його останнім місцем роботи (у тому числі перед виходом на пенсію) у розмірі, що не перевищує подвійний розмір суми, визначеної в абзаці першому підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 ПКУ; сума перевищення за її наявності остаточно оподатковується під час її нарахування (виплати, надання);

25) вартість майна, а також сума грошової допомоги, що надаються дітям-сиротам або дітям, позбавленим батьківського піклування (у тому числі випускникам професійно-технічних навчальних закладів і вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації), у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України;

26) доходи, які отримано від продажу власної сільськогосподарської продукції, вирощеної, відгодованої, виловленої, зібраної, виготовленої, виробленої, обробленої та/або переробленої безпосередньо фізичною особою на земельних ділянках, наданих їй у розмірах, установлених Земельним кодексом України для ведення:

– садівництва та/або для будівництва й обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибних ділянок) та/або для індивідуального дачного будівництва; при цьому якщо власник сільськогосподарської продукції має ще земельні частки (паї), виділені в натурі (на місцевості), але не використовує їх (здає в оренду або обслуговує), отримані ним доходи від продажу сільськогосподарської продукції не включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу;

– особистого селянського господарства та/або для оброблення земельних часток (паїв), виділених у натурі (на місцевості), сукупний розмір яких не перевищує 2 гектари;

27) сума доходу, отримана платником податку за здані (продані) ним вторинну сировину, побутові відходи, брухт чорних металів, брухт кольорових металів, включаючи використані (виснажені) акумулятори електричні свинцево-кислотні, залишки та брухт електричних акумуляторів

із вмістом свинцю, та брухт дорогоцінних металів, проданий Національному банку України;

28) сума стипендії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), яка виплачується з бюджету учню, студенту, курсанту військових навчальних закладів, ординатору, аспіранту або ад'юнкту, але не вище, ніж сума місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень; сума перевищення за її наявності підлягає оподаткуванню під час її нарахування (виплати) за ставкою, визначеною пунктом 167.1 статті 167 ПКУ (18 відсотків);

29) сума страхової виплати, страхового відшкодування або викупна сума, отримана платником податку за договором страхування від страховика-резидента, іншого, ніж довгострокове страхування життя (у тому числі страхування довічних пенсій) та недержавне пенсійне забезпечення, при виконанні таких умов:

а) під час страхування життя або здоров'я платника податку:

– у разі дожиття застрахованої особи до дати або події, передбаченої договором страхування життя, чи досягнення віку, передбаченого таким договором;

– викупна сума в частині, що не перевищує суми внесених страхових платежів за договором страхування життя, іншого, ніж довгострокове страхування життя;

– у разі страхового випадку – факт заподіяння шкоди застрахованій особі має бути належним чином підтверджений; якщо застрахована особа помирає, сума страхової виплати, яка належить вигодонабувачам або спадкоємцям, оподатковується за правилами та ставками, встановленими для оподаткування спадщини (вигодонабувач прирівнюється до спадкоємця);

б) під час страхування майна сума страхового відшкодування не може перевищувати вартість застрахованого майна, визначену за звичайними цінами на дату укладення страхового договору, збільшену на суму сплачених страхових платежів (страхових внесків, страхових премій);

в) під час страхування цивільної відповідальності сума страхового відшкодування не може перевищувати розмір шкоди, фактично заподіяної вигодонабувачу (бенефіціару), яка визначається за звичайними цінами на дату такої страхової виплати;

30) сума страхової виплати, страхового відшкодування, викупна сума або їхня частина чи пенсійна виплата, отримана платником податку за договором довгострокового страхування життя, у тому числі страхування довічних пенсій, сума пенсійної виплати із системи недержавного пенсійного забезпечення, сума виплати за договором пенсійного вкладу, договором довірчого управління, укладеним з учасником фонду банківського управління, визначені підпунктом 170.8.3 пункту 170.8 статті 170 ПКУ;

31) основна сума депозиту (вкладу), внесеного платником податку до банку чи небанківської фінансової установи, яка повертається йому, сума, яка отримується платником податку внаслідок продажу права вимоги на депозит, а також основна сума кредиту, що отримується платником податку (протягом строку дії договору), у тому числі фінансового кредиту, забезпеченого заставою, на певний строк і під проценти;

32) сума виплат громадянам України (їхнім спадкоємцям) грошових заощаджень, поміщених у період до 2 січня 1992 року в установи Ощадного банку СРСР і державного страхування СРСР, що діяли на території України, а також у такі державні цінні папери: облигації Державної цільової безпроцентної позики 1990 року, облигації Державної внутрішньої виграшної позики 1982 року, державні казначейські зобов'язання СРСР, сертифікати Ощадного банку СРСР і грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадного банку України та колишнього Укрдержстраху протягом 1992–1994 років;

33) основна сума поворотної фінансової допомоги, наданої платником податку іншим особам, яка повертається йому, основна сума поворотної фінансової допомоги, що отримується платником податку;

34) прибуток від операцій з майном або інвестиційними активами, який не підлягає оподаткуванню згідно з відповідними положеннями ПКУ;

35) сума, отримана платником податку за здавання ним крові, грудного жіночого молока, інших видів донорства, яка виплачується з бюджету або бюджетною установою;

36) вартість житла, яке передається з державної або комунальної власності у власність платника податку безоплатно або із знижкою відповідно до закону, а також сума державної підтримки на будівництво чи придбання доступного житла, яка надається платнику податку відповідно до законодавства (якщо платник податку з числа державних службовців та прирівняних до них осіб має право на отримання одноразової грошової компенсації витрат для створення належних житлових умов відповідно до законодавства, сума такої компенсації оподатковується як додаткове благо під час її нарахування (виплати) за її рахунок);

37) вартість путівок на відпочинок, оздоровлення й лікування, у тому числі на реабілітацію інвалідів, на території України платника податку та/або його дітей віком до 18 років, які надаються йому безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки) професійною спілкою, до якої зараховуються профспілкові внески платника податку-члена такої професійної спілки, створеної відповідно до законодавства України, або за рахунок коштів відповідного фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування;

38) дохід фізичної особи-підприємця, з якого сплачується єдиний податок згідно із спрощеною системою оподаткування відповідно до ПКУ;

39) сума витрат роботодавця у зв'язку з підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) платника податку згідно із законом;

40) вартість орденів, медалей, знаків, кубків, дипломів, грамот і квітів, якими відзначаються працівники, інші категорії громадян та/або переможці змагань, конкурсів;

41) вартість дарунків (а також призів переможцям і призерам спортивних змагань), якщо їхня вартість не перевищує 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року, за винятком грошових виплат у будь-якій сумі;

42) сума доходу, отриманого платником податку внаслідок відчуження акцій (інших корпоративних прав), одержаних ним у власність в процесі приватизації в обмін на приватизаційні компенсаційні сертифікати, безпосередньо отримані ним як компенсація суми його внеску до установ Ощадного банку СРСР або установ державного страхування СРСР, або в обмін на приватизаційні сертифікати, отримані ним відповідно до закону, а також сума доходу, отриманого таким платником податку внаслідок відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення, земельних часток (паїв) за нормами безоплатної передачі, визначеними статтею 121 Земельного кодексу України залежно від їх призначення, та майнових паїв, безпосередньо отриманих ним у власність у процесі приватизації;

43) доходи у вигляді процентів на поточні банківські рахунки, за якими на користь фізичних осіб здійснюються виключно виплати заробітної плати, стипендій, пенсій, соціальної допомоги та інших передбачених законом соціальних виплат; ознаки таких рахунків визначаються Національним банком України;

44) суми коштів, надані всеукраїнськими громадськими організаціями інвалідів та їхніми спілками платникам податку-учасникам конгресів, симпозіумів, зборів, конференцій, пленумів, з'їздів, фестивалів, виставок, концертів, реабілітаційних заходів, фізкультурно-спортивних заходів і конкурсів, які провадяться такими організаціями, як компенсація витрат на проживання, харчування та проїзд до місця проведення заходів та у зворотному напрямку;

45) сума страхової виплати за договорами страхування життя у разі смерті застрахованої особи, якщо така виплата отримується членами сім'ї застрахованої особи першого ступеня споріднення або особою, яка є інвалідом I групи або дитиною-інвалідом або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування;

46) сума майнового й немайнового внеску платника податку до статутного фонду юридичної особи-емітента корпоративних прав в обмін на такі корпоративні права;

47) вартість побічних лісових користувань для власного споживання (заготівля лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених Лісовим кодексом України);

48) інші доходи, які згідно з ПКУ не включаються до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.

4.3 Податкова знижка

Платник податку має право на податкову знижку за наслідками звітного податкового року.

Підстави для нарахування податкової знижки із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній податковій декларації, яка подається до 31 грудня включно податкового року, що настає за звітним.

До податкової знижки включаються фактично здійснені протягом звітного податкового року платником податку витрати, підтверджені відповідними платіжними та розрахунковими документами, зокрема квитанціями, фіскальними або товарними чеками, прибутковими касовими ордерами, копіями договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача). У зазначених документах обов'язково має бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк їх продажу (виконання, надання).

Платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподатковуваного доходу платника податку за наслідками звітного податкового року такі фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати:

1) частина суми процентів, сплачених таким платником податку за користування іпотечним житловим кредитом, що визначається відповідно до статті 175 ПКУ;

2) сума коштів або вартість майна, перераховані (передані) платником податку у вигляді пожертвувань або благодійних внесків неприбутковим організаціям, які на дату перерахування (передачі) таких коштів і майна відповідали умовам, визначеним пунктом 133.4 статті 133 ПКУ, у розмірі, що не перевищує чотирьох відсотків суми його загального оподатковуваного доходу такого звітного року;

3) сума коштів, сплачених платником податку на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення;

4) сума коштів, сплачених платником податку на користь закладів охорони здоров'я для компенсації вартості платних послуг з лікування такого платника податку або члена його сім'ї першого ступеня споріднення, у тому числі для придбання ліків (донорських компонентів, протезно-ортопедичних пристосувань, виробів медичного призначення для індивідуального користування інвалідів), а також сума коштів, сплачених платником податку, визнаного в установленому порядку інвалідом, на користь протезно-ортопедичних підприємств, реабілітаційних установ для

компенсації вартості платних послуг з реабілітації, технічних та інших засобів реабілітації, наданих такому платнику податку або його дитині-інваліду у розмірах, що не перекриваються виплатами з фондів загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, крім:

а) косметичного лікування або косметичної хірургії, включаючи косметичне протезування, не пов'язаних з медичними показаннями, водолікування та геліотерапії, не пов'язаних з лікуванням хронічних захворювань;

б) протезування зубів з використанням дорогоцінних металів, порцеляни та гальванопластики;

в) абортів (крім абортів, які проводяться за медичними показаннями або коли вагітність стала наслідком зґвалтування);

г) операцій зі зміни статі;

д) лікування венеричних захворювань (крім СНІДу та венеричних захворювань, причиною яких є побутове зараження або зґвалтування);

е) лікування тютюнової або алкогольної залежності;

ж) придбання ліків, медичних засобів і пристосувань, оплати вартості медичних послуг, які не включено до переліку життєво необхідних, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

5) сума витрат платника податку на сплату страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та пенсійних внесків, сплачених платником податку страховику-резиденту, недержавному пенсійному фонду, банківській установі за договорами довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення, за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, а також внесків на банківський пенсійний депозитний рахунок, на пенсійні вклади та рахунки учасників фондів банківського управління як такого платника податку, так і членів його сім'ї першого ступеня споріднення, які не перевищують (у розрахунку за кожний з повних або неповних місяців звітного податкового року, протягом яких діяв договір страхування):

а) при страхуванні платника податку або за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом платника податку, або на банківський пенсійний депозитний рахунок, пенсійний вклад, рахунок учасника фонду банківського управління чи за їх сукупністю – сума, визначена в абзаці першому підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 ПКУ;

б) при страхуванні члена сім'ї платника податку першого ступеня споріднення або за пенсійним контрактом з недержавним пенсійним фондом, або на банківський пенсійний депозитний рахунок, пенсійний вклад, рахунок учасника фонду банківського управління на користь такого члена сім'ї чи за їх сукупністю – 50 відсотків суми, визначеної в абзаці першому підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 ПКУ, у розрахунку на кожного застрахованого члена сім'ї;

б) сума витрат платника податку на оплату:

– допоміжних репродуктивних технологій згідно з умовами, встановленими законодавством, але не більше суми, що дорівнює третині доходу у вигляді заробітної плати за звітний податковий рік;

– вартості державних послуг, пов'язаних з усиновленням дитини, включаючи сплату державного мита;

7) сума коштів, сплачених платником податку у зв'язку із переобладнанням транспортного засобу, що належить платникові податку, з використанням у вигляді палива моторного сумішевого, біоетанолу, біодизелю, стиснутого або скрапленого газу, інших видів біопалива;

8) сума витрат платника податку на сплату видатків на будівництво (придбання) доступного житла, визначеного законом, у тому числі на погашення пільгового іпотечного житлового кредиту, наданого на такі цілі, та процентів за ним.

Податкова знижка може бути надана виключно резиденту, який має реєстраційний номер облікової картки платника податку, а так само резиденту-фізичній особі, яка через свої релігійні переконання відмовилась від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомила про це відповідний контролюючий орган і має про це відмітку у паспорті.

Загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата, зменшена з урахуванням положень пункту 164.6 статті 164 ПКУ.

Якщо платник податку до кінця податкового року, що настає за звітним, не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, провадить безоплатні роз'яснення порядку документального підтвердження прав на податкову знижку й подання податкової декларації, у тому числі шляхом проведення відповідних навчань, семінарів тощо, забезпечує безоплатне надання бланків податкових декларацій з цього податку, інших розрахунків, передбачених ПКУ, контролюючими органами за першим запитом платника цього податку.

4.4 Ставки податку

Ставка податку становить *18 відсотків бази оподаткування* щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) (крім випадків, визначених у пунктах 167.2–167.5 ПКУ) у тому числі, але не виключно у формі: заробітної плати, інших заохочувальних і компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються)

платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами.

Ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо перевищення суми пенсії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), щомісячного довічного грошового утримання, визначеної у підпункті 164.2.19 пункту 164.2 статті 164 ПКУ, які отримуються платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом.

Ставки податку на пасивні доходи до бази оподаткування встановлюються у таких розмірах:

– 18 відсотків – для пасивних доходів, крім зазначених у підпунктах 167.5.2 і 167.5.4 ПКУ;

– 5 відсотків – для доходів у вигляді дивідендів по акціях і корпоративних правах, нарахованих резидентами-платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціях, інвестиційних сертифікатах, які виплачуються інститутами спільного інвестування).

4.5 Порядок нарахування, утримання й сплати (перерахування) податку до бюджету

Податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок.

Податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. Банки приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування цього податку до бюджету.

Якщо згідно з нормами ПКУ окремі види оподатковуваних доходів (прибутків) не підлягають оподаткуванню під час їх нарахування чи виплати, але не є звільненими від оподаткування, платник податку зобов'язаний самостійно включити суму таких доходів до загального річного оподаткованого доходу податку та подати річну декларацію з цього податку.

Якщо оподатковуваний дохід надається у негрошовій формі чи виплачується готівкою з каси податкового агента, податок сплачується (перераховується) до бюджету протягом трьох банківських днів від дня, що настає за днем такого нарахування (виплати, надання).

Якщо оподатковуваний дохід нараховується податковим агентом, але не виплачується (не надається) платнику податку, то податок, який підлягає утриманню з такого нарахованого доходу, має бути перерахований до бюджету податковим агентом у строки, встановлені ПКУ для місячного податкового періоду.

Платник податку, що отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, та іноземні доходи, зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного оподатковуваного доходу і подати податкову декларацію за наслідками звітного податкового року, а також сплатити податок з таких доходів.

Особою, яка не є податковим агентом, вважається нерезидент або фізична особа, що не має статусу суб'єкта підприємницької діяльності або не є особою, яка перебуває на обліку у контролюючих органах як особа, що провадить незалежну професійну діяльність.

Розрахунок податкових зобов'язань з оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого у джерела його виплати, проводиться податковим агентом (у тому числі роботодавцем, органами Пенсійного фонду України).

Порядок сплати (перерахування) податку до бюджету

Податок, утриманий з доходів резидентів і нерезидентів, зараховується до бюджету згідно з Бюджетним кодексом України.

Фізична особа, яка відповідає за нарахування й утримання податку, сплачує (перераховує) його до відповідного бюджету:

а) у разі, коли така фізична особа є податковим агентом, – за місцем реєстрації у контролюючих органах;

б) у разі нотаріального посвідчення договорів купівлі-продажу майна резидентами і нерезидентами, посвідчення договорів дарування або видачі свідоцтв про право на спадщину нерезидентам – за місцем нотаріального посвідчення таких договорів (одержання свідоцтв);

в) в інших випадках – за її податковою адресою.

Відповідальність за своєчасне і повне перерахування сум податку до відповідного бюджету несе юридична особа або її відокремлений підрозділ, що нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід. Відповідальність за своєчасне і повне перерахування сум податку до відповідного бюджету несе фізична особа у випадках, визначених ПКУ.

4.6 Перерахунок податку й податкові соціальні пільги

Платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподатковуваного доходу, отримуваного від одного роботодавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги:

1) у розмірі, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового року, – для будь-якого платника податку;

2) у розмірі, що дорівнює 100 відсоткам суми пільги, – для платника податку, який утримує двох або більше дітей віком до 18 років, – у розрахунку на кожну таку дитину;

3) у розмірі, що дорівнює 150 відсоткам суми пільги, – для такого платника податку, який:

а) є одинокою матір'ю (батьком), вдовою (вдівцем) або опікуном, піклувальником, – у розрахунку на кожную дитину віком до 18 років;

б) утримує дитину-інваліда, – у розрахунку на кожную таку дитину віком до 18 років;

в) є особою, віднесеною законом до першої або другої категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

г) є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом;

д) є інвалідом I або II групи, у тому числі з дитинства, крім інвалідів, пільга яким визначена у підпункті "б" підпункту 169.1.4 ПКУ;

е) є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів;

ж) є учасником бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на якого поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", крім осіб, визначених у підпункті "б" підпункту 169.1.4 ПКУ;

4) у розмірі, що дорівнює 200 відсоткам суми пільги, – для такого платника податку, який є:

а) Героєм України, Героєм Радянського Союзу, Героєм Соціалістичної Праці або повним кавалером ордена Слави або ордена Трудової Слави, особою, нагородженою чотирма і більше медалями "За відвагу";

б) учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу, та інвалідом I або II групи, з числа учасників бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

в) колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою;

г) особою, яку було насильно вивезено з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками;

д) особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда (Санкт-Петербург, Російська Федерація) у період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року.

Податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого платнику податку місячного доходу у вигляді заробітної плати тільки за одним місцем його нарахування (виплати).

Платник податку подає роботодавцю заяву про самостійний вибір місця застосування податкової соціальної пільги (далі – заява про застосування пільги).

Податкова соціальна пільга починає застосовуватися до нарахованих доходів у вигляді заробітної плати від дня отримання роботодавцем заяви платника податку про застосування пільги й документів, що підтверджують таке право. Роботодавець відображає у податковій звітності всі випадки застосування або незастосування податкової соціальної пільги згідно з отриманими від платників податку заявами про застосування пільги, а також заявами про відмову від такої пільги.

Податкова соціальна пільга не може бути застосована:

- до доходів платника податку, інших ніж заробітна плата;
- заробітної плати, яку платник податку протягом звітного податкового місяця отримує одночасно з доходами у вигляді стипендії, грошового або майнового (речового) забезпечення учнів, студентів, аспірантів, ординаторів, ад'юнктів, військовослужбовців, що виплачуються з бюджету;
- доходу самозайнятої особи від провадження підприємницької діяльності, а також іншої незалежної професійної діяльності.

Податкова соціальна пільга до заробітної плати державних службовців застосовується під час її нарахування до завершення нарахування таких доходів без подання відповідних заяв, зазначених у підпункті 169.2.2 ПКУ, але з поданням підтвердних документів для встановлення розміру пільги.

Якщо платник податку порушує норми цього пункту, внаслідок чого, зокрема, податкова соціальна пільга застосовується також під час отримання інших доходів протягом будь-якого звітного податкового місяця або за кількома місцями отримання доходів, такий платник податку втрачає право на отримання податкової соціальної пільги за всіма місцями отримання доходу, починаючи з місяця, в якому мало місце таке порушення, та закінчуючи місяцем, в якому право на застосування податкової соціальної пільги відновлюється.

Платник податку може відновити право на застосування податкової соціальної пільги, якщо він подасть заяву про відмову від такої пільги всім роботодавцям із зазначенням місяця, коли відбулося таке порушення, на підставі чого кожний роботодавець нараховує і утримує відповідну суму недоплати податку та штраф у розмірі 100 відсотків суми цієї недоплати за рахунок найближчої виплати доходу такому платнику податку, а у разі, коли сума виплати є недостатньою, – за рахунок наступних виплат. Якщо суми недоплати та/або штрафу не були утримані податковим агентом за рахунок доходу платника податку, то такі суми включаються до річної податкової декларації такого платника податку. При цьому право на застосування податкової соціальної пільги відновлюється з податкового

місяця, що настає за місяцем, в якому сума такої недоплати та штраф повністю погашаються.

У разі, якщо платник податку має право на застосування податкової соціальної пільги з двох і більше підстав, застосовується одна податкова соціальна пільга з підстави, що передбачає її найбільший розмір, за умови дотримання процедур, визначених підпунктом 169.4.1 пункту 169.4 ПКУ, крім випадку, передбаченого у підпункті "б" підпункту 169.1.3 пункту 169.1 ПКУ, податкова соціальна пільга за яким додається до пільги, визначеної підпунктом 169.1.2 ПКУ у разі, якщо особа утримує двох і більше дітей, у тому числі дитину-інваліда (дітей-інвалідів).

4.7 Перерахунок податку, перерахунок і обмеження податкової соціальної пільги

Податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата (інші прирівняні до неї відповідно до законодавства виплати, компенсації та винагороди), якщо його розмір не перевищує суми, що дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 і округленого до найближчих 10 гривень.

Якщо платник податку отримує доходи у вигляді заробітної плати за період її збереження згідно із законодавством, у тому числі за час відпустки або перебування платника податку на лікарняному, то з метою визначення граничної суми доходу, що дає право на отримання податкової соціальної пільги, та в інших випадках їх оподаткування такі доходи (їхню частину) відносять до відповідних податкових періодів їх нарахування.

Роботодавець платника податку зобов'язаний здійснити перерахунок суми доходів, нарахованих такому платнику податку у вигляді заробітної плати, а також суми наданої податкової соціальної пільги:

а) за наслідками кожного звітного податкового року під час нарахування заробітної плати за останній місяць звітного року;

б) під час проведення розрахунку за останній місяць застосування податкової соціальної пільги у разі зміни місця її застосування за самостійним рішенням платника податку або у випадках, визначених підпунктом 169.2.3 пункту 169.2 ПКУ;

в) під час проведення остаточного розрахунку з платником податку, який припиняє трудові відносини з таким роботодавцем.

Роботодавець та/або податковий агент має право здійснювати перерахунок сум нарахованих доходів, утриманого податку за будь-який період та у будь-яких випадках для визначення правильності оподаткування незалежно від того, чи має платник податку право на застосування податкової соціальної пільги.

4.8 Особи, що відповідають за утримання (нарахування) і сплату (перерахування) податку до бюджету

Особою, що відповідає за нарахування, утримання й сплату (перерахування) до бюджету податку з доходів у вигляді заробітної плати, є роботодавець, який виплачує такі доходи на користь платника податку.

Особою, яка відповідає за нарахування, утримання й сплату (перерахування) до бюджету податку з інших доходів, є:

а) податковий агент – для оподатковуваних доходів з джерела їх походження в Україні;

б) платник податку – для іноземних доходів і доходів, джерело виплати яких належить особам, звільненим від обов'язків нарахування, утримання або сплати (перерахування) податку до бюджету.

4.9 Забезпечення виконання податкових зобов'язань

Платники податку зобов'язані:

а) вести облік доходів і витрат в обсягах, необхідних для визначення суми загального річного оподаткованого доходу, у разі, якщо такий платник податку зобов'язаний відповідно до цього розділу подавати декларацію або має право на таке подання з метою повернення надміру сплачених податків, у тому числі при застосуванні права на податкову знижку;

б) отримувати і зберігати протягом строку давності, встановленого ПКУ, документи первинного обліку, в тому числі на підставі яких визначаються витрати при розрахунку інвестиційного прибутку та формується податкова знижка платника податку;

в) подавати податкову декларацію за встановленою формою у визначені строки у випадках, коли згідно з нормами ПКУ таке подання є обов'язковим.

На вимогу контролюючого органу та в межах його повноважень, визначених законодавством, платники податку зобов'язані пред'являти документи і відомості, пов'язані з виникненням доходу або права на отримання податкової знижки, обчисленням і сплатою податку, та підтверджувати необхідними документами достовірність відомостей, зазначених у податковій декларації з цього податку;

г) подавати особам, які згідно з ПКУ визначені відповідальними за утримання (нарахування) і сплату податку до бюджету, документи на підтвердження права платника податку, який отримує такі доходи, на застосування соціальних податкових пільг;

д) у порядку, визначеному законом, допускати посадових (службових) осіб контролюючого органу на територію або до приміщень, що використовуються платником податку для отримання доходів від провадження господарської діяльності;

е) здійснювати заходи, передбачені ПКУ, у разі зміни підстав для отримання податкової соціальної пільги;

ж) своєчасно сплачувати узгоджену суму податкових зобов'язань, а також суму штрафних (фінансових) санкцій, нарахованих контролюючим органом, та пені, за винятком суми, що оскаржується в адміністративному або судовому порядку.

Особи, які мають статус податкових агентів, зобов'язані:

а) своєчасно і повністю нараховувати, утримувати й сплачувати (перераховувати) до бюджету податок з доходу, що виплачується на користь платника податку й оподатковується до або під час такої виплати за її рахунок;

б) подавати у строки, встановлені ПКУ для податкового кварталу податковий розрахунок суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, а також суми утриманого з них податку до контролюючого органу за місцем свого розташування; такий розрахунок подається лише у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку податковим агентом протягом звітного періоду; запровадження інших форм звітності із зазначених питань не допускається.

У разі, якщо відокремлений підрозділ юридичної особи не уповноважено нараховувати, утримувати і сплачувати (перераховувати) податок до бюджету, податковий розрахунок у вигляді окремого витягу за такий підрозділ подає юридична особа до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням і надсилає копію такого розрахунку до контролюючого органу за місцезнаходженням такого відокремленого підрозділу в установленому порядку;

в) подавати на вимогу платника податку відомості про суму виплаченого на його користь доходу, суму застосованих соціальних податкових пільг і суму утриманого податку;

г) подавати контролюючому органу інші відомості про оподаткування доходів окремого платника податку в обсягах і згідно з процедурою, визначеною ПКУ;

д) нести відповідальність у випадках, визначених ПКУ.

4.10 Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації)

Платник податку зобов'язаний подавати річну декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію) відповідно до ПКУ.

Згідно з ПКУ обов'язок платника податку щодо подання податкової декларації вважається виконаним і податкова декларація не подається, якщо такий платник податку отримував доходи:

– від податкових агентів, які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу;

– виключно від податкових агентів незалежно від виду й розміру нарахованого (виплаченого, наданого) доходу, крім випадків, прямо передбачених ПКУ;

– від операцій продажу (обміну) майна, дарування, при нотаріальному посвідченні договорів за якими було сплачено податок відповідно до ПКУ;

– у вигляді об'єктів спадщини, які оподатковуються за нульовою ставкою податку та/або з яких сплачено податок відповідно до пункту 174.3 статті 174 ПКУ.

Платники податку-резиденти, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, зобов'язані подати до контролюючого органу податкову декларацію не пізніше 60 календарних днів, що передують виїзду.

Контролюючий орган протягом 30 календарних днів після надходження податкової декларації зобов'язаний перевірити певне податкове зобов'язання, сплату належної суми податку і видати довідку про таку сплату й про відсутність податкових зобов'язань з цього податку, що подається до органів митного контролю під час перетину митного кордону і є підставою для проведення митних процедур.

Платники податку звільняються від обов'язку подання податкової декларації в таких випадках:

а) незалежно від виду і суми отриманих доходів платниками податку, які:

– є малолітніми/неповнолітніми або недієздатними особами і при цьому перебувають на повному утриманні інших осіб (у тому числі батьків) та/або держави станом на кінець звітного податкового року;

– перебувають під арештом або є затриманими чи засудженими до позбавлення волі, перебувають у полоні або ув'язнені на території інших держав станом на кінець граничного строку подання декларації;

– перебувають у розшуку станом на кінець звітного податкового року;

– перебувають на строковій військовій службі станом на кінець звітного податкового року;

б) в інших випадках, визначених ПКУ.

Податкова декларація заповнюється платником податку самостійно або іншою особою, нотаріально уповноваженою платником податку здійснювати таке заповнення, у порядку, передбаченому главою 2 розділу II ПКУ.

Обов'язок щодо заповнення й подання податкової декларації від імені платника податку покладається:

– на батьків, опікуна або піклувальника – щодо доходів, отриманих малолітньою/неповнолітньою особою або особою, визнаною судом недієздатною;

– спадкоємців (розпорядників майна, державних виконавців) – щодо доходів, отриманих протягом звітного податкового року платником податку, який помер;

– державного виконавця, уповноваженого здійснювати заходи щодо забезпечення майнових претензій кредиторів платника податку, визначеного в установленому порядку банкрутом.

Фізична особа зобов'язана самостійно до 1 серпня року, що настає за звітним, сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій нею податковій декларації.

Сума податкових зобов'язань, донарахована контролюючим органом, сплачується до відповідного бюджету у строки, встановлені ПКУ.

Сума, що має бути повернена платнику податку, зараховується на його банківський рахунок, відкритий у будь-якому комерційному банку, або надсилається поштовим переказом на адресу, зазначену в декларації, протягом 60 календарних днів після надходження такої податкової декларації.

Форма податкової декларації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, виходячи з таких умов:

– загальна частина податкової декларації повинна мати спрощений вигляд і не містити відомостей про доходи (витрати), що отримує (несе) незначна кількість платників податку;

– податкова декларація є уніфікованою та єдиною для всіх установлених випадків її подання;

– розрахунки окремих видів доходів (витрат) мають міститися в додатках до податкової декларації, що заповнюються виключно платниками податку за наявності таких доходів (витрат);

– податкова декларація і додатки до неї мають складатися з використанням загальноновживаної термінології, а також містити детальні інструкції щодо їх заповнення;

– податкова декларація і додатки до неї мають ідентифікувати платника податку і містити інформацію, необхідну для визначення суми його податкових зобов'язань або суми податку, що підлягає поверненню у разі використання платником податку права на податкову знижку.

Бланки податкових декларацій мають безоплатно надаватися контролюючими органами платникам податку на їх запит, а також бути загальнодоступними для населення.

Платник податку має право звернутися до відповідного контролюючого органу з проханням надати консультативну допомогу з питань щодо заповнення його річної податкової декларації, а контролюючий орган зобов'язаний надати безоплатні послуги за таким зверненням.

Фізичні особи, які декларують майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру відповідно до Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції", подають податкову декларацію виключно у випадках, передбачених ПКУ.

За зверненням платника податку контролюючий орган, до якого було подано податкову декларацію, видає довідку про подану декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію) за формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

5 ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

5.1 Платники податку

Для цілей оподаткування платником податку є:

1) будь-яка особа, що провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку;

2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;

3) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України, а також:

– особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, які передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, встановлених митним законодавством;

– особа, яка використовує, у тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, податкову пільгу не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із ПКУ, а також будь-які інші особи, що використовують податкову пільгу, яку для них не призначено.

Норми цього пункту не застосовуються до операцій з ввезення на митну територію України фізичними особами (громадянами) або суб'єктами підприємницької діяльності, які не є платниками податку, культурних цінностей, зазначених у пункті 197.7 статті 197 ПКУ;

4) особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи;

5) особа – управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, отриманого в управління за договорами управління майном;

6) особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у статті 243 Митного кодексу

України) незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної пунктом 181.1 статті 181 ПКУ, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством;

7) особа, яку уповноважено вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають унаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

8) особа – інвестор (оператор), який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції.

Реєстрація платником податку може бути обов'язковою й добровільною.

У разі, якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню, у тому числі з використанням локальної або глобальної комп'ютерної мережі, нарахована (сплачена) такій особі **протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1000000 гривень** (без урахування податку на додану вартість), така особа **повинна обов'язково** зареєструватися як платник податку у контролюючому органі за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) з дотриманням вимог, передбачених статтею 183 ПКУ, крім особи, яка є платником єдиного податку першої – третьої групи.

Якщо особи, не зареєстровані як платники податку, ввозять товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню згідно із законом, такі особи сплачують податок під час митного оформлення товарів без реєстрації як платники такого податку.

Якщо особа, яка не є платником податку у зв'язку з тим, що обсяги оподатковуваних операцій відсутні або є меншими від установленної вище суми, вважає за доцільне **добровільно** зареєструватися як платник податку, то така реєстрація здійснюється за її заявою.

Будь-яка особа, що підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку, подає до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) реєстраційну заяву.

У разі обов'язкової реєстрації особи як платника податку реєстраційна заява подається до контролюючого органу не пізніше 10 числа календарного місяця, що настає за місяцем, в якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій, визначеного у статті 181 ПКУ.

У разі обов'язкової або добровільної реєстрації особи як платника податку реєстраційна заява подається згідно з пунктом 183.7 ПКУ не пізніше, ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками податку й матимуть право на податковий кредит і складання податкових накладних.

У реєстраційній заяві зазначаються підстави для реєстрації особи як платника податку.

Особі, що реєструється як платник податку, присвоюється індивідуальний податковий номер, який використовується для сплати податку.

Анулювання реєстрації платника податку

Реєстрація діє до дати анулювання реєстрації платника податку, яка проводиться шляхом виключення з реєстру платників податку і відбувається у разі, якщо:

а) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку протягом попередніх 12 місяців, подала заяву про анулювання реєстрації, якщо загальна вартість оподатковуваних товарів/послуг, що надаються такою особою, за останні 12 календарних місяців була меншою від суми, визначеної статтею 181 ПКУ, за умови сплати суми податкових зобов'язань у випадках, визначених ПКУ;

б) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку, прийняла рішення про припинення і затвердила ліквідаційний баланс, передавальний акт або розподільчий баланс відповідно до законодавства за умови сплати суми податкових зобов'язань із податку у випадках, визначених ПКУ;

в) будь-яка особа, зареєстрована як платник податку, реєструється як платник єдиного податку, умова сплати якого не передбачає сплати податку на додану вартість;

г) особа, зареєстрована як платник податку, протягом 12 послідовних податкових місяців не подає контролюючому органу декларації з податку на додану вартість та/або подає таку декларацію (податковий розрахунок), яка (який) свідчить про відсутність постачання/придбання товарів/послуг, здійснених з метою формування податкового зобов'язання або податкового кредиту;

д) установчі документи будь-якої особи, зареєстрованої як платник податку, визнані рішенням суду недійсними;

е) господарським судом винесено ухвалу про ліквідацію юридичної особи-банкрута;

ж) платник податку ліквідується за рішенням суду (фізична особа позбувається статусу суб'єкта господарювання) або особу звільнено від сплати податку чи її податкову реєстрацію анульовано (скасовано, визнано недійсною) за рішенням суду;

и) фізична особа, зареєстрована як платник податку, померла, її оголошено померлою, визнано недієздатною або безвісно відсутньою, обмежено її цивільну дієздатність;

к) припинено дію договору про спільну діяльність, договору управління майном, угоди про розподіл продукції (для платників податку, зазначених у підпунктах 4, 5 і 8 пункту 180.1 статті 180 ПКУ) або закінчився строк, на який утворено особу, зареєстровану як платник податку.

Анулювання реєстрації здійснюється на дату:

- подання заяви платником податку або прийняття рішення контролюючим органом про анулювання реєстрації;
- зазначену в судовому рішенні;
- припинення дії договору про спільну діяльність, договору управління майном, угоди про розподіл продукції або закінчення строку, на який утворено особу, зареєстровану як платник податку;
- що передує дню втрати особою статусу платника податку на додану вартість.

При цьому датою анулювання реєстрації платника податку визначається дата, що настала раніше.

У разі відсутності законних підстав для анулювання реєстрації контролюючий орган протягом 10 календарних днів після надходження заяви платника податку про анулювання реєстрації подає такому платникові податку вмотивовану письмову відмову в анулюванні реєстрації з поясненнями із зазначеного питання.

З моменту анулювання реєстрації особи як платника податку така особа позбавляється права на віднесення сум податку до податкового кредиту, складання податкових накладних.

Про анулювання реєстрації платника податку контролюючий орган зобов'язаний письмово повідомити особу протягом трьох робочих днів після дня анулювання такої реєстрації.

5.2 Об'єкт оподаткування

Об'єктом оподаткування є операції платників податку:

а) з постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ, у тому числі операції з безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ;

в) ввезення товарів на митну територію України;

г) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським, річковим та авіаційним транспортом.

З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів за межі митної території України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений Митним кодексом України.

Місцем постачання товарів є:

а) фактичне місцезнаходження товарів на момент їх постачання (крім випадків, зазначених у пунктах «б» і «в»);

б) місце, де товари перебувають на час початку їх перевезення або пересилання, у разі, якщо товари перевозяться або пересилаються продавцем, покупцем чи третьою особою;

в) місце, де здійснюється складання, монтаж або встановлення, у разі, якщо товари складаються, монтуються або встановлюються (з випробуванням чи без нього) продавцем або від його імені.

Якщо постачання товарів здійснюється для споживання на борту морських і повітряних суден або у поїздах на ділянці пасажирського перевезення, що відбувається в межах митної території України, то місцем постачання вважається пункт відправлення пасажирського транспортного засобу.

Ділянкою пасажирського перевезення, що здійснюється в межах митної території України, вважається ділянка, на якій відбувається таке перевезення без зупинок за межами митної території України між пунктом відправлення і пунктом прибуття пасажирського транспортного засобу.

Пункт відправлення пасажирського транспортного засобу – перший пункт посадки пасажирів у межах митної території України, у разі потреби – після зупинки за межами митної території України.

Пункт прибуття транспортного засобу на митній території України – останній пункт на митній території України для посадки/висадки пасажирів на митній території України.

Місцем постачання послуг є:

1) місце фактичного постачання послуг, пов'язаних з рухомим майном, а саме:

а) послуг, що є допоміжними у транспортній діяльності: навантаження, розвантаження, перевантаження, складське оброблення товарів та інші аналогічні види послуг;

б) послуг із проведення експертизи й оцінювання рухомого майна;

в) послуг, пов'язаних із перевезенням пасажирів і вантажів, у тому числі з постачанням продовольчих продуктів і напоїв, призначених для споживання;

г) послуг із виконання ремонтних робіт і послуг з перероблення сировини, а також інших робіт і послуг, що пов'язані з рухомим майном;

2) фактичне місцезнаходження нерухомого майна, у тому числі що будується, для тих послуг, які пов'язані з нерухомим майном:

а) послуг агентств нерухомості;

б) послуг з підготовки й проведення будівельних робіт;

в) інших послуг за місцезнаходженням нерухомого майна, у тому числі що будується;

3) місце фактичного надання послуг у сфері культури, мистецтва, освіти, науки, спорту, розваг або інших подібних послуг, включаючи послуги організаторів діяльності в зазначених сферах та послуги, що надаються для влаштування платних виставок, конференцій, навчальних семінарів та інших подібних заходів.

Місцем постачання зазначених у цьому пункті послуг вважається місце, в якому отримувач послуг зареєстрований як суб'єкт господарювання, а у разі відсутності такого місця – місце постійного або переважного його проживання. До таких послуг належать:

а) надання майнових прав інтелектуальної власності, створення за замовленням і використання об'єктів права інтелектуальної власності, у тому числі за ліцензійними договорами, а також надання (передача) права на скорочення викидів парникових газів (вуглецевих одиниць);

б) рекламні послуги;

в) консультаційні, інжинірингові, інженерні, юридичні (у тому числі адвокатські), бухгалтерські, аудиторські, актуарні, а також послуги з розроблення, постачання й тестування програмного забезпечення, з оброблення даних і надання консультацій з питань інформатизації, надання інформації та інших послуг у сфері інформатизації, у тому числі з використанням комп'ютерних систем;

г) надання персоналу, у тому числі якщо персонал працює за місцем здійснення діяльності покупця;

д) надання в оренду (лізинг) рухомого майна, крім транспортних засобів і банківських сейфів;

е) телекомунікаційні послуги, а саме послуги, пов'язані з передаванням, поширенням або прийманням сигналів, слів, зображень та звуків або інформації будь-якого характеру за допомогою дротових, супутникових, стільникових, радіотехнічних, оптичних або інших електромагнітних систем зв'язку, включаючи відповідне надання або передання права на використання можливостей такого передавання, поширення або приймання, у тому числі надання доступу до глобальних інформаційних мереж;

ж) послуги радіомовлення й телевізійного мовлення;

и) надання посередницьких послуг від імені та за рахунок іншої особи або від свого імені, але за рахунок іншої особи, якщо забезпечується надання покупцю послуг, перелічених у цьому підпункті;

к) надання транспортно-експедиторських послуг.

5.3 Дата виникнення податкових зобов'язань

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, у випадку постачання товарів/послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

У разі постачання товарів або послуг з використанням торговельних автоматів або іншого подібного устаткування, що не передбачає наявності касового апарата, який контролюється уповноваженою на це фізичною особою, датою виникнення податкових зобов'язань вважається дата виймання з таких торговельних апаратів або подібного устаткування грошової виручки. Правила інкасації зазначеної виручки встановлюються Національним банком України.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі постачання товарів/послуг з оплатою за рахунок бюджетних коштів є дата зарахування таких коштів на банківський рахунок платника податку або дата отримання відповідної компенсації у будь-якій іншій формі, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед бюджетом.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата подання митної декларації для митного оформлення.

Датою виникнення податкових зобов'язань за операціями з постачання послуг нерезидентами, місцем надання яких є митна територія України, є дата списання коштів з банківського рахунка платника податку в оплату послуг або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг нерезидентом, залежно від того, яка з подій відбулася раніше.

5.4 Розміри ставок податку

Ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:

а) 20 відсотків;

б) 0 відсотків;

в) 7 відсотків за операціями з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України:

– лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

– лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої

влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою

Операції (крім операцій, що не є об'єктом оподаткування, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова ставка і 7 відсотків) оподатковуються за ставкою 20 %, яка є основною.

Податок становить 20 відсотків, 7 відсотків бази оподаткування й додається до ціни товарів/послуг.

Операції, що підлягають оподаткуванню за нульовою ставкою

За нульовою ставкою оподатковуються операції:

1) з вивезення товарів за межі митної території України:

а) у митному режимі експорту;

б) у митному режимі реекспорту, якщо товари поміщено у такий режим відповідно до пункту 5 частини першої статті 86 Митного кодексу України;

в) у митному режимі безмитної торгівлі;

г) у митному режимі вільної митної зони.

Товари вважаються вивезеними за межі митної території України, якщо таке вивезення підтверджено в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, митною декларацією, оформленою відповідно до вимог Митного кодексу України.

2) постачання товарів:

а) для заправлення або забезпечення морських суден, які:

– використовуються для навігаційної діяльності, перевезення пасажирів або вантажів за плату, промислової, риболовецької або іншої господарської діяльності, що провадиться за межами територіальних вод України;

– використовуються для рятування або подання допомоги в нейтральних або територіальних водах інших країн;

– входять до складу Військово-Морських Сил України та відправляються за межі територіальних вод України, у тому числі на якірні стоянки;

б) для заправлення або забезпечення повітряних суден, які:

– виконують міжнародні рейси для навігаційної діяльності чи перевезення пасажирів або вантажів за плату;

– входять до складу Повітряних Сил України та відправляються за межі повітряного кордону України, у тому числі у місця тимчасового базування;

в) для заправлення (дозаправлення) й забезпечення космічних кораблів, космічних ракетних носіїв або супутників Землі;

г) для заправлення (дозаправлення) або забезпечення наземного військового транспорту чи іншого спеціального контингенту Збройних Сил України, що бере участь у миротворчих акціях за кордоном України, або в інших випадках, передбачених законодавством.

Постачання товарів магазинами безмитної торгівлі може здійснюватися виключно:

- фізичним особам, які виїжджають за межі митної території України;
- фізичним особам, які в'їжджають на митну територію України в пунктах пропуску через державний кордон України, відкритих для міжнародного повітряного сполучення;
- фізичним особам, які переміщуються транспортними засобами, що належать резидентам і знаходяться за межами митного кордону України.

Порушення норм цього підпункту тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Порядок контролю за дотриманням норм цього підпункту встановлює Кабінет Міністрів України.

3) постачання таких послуг:

а) міжнародні перевезення пасажирів, багажу й вантажів залізничним, автомобільним, морським, річковим та авіаційним транспортом.

Перевезення вважається міжнародним, якщо таке перевезення здійснюється за єдиним міжнародним перевізним документом;

б) послуги, що передбачають роботи з рухомим майном, попередньо ввезеним на митну територію України для виконання таких робіт і вивезеним за межі митної території України платником, що виконував такі роботи, або отримувачем-нерезидентом.

До робіт з рухомим майном належать роботи з перероблення товарів, що можуть включати власне перероблення (оброблення) товарів – монтаж, збирання, монтування й налагодження, унаслідок чого створюються інші товари, у тому числі постачання послуг з перероблення давальницької сировини, а також модернізацію та ремонт товарів, що передбачає проведення комплексу операцій з частковим або повним відновленням виробничого ресурсу об'єкта (або його складових частин), визначеного нормативно-технічною документацією, унаслідок виконання якого передбачається поліпшення стану такого об'єкта;

в) послуги з обслуговування повітряних суден, що виконують міжнародні рейси.

До послуг з обслуговування повітряних суден, які виконують міжнародні рейси, належать послуги, які є комплексно необхідними й безпосередньо пов'язані з виконанням міжнародного рейсу, а саме:

– обслуговування повітряних суден і пасажирів в аеропорту (посадка-зліт повітряного судна, обслуговування пасажирів в аеровокзалі, забезпечення авіаційної безпеки, наднормативна стоянка повітряного судна);

– послуги з наземного обслуговування повітряних суден і пасажирів в аеропортах;

– оренда аеропортових приміщень у частині використання для обслуговування міжнародних рейсів (офісів, стійок реєстрації та інших

службових приміщень, які орендуються авіаперевізниками, що виконують міжнародні рейси);

– послуги персоналу з обслуговування повітряних суден.

У разі, якщо операції з постачання товарів звільнено від оподаткування на митній території України відповідно до положення цього розділу, до операцій з експорту таких товарів застосовується нульова ставка.

Операції, що не є об'єктом оподаткування

Не є об'єктом оподаткування операції:

1) з випуску (емісії), розміщення у будь-які форми управління й продажу (погашення, викупу) за кошти цінних паперів, які випущено в обіг (емітовано) суб'єктами підприємницької діяльності, Національним банком України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізує державну фінансову політику, органами місцевого самоврядування відповідно до закону, включаючи інвестиційні та іпотечні сертифікати, сертифікати фонду операцій з нерухомістю, деривативи, а також корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах; обміну зазначених цінних паперів і корпоративних прав, виражених в інших, ніж цінні папери, формах, на інші цінні папери, корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах; розрахунково-клірингової, реєстраторської та депозитарної діяльності на ринку цінних паперів, а також діяльності з управління активами (у тому числі пенсійними активами, фондами банківського управління) відповідно до закону та інших видів професійної діяльності на фондовому ринку, які підлягають ліцензуванню відповідно до закону.

Ці норми не застосовуються до операцій з продажу бланків дорожніх, банківських та іменних чеків, цінних паперів, розрахункових і платіжних документів, пластикових (розрахункових) карток, а також ювілейних і пам'ятних монет, які реалізуються для нумізматичних цілей, та інших товарів/послуг, за які стягується окрема плата у вигляді фіксованої суми або відсотка;

2) передачі майна у схов (на відповідальне зберігання), у концесію, а також у лізинг (оренду), крім передачі у фінансовий лізинг;

повернення майна із схову (відповідального зберігання) його власнику, а також майна, попередньо переданого в концесію або лізинг (оренду) концесієдавцю або лізингодавцю (орендодавцю), крім переданого у фінансовий лізинг;

нарахування і сплати процентів або комісій у складі орендного (лізингового) платежу у межах договору фінансового лізингу;

передачі майна в заставу (іпотеку) позикодавцю (кредитору) та/або в забезпечення іншої дійсної вимоги кредитора, повернення такого майна із застави (іпотеки) його власнику після закінчення дії відповідного договору, якщо місце такої передачі (повернення) знаходиться на митній території України;

грошових виплат основної суми консолідованого іпотечного боргу та процентів, нарахованих на неї, об'єднання та/або купівлі (продажу) консолідованого іпотечного боргу, заміною однієї частки консолідованого іпотечного боргу на іншу або поверненням (зворотним викупом) такого консолідованого іпотечного боргу відповідно до закону резидентом або на його користь;

3) надання послуг із страхування, співстрахування або перестрахування особами, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності відповідно до закону, а також пов'язаних з такою діяльністю послуг страхових (перестрахових) брокерів і страхових агентів;

надання послуг із загальнообов'язкового державного соціального страхування (у тому числі пенсійного страхування), недержавного пенсійного забезпечення, залучення й обслуговування пенсійних вкладів і рахунків учасників фондів банківського управління, адміністрування недержавних пенсійних фондів;

4) обігу банківських металів, інших валютних цінностей (крім банкнот і монет, що використовуються для нумізматичних цілей, а також іноземних монет з дорогоцінних металів, базою оподаткування яких є продажна вартість); випуску, обігу й погашення лотерейних білетів, інших документів, що засвідчують право участі в лотереях; придбання фішок, жетонів, внесення в інший спосіб плати за право участі в азартній грі; виплати (передачі) виграшу суб'єктом господарювання, який проводить азартні ігри; внесення ставки з метою укладення парі та виплати виграшу суб'єктом господарювання, який проводить парі (букмекерське парі, парі тоталізатора); виплати грошових виграшів (призів) і грошових винагород; постачання негашених поштових марок України, конвертів або листівок з негашеними поштовими марками України, крім колекційних марок, конвертів чи листівок для філателістичних потреб, базою оподаткування яких є продажна вартість;

5) надання послуг платіжних організацій платіжних систем, пов'язаних з переказом коштів, з інкасації, розрахунково-касового обслуговування, залучення, розміщення й повернення коштів за договорами позики, депозиту, вкладу (у тому числі пенсійного), управління коштами та цінними паперами (корпоративними правами та деривативами), доручення, надання, управління і відступлення прав вимоги за фінансовими кредитами фінансових установ, кредитних гарантій і банківських поручительств особою, що надала такі кредити, гарантії або поручительства;

відступлення права вимоги, переведення боргу, торгівлі за грошові кошти або цінні папери борговими зобов'язаннями (вимогами), за винятком операцій з інкасації боргових вимог і факторингу (факторингових операцій), крім факторингових операцій, якщо об'єктом боргу є валютні цінності, цінні папери, у тому числі компенсаційні папери (сертифікати), інвестиційні сертифікати, іпотечні сертифікати з фіксованою дохідністю,

операції з відступлення права вимоги за забезпеченими іпотекою кредитами (позиками), житлові чеки, земельні бони та деривативи;

переходу права власності на об'єкт фінансового лізингу до лізингодавця (нового кредитора) від лізингодавця (первинного кредитора) із збереженням прав та обов'язків сторін за договором фінансового лізингу в разі, коли лізингодавцем (первинним кредитором) під час передачі лізингоодержувачу такого об'єкта фінансового лізингу нараховані й відображені у податковій звітності за відповідний звітний (податковий) період податкові зобов'язання з податку;

б) виплат у грошовій формі заробітної плати (інших прирівняних до неї виплат), а також пенсій, стипендій, субсидій, дотацій за рахунок бюджетів, Пенсійного фонду України або інших фондів загальнообов'язкового соціального страхування (крім тих, що надаються у майновій формі);

виплат дивідендів, роялті у грошовій формі або у вигляді цінних паперів, які здійснюються емітентом;

надання комісійних (брокерських, дилерських) послуг із торгівлі та/або управління цінними паперами (корпоративними правами), деривативами та валютними цінностями, включаючи будь-які грошові виплати (у тому числі комісійні) фондовим або валютним біржам чи позабіржовим фондовим системам або їхнім членам у зв'язку з організацією та торгівлею цінними паперами ліцензованими торговцями цінними паперами, а також деривативами та валютними цінностями;

7) реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення й перетворення) юридичних осіб.

При здійсненні спільної (сумісної діяльності) передача товарів (робіт, послуг) на окремий баланс платника податку, уповноваженого договором вести облік результатів такої спільної діяльності, вважається постачанням таких товарів (робіт, послуг);

8) постачання позашкільним навчальним закладом вихованцям, учням і слухачам платних послуг у сфері позашкільної освіти;

9) надання банками (фінансовими установами) послуг у межах управління фондами банківського управління, фондами операцій з нерухомістю, фондами фінансування будівництва (у тому числі за перерахування коштів на фінансування будівництва із фонду фінансування будівництва), за здійснення платежів за іпотечними сертифікатами відповідно до законодавства;

10) оплати третейського збору та відшкодування інших витрат, пов'язаних з вирішенням спору третейським судом відповідно до закону;

11) надання послуг з агентування і фрахтування морського торговельного флоту судновими агентами на користь нерезидентів, які надають послуги з міжнародних перевезень пасажирів, їхнього багажу, вантажів або міжнародних відправлень;

12) оплати орендної плати чи концесійного платежу за договорами відповідно оренди чи концесії цілісного майнового комплексу державного або комунального підприємства (його структурного підрозділу), якщо орендодавцями чи концесієдавцями за договорами є органи державної влади або органи місцевого самоврядування, а платежі відповідно до закону зараховуються до Державного бюджету України або місцевого бюджету;

13) ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України незалежно від вибраного митного режиму товарів, митна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро;

14) ввезення на митну територію України товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро:

– у несупроводжуваному багажі;

– на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях;

– на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях;

15) ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 1000 євро, через пункти пропуску через державний кордон України, відкриті для повітряного сполучення;

ввезення на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товарів (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг, через інші, ніж відкриті для повітряного сполучення, пункти пропуску через державний кордон України.

Операції, звільнені від оподаткування

Звільняються від оподаткування операції:

1) з постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

2) постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти навчальними закладами, у тому числі навчання аспірантів і докторантів, навчальними закладами, що мають ліцензію на постачання таких послуг, а також послуг з виховання та навчання дітей у будинках культури, дитячих музичних, художніх, спортивних школах і клубах, школах мистецтв та послуг з проживання учнів або студентів у гуртожитках. До таких послуг належать послуги:

а) з виховання й навчання дітей, які надаються дитячими музичними та художніми школами, школами мистецтв, будинками культури (гра на

музичних інструментах, хореографія, образотворче мистецтво, гуртки (факультативи) іноземних мов, комп'ютерного навчання);

б) утримання, виховання та навчання дітей у дошкільних навчальних закладах як у межах обсягу, установленого навчальними планами і програмами, так і понад зазначений обсяг;

в) усіх видів освітньої діяльності, які надаються загальноосвітніми навчальними закладами I-III ступенів;

г) усіх видів освітньої діяльності, які надаються професійно-технічними навчальними закладами;

д) усіх видів освітньої діяльності, які надаються вищими навчальними закладами, у тому числі для здобуття іншої вищої та післядипломної освіти;

е) навчання слухачів підготовчих відділень вищих навчальних закладів;

ж) повторного вивчення відрахованими студентами (курсантами) окремих дисциплін і курсів з подальшим складенням іспитів;

и) навчання аспірантів і докторантів;

к) приймання кандидатських іспитів;

л) надання наукових консультацій для осіб, які підвищують кваліфікацію самостійно;

м) довузівської підготовки;

н) проведення лекцій з питань науки і техніки, культури та мистецтва, фізичної культури і спорту, правових знань, туризму і краєзнавства;

п) надання консультацій для учнів, вихованців, студентів, курсантів понад обсяги, встановлені навчальними планами і програмами, для аспірантів, докторантів;

р) організації літніх мовних курсів, шкіл, семінарів; групових та індивідуальних занять фізичною культурою та спортом на стадіонах, у спортивних залах і плавальних басейнах, на тенісних кортах для дітей, учнів і студентів;

3) постачання:

а) технічних та інших засобів реабілітації (крім автомобілів), послуги з їх ремонту та доставки; товарів спеціального призначення, у тому числі виробів медичного призначення для індивідуального користування, для інвалідів та інших пільгових категорій населення, визначених законодавством України за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

б) комплектуючих і напівфабрикатів для виготовлення технічних та інших засобів реабілітації (крім автомобілів), товарів спеціального призначення, у тому числі виробів медичного призначення для індивідуального користування, для інвалідів та інших пільгових категорій населення за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

в) легкових автомобілів для інвалідів уповноваженому органу виконавчої влади з їх оплатою за рахунок коштів державного або місцевих

бюджетів та коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування, а також операції з їх безоплатної передачі інвалідам;

4) постачання послуг із доставки пенсій, страхових виплат і грошової допомоги населенню (незалежно від способу доставки) на всіх етапах доставки до кінцевого споживача;

5) постачання послуг з охорони здоров'я закладами охорони здоров'я, що мають ліцензію на постачання таких послуг, а також постачання послуг реабілітаційними установами для інвалідів та дітей-інвалідів, що мають ліцензію на постачання таких послуг відповідно до законодавства, крім таких послуг:

а) надання косметологічної допомоги, крім тієї, що надається за медичними показаннями;

б) масаж для зміцнення здоров'я дорослого населення, корекції осанки тощо;

в) проведення профілактичних медичних оглядів із підготовкою висновку про стан здоров'я на прохання громадян;

г) проведення гігієнічної експертизи проектних матеріалів та попередніх проектних пропозицій, у тому числі щодо розміщення об'єкта, а також нормативної документації на нові технології виробництва продукції та нові види продукції за заявкою замовника; гігієнічне оцінювання зразків нових видів продукції;

д) надання консультаційної допомоги з питань проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи;

е) обстеження за заявкою замовника об'єктів, що будуються, реконструюються або функціонують, з метою їх відповідності санітарному законодавству;

ж) проведення за заявкою замовника токсиколого-гігієнічних, медико-біологічних, санітарно-гігієнічних, фізіологічних та інших обстежень з метою визначення безпеки продукції для здоров'я людини;

и) видача суб'єктам господарювання дозволів на виробництво, використання, транспортування, зберігання, реалізацію, захоронення, знищення, утилізацію продукції і речовин вітчизняного та імпортного виробництва, що є потенційно небезпечними для здоров'я людини;

к) надання юридичним і фізичним особам консультаційної допомоги з питань застосування законодавства про охорону здоров'я, у тому числі щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;

л) проведення медичного огляду осіб для видачі:

– дозволу на право отримання й носіння зброї громадянам, крім військовослужбовців і посадових осіб, носіння зброї якими передбачено законодавством;

– відповідних документів на виїзд громадян за кордон за викликом родичів, що проживають у зарубіжних країнах, оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах за власним бажанням, а також у

службові відрядження (крім державних службовців, робота яких пов'язана з такими виїздами і які мають відповідні медичні документи);

– посвідчення водія транспортного засобу;

м) медичне обслуговування з'їздів, конференцій, симпозіумів, фестивалів, нарад, змагань тощо;

н) медичне обслуговування громадян за їх бажанням у медичних закладах із поліпшеним сервісним обслуговуванням;

п) організація медичного контролю осіб, які займаються фізичною культурою і спортом в оздоровчих закладах;

р) проведення профілактичних щеплень громадянам, які від'їжджають за кордон за викликом, для оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах за власним бажанням, а також у туристичні подорожі (крім тих, що від'їжджають на лікування й в службові відрядження);

с) складення за заявками замовників санітарних паспортів радіотехнічних об'єктів і проведення досліджень для їх підтвердження;

т) проведення за заявками замовників державної санітарно-гігієнічної експертизи з акредитації та атестації підприємств, установ, організацій на право проведення токсиколого-гігієнічних, медико-біологічних, санітарно-гігієнічних та інших досліджень;

у) визначення за заявками замовника шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища, технологічного та трудового процесів, проведення досліджень для розроблення засобів і заходів щодо усунення або зменшення їх небезпечної дії;

ф) навчання за заявками замовників на робочих місцях фахівців підприємств, установ, організацій в установах санітарно-епідеміологічної служби, державних науково-дослідних інститутах гігієнічного та епідеміологічного профілю, а також фахівців підприємств, установ, організацій, проведення санітарно-гігієнічних і бактеріологічних досліджень;

х) надання за заявками замовників послуг з організації роботи відомчих санітарних лабораторій, оснащення їх медичною технікою (обладнанням, апаратурою, приладами); навчання на місці фахівців таких лабораторій методиці проведення санітарно-гігієнічних досліджень;

б) постачання реабілітаційних послуг інвалідам, дітям-інвалідам, а також постачання путівок на санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок на території України фізичних осіб віком до 18 років, інвалідів, дітей-інвалідів;

7) постачання послуг:

а) з утримання дітей у дошкільних навчально-виховних закладах, школах-інтернатах;

б) утримання осіб у будинках-інтернатах для громадян похилого віку та інвалідів, дитячих будинках-інтернатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатах, реабілітаційних установах,

територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг);

в) харчування й облаштування на нічліг і надання інших соціальних послуг бездомним особам у центрах обліку, закладах соціального захисту для бездомних осіб, а також особам, звільненим з місць позбавлення волі, у центрах соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі;

г) харчування дітей у дошкільних, загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладах та громадян у закладах охорони здоров'я; порядок надання таких послуг затверджує Кабінет Міністрів України;

д) харчування, забезпечення майном, комунально-побутовими та іншими послугами, що надаються особам, які утримуються в установах пенітенціарної системи, а саме:

- харчування, у тому числі приготування їжі;
- забезпечення одягом, білизною, взуттям і постільними речами;
- користування кімнатами тривалих побачень;
- послуги поштового й телефонно-телеграфного зв'язку;
- постачання продуктів харчування і предметів першої необхідності;
- ремонт взуття та одягу;
- додаткове медичне обслуговування;
- банно-пральні послуги;
- прокат кіно- та відеофільмів, культурно-освітні заходи;

е) харчування, забезпечення майном, комунально-побутовими та іншими соціальними послугами за рахунок державних коштів, що надаються особам, які утримуються в реабілітаційних установах, територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг), установах, підприємствах, організаціях всеукраїнських громадських організацій інвалідів та їхніх спілок, які займаються реабілітацією, оздоровленням і фізкультурно-спортивною діяльністю, центрах обліку та закладах соціального захисту для бездомних осіб, центрах соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, санаторіях для ветеранів та інвалідів, будинках-інтернатах для громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів, психоневрологічних і спеціалізованих будинках-інтернатах, пансіонатах для ветеранів війни і праці, геріатричних пансіонатах;

8) постачання послуг з перевезення пасажирів міським пасажирським транспортом (крім таксі), тарифи на які регулюються в установленому законом порядку; ця норма не поширюється на операції з надання пасажирського транспорту в оренду (прокат);

9) постачання релігійними організаціями культових послуг і предметів культового призначення за переліком, а саме:

а) культові послуги: хрещення, укладення церковного шлюбу, похорони, молебень, панахида, освячення (помешкань, автомобілів тощо), обрізання, перше причастя, бар-міцво (повноліття);

б) предмети культового призначення: свічки, ікони (образи), хрести (натільні, погребальні, вівтарні, требні, водосвятні, ієрейські, з прикрасами тощо), вервиці, покривала (вівтарні, погребальні тощо), медальйони з релігійною символікою, вугілля кадильне, ладан, лампадне масло, миро, лампади, кадила, підсвічники (семисвічники, трисвічники пасхальні тощо), плащаниці, облачення священнослужителів (риз, підризники, воздухи, орлиці, стихарі, скуфії, митри, камілавки тощо), вінці, граматки, приладдя для хрещення (хрестильна скринька), дароносиці, дарохранильниці (реліквіарії), купелі, печатки для просфор, кропила, копія, стрючці, чаші (потирі), блюдця, зіздиці, лжиці, ковшики, дискоси, поплавки, дзвони, органи, фісгармонії, прохідні молитви, пояс "живий в допомі", мезузи, талеси, тфіліни (філактерії), скульптурні зображення святих, хоругви, фани, маца, проскури, облатки, богослужбова література;

10) постачання послуг з поховання й постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, а саме:

а) виклик агента ритуальної служби для оформлення замовлення на організацію та проведення поховання;

б) оформлення медичної довідки про причини смерті;

в) доставка замовникові ритуальних атрибутів для організації поховання;

г) навантаження, розвантаження й перенесення ритуальних атрибутів;

д) транспортні послуги, що надаються у процесі організації поховання;

е) продаж стандартної труни;

ж) продаж контейнера для перевезення оцинкованої труни; запаювання оцинкованої труни;

и) утримання тіл померлих у холодильних камерах понад норму перебування (після смерті у лікувальному закладі, а також тих, що померли вдома чи інших місцях);

к) послуги з підготовки тіла покійного до поховання або кремації (послуги перукаря та косметолога, обмивання, бальзамування, укладання в труну);

л) копання могили;

м) перенесення труни з тілом покійного (додому, до квартири в багатоповерховому будинку, до моргу; з дому, квартири, моргу тощо до місця поховання);

н) музичний супровід обряду поховання;

п) проведення громадянської панахиди;

р) послуги організатора обряду поховання;

с) виготовлення та встановлення металевої намогильної таблички, хреста, надголовника або тимчасового пам'ятного знака;

т) продаж стандартних похоронних вінків і траурних стрічок для них;

у) організація відправлення труни з тілом покійного чи урни з прахом покійного за кордон;

ф) у разі проведення підпоховання в могилу послуги з демонтажу елементів існуючого надгробка (пам'ятника) та їх установка;

х) написання тексту на траурній стрічці;

ц) кремація;

ч) продаж урни;

ш) продаж кубка для урни;

щ) поховання урни з прахом у могилу, у колумбарії, розвіювання праху;

11) звільнення, зазначені у підпункті 197.1.10 ПКУ, не поширюються на операції з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язану з цим діяльність;

12) безкоштовної передачі рухомого складу однією залізницею або підприємством залізничного транспорту загального користування іншим залізницям або підприємствам залізничного транспорту загального користування державної форми власності.

Безкоштовна передача рухомого складу між підприємствами в межах залізниці проводиться за поданням начальника залізниці на основі рішення Укрзалізниці, а в межах Укрзалізниці – згідно з наказом її генерального директора. Безкоштовна передача рухомого складу оформляється актом приймання-передачі відповідно до законодавства.

Безкоштовна передача здійснюється в разі:

– виробничої потреби у зв'язку з єдиним технологічним процесом;

– розподілу рухомого складу у зв'язку з реструктуризацією галузі та ліквідацією окремих підрозділів;

13) безоплатної приватизації житлового фонду, включаючи місця загального користування у багатоквартирних будинках і прибудинкових територій, присадибних земельних ділянок відповідно до законодавства, а також постачання послуг, отримання яких згідно із законодавством є обов'язковою передумовою приватизації житла, прибудинкових територій багатоквартирних будинків, присадибних земельних ділянок;

безоплатної передачі працівникам радгоспів та інших сільськогосподарських підприємств, що приватизуються, та прирівняним до них особам частки державного майна (акцій) відповідно до Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі";

14) постачання житла (об'єктів житлового фонду), крім їх першого постачання, якщо інше не передбачено цим підпунктом.

Перше постачання житла (об'єкта житлового фонду) означає:

а) першу передачу готового новозбудованого житла (об'єкта житлового фонду) у власність покупця або постачання послуг (включаючи вартість придбаних за рахунок виконавця матеріалів) із спорудження такого житла за рахунок замовника;

б) перший продаж реконструйованого або капітально відремонтованого житла (об'єкта житлового фонду) покупцю, який є особою, іншою, ніж власник такого об'єкта на момент виведення його з експлуатації (використання) у зв'язку з такою реконструкцією або капітальним ремонтом, або постачання послуг (включаючи вартість придбаних за рахунок виконавця матеріалів) на таку реконструкцію чи капітальний ремонт за рахунок замовника.

Норми цього підпункту поширюються також на перший продаж дачних або садових будинків, а також будь-яких інших об'єктів власності, зареєстрованих згідно із законодавством як житло (житловий фонд).

Операції з першого постачання доступного житла та житла, що будується із залученням державних коштів, звільняються від оподаткування;

15) надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів/послуг благодійним організаціям, утвореним і зареєстрованим відповідно до законодавства, а також надання такої допомоги благодійними організаціями набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації.

Під безоплатним постачанням слід розуміти постачання товарів/послуг благодійним організаціям та набувачам благодійної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації. У разі недотримання умов, визначених цим підпунктом, такі операції оподатковуються на загальних підставах.

На товари, які надходять як благодійна допомога від вітчизняних благодійників за цілями, визначеними статтею 3 Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації", поширюються правила маркування.

Маркування проводиться шляхом нанесення напису "Благодійна допомога. Продаж заборонено" на етикетку, ярлик або безпосередньо на зовнішню або внутрішню упаковку товару. Під час маркування товарів благодійної допомоги може використовуватися символіка благодійної організації та благодійника.

Товари маркуються таким чином, щоб під час огляду упаковки або безпосередньо товарів напис було видно повністю і чітко.

Товари благодійної допомоги маркуються благодійниками, які надають таку допомогу.

Контроль за виконанням правил маркування здійснюють місцеві органи виконавчої влади та контролюючі органи.

Благодійна допомога може надаватися у вигляді товарів, робіт, послуг, призначених для використання юридичними особами-її набувачами з метою провадження діяльності за цілями, передбаченими статтею 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Після отримання від благодійника пропозиції щодо надання благодійної допомоги у вигляді товарів, її видів, розмірів тощо юридична особа-набувач благодійної допомоги:

- визначає з урахуванням рекомендацій відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування коло осіб, яким вона надаватиметься;

- повідомляє благодійника про намір прийняти запропоновану благодійну допомогу.

Юридичні особи-набувачі благодійної допомоги ведуть бухгалтерський та оперативний облік надходження, зберігання, розподілу та використання благодійної допомоги у вигляді товарів, робіт, послуг, а також звітність за встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики формою, яку надсилають контролюючим органам.

Для бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з благодійною допомогою, юридичні особи-набувачі благодійної допомоги користуються планом рахунків та інструкцією, що діють в Україні.

Юридичні особи-набувачі благодійної допомоги самостійно визначають порядок аналітичного обліку операцій, пов'язаних з благодійною допомогою, відкривають відповідні рахунки.

Юридичні особи-набувачі благодійної допомоги у своїй річній фінансовій звітності відображають:

- у бухгалтерському балансі – окремо кошти (товари, роботи, послуги), отримані як благодійна допомога;

- у звіті про прибутки та збитки – окремо вартісну величину отриманої благодійної допомоги.

У додатку (коментарі) до річного звіту робляться необхідні пояснення щодо зазначених показників діяльності, пов'язаної з благодійною допомогою.

Контроль за отриманням, зберіганням, розподілом благодійної допомоги у вигляді товарів, робіт, послуг здійснюють місцеві органи виконавчої влади, а за їх цільовим використанням – місцеві органи виконавчої влади та контролюючі органи.

Отримані з метою надання благодійної допомоги марковані товари, які поставляються за кошти чи інші види компенсації, та/або виручка, отримана за таке постачання, підлягають вилученню в недобросовісного продавця і конфіскуються в дохід держави в установленому порядку.

Не підлягають звільненню від оподаткування операції з надання благодійної допомоги у вигляді зазначених у розділі VI ПКУ підакцизних товарів, цінних паперів (крім наданих ендавментів, зазначених у розділі IV ПКУ), нематеріальних активів і товарів/послуг, призначених для використання в господарській діяльності;

16) безоплатної передачі в державну власність чи комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст або у їх спільну

власність об'єктів усіх форм власності, які перебувають на балансі одного платника податку і передаються на баланс іншого платника податку, якщо такі операції проводяться за рішенням Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, прийнятим у межах їх повноважень.

Норми цього підпункту поширюються також на операції з безоплатної передачі об'єктів з балансу юридичної особи будь-якої форми власності на баланс іншої юридичної особи, яка перебуває в державній або комунальній власності, що проводяться за рішенням органу державної влади України або органу місцевого самоврядування, прийнятим у межах їх повноважень, та за рішенням юридичних осіб у разі передачі основних засобів інфраструктури залізничного транспорту незалежно від того, чи є суб'єкти операції платниками податку;

17) безоплатного постачання товарів/послуг власного виробництва підсобними господарствами і лікувально-виробничими трудовими майстернями (цехами, дільницями) будинків-інтернатів, територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг), центрів реінтеграції бездомних осіб, центрів соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, спеціалізованих лікарень, лікувально-профілактичних закладів особливого типу та диспансерів за умови, що така передача здійснюється для задоволення власних потреб зазначених закладів;

18) постачання державних платних послуг фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, а також іншими особами, уповноваженими такими органами або законодавством надавати зазначені послуги, обов'язковість отримання (надання) яких установлюється законодавством, включаючи плату за реєстрацію, видачу ліцензії, сертифікатів у вигляді зборів, державного мита тощо;

19) надання послуг з реєстрації актів цивільного стану державними органами, уповноваженими здійснювати таку реєстрацію згідно із законодавством;

20) постачання бібліотеками, які перебувають у державній або комунальній власності або у власності всеукраїнських громадських організацій інвалідів, платних послуг з комплектування реєстраційно-облікових документів (квитків, формулярів), користування рідкісними, цінними довідниками, книгами (у тому числі нічним абонементом), тематичного добору літератури за запитом споживача та надання тематичних, адресно-бібліографічних та фактографічних довідок;

21) постачання (продажу, передачі) земельних ділянок, земельних часток (паїв), крім тих, що знаходяться під об'єктами нерухомого майна та включаються до їх вартості відповідно до законодавства (з урахуванням положень абзацу першого підпункту 197.1.13 пункту 197.1 статті 197 ПКУ);

орендної плати за земельні ділянки, що перебувають у власності держави або територіальної громади, якщо така орендна плата повністю зараховується до відповідних бюджетів;

22) оплати вартості фундаментальних досліджень, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт особою, яка безпосередньо отримує такі кошти з рахунка органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів;

23) безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів, крім підакцизних, науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам III–IV рівнів акредитації, внесеним до Державного реєстру наукових організацій, яким надається підтримка держави;

24) постачання в сільській місцевості сільськогосподарськими товаровиробниками послуг з ремонту шкіл, дошкільних закладів, інтернатів, закладів охорони здоров'я та надання матеріальної допомоги (у межах одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян на місяць на одну особу) продуктами харчування власного виробництва та послуг з оброблення землі багатодітним сім'ям, ветеранам праці й війни, реабілітованим громадянам, інвалідам, самотнім особам похилого віку, особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та школам, дошкільним закладам, інтернатам, закладам охорони здоров'я;

25) постачання (передплати) та доставки періодичних видань друкованих засобів масової інформації (крім видань еротичного характеру) вітчизняного виробництва, підготовки (літературне, наукове і технічне редагування, коригування, дизайн і верстання), виготовлення (друк на папері або запис на електронному носіїві), розповсюдження книжок, у тому числі електронного контенту (крім видань еротичного характеру) вітчизняного виробництва, учнівських зошитів, підручників і навчальних посібників, словників українсько-іноземної або іноземно-української мови вітчизняного виробництва на митній території України;

26) передачі конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у статті 184 Митного кодексу України), у розпорядження державних установ або організацій, уповноважених здійснювати їх збереження або постачання згідно із законодавством, а також операції з безоплатної передачі зазначеного в цьому пункті майна у випадках, визначених законодавством, у володіння і користування державних органів, установ (організацій), які утримуються за рахунок бюджетних коштів, а також закладів, в яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей;

27) інші операції, зазначені в ст. 197 ПКУ.

5.5 Податковий кредит

До податкового кредиту належать суми податку, сплачені/нараховані у разі здійснення операцій:

- а) з придбання або виготовлення товарів і послуг;
- б) придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів (у тому числі у зв'язку з придбанням та/або ввезенням таких активів, як внесок до статутного фонду та/або при передачі таких активів на баланс платника податку, уповноваженого вести облік результатів спільної діяльності);
- в) отримання послуг, наданих нерезидентом на митній території України, та в разі отримання послуг, місцем постачання яких є митна територія України;
- г) ввезення необоротних активів на митну територію України за договорами оперативного або фінансового лізингу;
- д) ввезення товарів та/або необоротних активів на митну територію України.

Датою віднесення сум податку до податкового кредиту вважається дата тієї події, що відбулася раніше:

- дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів/послуг;
- дата отримання платником податку товарів/послуг.

Податковий кредит звітного періоду визначається виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів/послуг та складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою пунктом 193.1 статті 193 ПКУ, протягом такого звітного періоду у зв'язку:

- з придбанням або виготовленням товарів і наданням послуг;
- придбанням (будівництвом, спорудженням) основних фондів (основних засобів, у тому числі інших необоротних матеріальних активів і незавершених капітальних інвестицій у необоротні капітальні активи);
- ввезенням товарів та/або необоротних активів на митну територію України.

Нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари/послуги й основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

Платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до пункту 189.1 статті 189 ПКУ, скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в Єдиному реєстрі податкових накладних у терміни, встановлені ПКУ для такої реєстрації, зведену

податкову накладну за товарами/послугами, необоротними активами (для товарів/послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 1 липня 2015 року, – у разі, якщо під час такого придбання або виготовлення суми податку було включено до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися:

а) в операціях, що не є об'єктом оподаткування відповідно до статті 196 ПКУ (крім випадків проведення операцій, передбачених підпунктом 196.1.7 пункту 196.1 статті 196 ПКУ) або місце постачання яких розташоване за межами митної території України;

б) операціях, звільнених від оподаткування відповідно до статті 197 підрозділу 2 розділу ХХ ПКУ, міжнародних договорів (угод) (крім випадків проведення операцій, передбачених підпунктом 197.1.28 пункту 197.1 статті 197 ПКУ, та операцій, передбачених пунктом 197.11 статті 197 ПКУ);

в) операціях, що здійснюються платником податку в межах балансу платника податку, у тому числі передача для невиробничого використання, переведення виробничих необоротних активів до складу невиробничих необоротних активів;

г) операціях, що не є господарською діяльністю платника податку (крім випадків, передбачених пунктом 189.9 статті 189 ПКУ).

Не належать до податкового кредиту суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, не підтверджені зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних податковими накладними/розрахунками коригування до таких податкових накладних або не підтверджені митними деклараціями, іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 ПКУ.

Податкові накладні, отримані з Єдиного реєстру податкових накладних, є для отримувача товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що належать до податкового кредиту.

У разі, якщо платник податку не включив у відповідному звітному періоді до податкового кредиту суму податку на додану вартість на підставі отриманих податкових накладних/розрахунків коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, таке право зберігається за ним протягом 365 календарних днів від дати складення податкової накладної/розрахунку коригування. У разі зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування до такої податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних згідно з пунктом 201.16 статті 201 ПКУ перебіг зазначеного строку переривається на період зупинення їх реєстрації та відновлюється з дня припинення процедури зупинення їх реєстрації згідно з підпунктом 201.16.4 пункту 201.16 статті 201 ПКУ.

Суми податку, сплачені (нараховані) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, зазначені в податкових накладних/розрахунках коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному

реєстрі податкових накладних з порушенням строку реєстрації, включаються до податкового кредиту за звітний податковий період, в якому зареєстровано податкові накладні/розрахунки коригування до таких податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних, але не пізніше, ніж через 365 календарних днів від дати складення податкових накладних/розрахунків коригування до таких податкових накладних, у тому числі для платників податку, які застосовують касовий метод.

5.6 Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або відшкодуванню з Державного бюджету України (бюджетному відшкодуванню), і строки проведення розрахунків

Сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду.

При додатному значенні суми така сума підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету.

Для перерахування податку до бюджету центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, надсилає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в якому відкрито рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, реєстр платників, в якому зазначаються назва платника, податковий номер та індивідуальний податковий номер платника, звітний період і сума податку, що підлягає перерахуванню до бюджету. На підставі такого реєстру центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в якому відкрито рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, не пізніше останнього дня строку, встановленого ПКУ для самостійної сплати податкових зобов'язань, перераховує суми податку до бюджету.

При від'ємному значенні суми така сума:

а) ураховується у зменшення суми податкового боргу з податку, що виник за попередні звітні (податкові) періоди (у тому числі розстроченого або відстроченого згідно з ПКУ) в частині, що не перевищує суму, обчислену відповідно до пункту 200-1.3 статті 200 ПКУ на момент отримання контролюючим органом податкової декларації;

б) або підлягає бюджетному відшкодуванню за заявою платника у сумі податку, фактично сплаченій отримувачем товарів/послуг у попередніх і звітному податкових періодах постачальникам таких товарів/послуг або до Державного бюджету України, в частині, що не

перевищує суми, обчисленої відповідно до пункту 200-1.3 статті 200-1 ПКУ на момент отримання контролюючим органом податкової декларації, на поточний рахунок платника податку та/або у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу такого платника податку з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету;

в) та/або зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду.

Платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування й прийняв рішення про повернення суми бюджетного відшкодування, подає відповідному контролюючому органу податкову декларацію і заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, яка відображається у податковій декларації.

Формування Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування здійснюється на підставі баз даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує податкову і митну політику, та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів.

До такого Реєстру вносяться такі дані:

1) найменування платника податку та його індивідуальний податковий номер;

2) дата подання заяви про повернення суми бюджетного відшкодування на рахунок платника у банку, поданої у складі податкової декларації або уточнюючого розрахунку (у разі їх подання);

3) сума податку, заявленого до бюджетного відшкодування, зазначена у кожній заяві, поданій у складі податкової декларації або уточнюючого розрахунку (у разі їх подання), у тому числі окремо, яка підлягає перерахуванню на рахунок платника податку у банку та/або в рахунок сплати грошових зобов'язань, та/або погашення податкового боргу такого платника податку з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету;

4) сума податку, заявленого до бюджетного відшкодування, зменшена на суму податкового боргу;

5) реквізити поточного рахунка платника податку для перерахування бюджетного відшкодування;

6) реквізити бюджетних рахунків для перерахування у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу такого платника податку з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету;

7) реквізити бюджетного рахунка, з якого здійснюється бюджетне відшкодування податку;

8) дата початку і закінчення проведення перевірки даних, зазначених у податковій декларації або уточнюючому розрахунку (у разі їх подання), у складі яких подано заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, з обов'язковою відміткою щодо виду перевірки (камеральна, документальна);

9) сума податку, заявленого до бюджетного відшкодування, і дата поданої до контролюючого органу заяви в разі виникнення у платника податку необхідності змінити напрям узгодженого бюджетного відшкодування;

10) дата складення й вручення платнику податків акта перевірки;

11) дата і номер податкового повідомлення-рішення та сума бюджетного відшкодування за кожною заявою з урахуванням (у разі подання) уточнюючого розрахунку, неузгоджена контролюючим органом;

12) дата початку оскарження податкового повідомлення-рішення та сума бюджетного відшкодування, що оскаржується;

13) дата закінчення оскарження податкового повідомлення-рішення та сума бюджетного відшкодування, узгоджена за результатами оскарження;

14) сума узгодженого контролюючим органом бюджетного відшкодування за кожною заявою та дата її узгодження;

15) дата і сума повернення бюджетного відшкодування на рахунок платника у банку;

16) дата і сума зарахування (перерахування) у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу такого платника податку з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету.

Внесення даних до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування посадовими особами відповідних органів здійснюється з дотриманням вимог законів щодо електронного підпису та електронного документообігу.

Порядок ведення і форму Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування затверджує Кабінет Міністрів України.

Заяви про повернення сум бюджетного відшкодування автоматично вносяться до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування протягом операційного дня їх отримання у хронологічному порядку їх надходження.

Повернення узгоджених сум бюджетного відшкодування здійснюється у хронологічному порядку відповідно до черговості внесення до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

До податкової декларації або уточнюючих розрахунків (у разі їх подання) платником податків додаються розрахунок суми бюджетного відшкодування та оригінали митних декларацій. У разі, якщо митне оформлення товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося з використанням електронної митної декларації, така електронна митна декларація надається контролюючим органом за місцем митного оформлення контролюючому органу за місцем обліку такого платника податків у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну фінансову політику, в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису відповідно до закону.

Форму заяви про відшкодування і порядок розрахунку суми бюджетного відшкодування визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Контролюючий орган проводить камеральну перевірку даних податкової декларації або уточнюючих розрахунків (у разі їх подання) у передбачений ПКУ строк.

Платники податку, які мають право на бюджетне відшкодування й подали заяву про повернення суми бюджетного відшкодування, отримують таке бюджетне відшкодування в разі узгодження контролюючим органом заявленої суми бюджетного відшкодування за результатами камеральної перевірки.

Контролюючий орган має право протягом 60 календарних днів, що настають за граничним строком подання податкової декларації, а в разі якщо таку податкову декларацію надано після закінчення граничного строку, – за днем її фактичного подання, провести документальну перевірку платника податку в разі, якщо розрахунок суми бюджетного відшкодування було зроблено за рахунок від'ємного значення, сформованого за операціями:

- за періоди до 1 липня 2015 року, які не підтверджено документальними перевітками;

- з придбання товарів/послуг за період до 1 січня 2017 року у платників податку, що використовували спеціальний режим оподаткування, визначений відповідно до статті 209 ПКУ.

Рішення про проведення документальної перевірки має бути прийнято не пізніше закінчення граничного строку проведення камеральної перевірки.

У разі наявності у платника податку податкового боргу бюджетному відшкодуванню підлягає заявлена сума податку, зменшена на суму такого податкового боргу.

У разі виникнення у платника податку необхідності зміни напряму узгодженого бюджетного відшкодування, такий платник податку має право подати відповідну заяву до контролюючого органу, який не пізніше наступного робочого дня від дня отримання такої заяви зобов'язаний внести відповідні дані до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

На підставі даних Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, після дня набуття статусу узгодженої суми бюджетного відшкодування перераховує таку суму з бюджетного рахунка на поточний банківський рахунок платника податку в обслуговуючому банку та/або на бюджетні рахунки для перерахування у рахунок сплати грошових зобов'язань або погашення податкового боргу такого платника податку з інших платежів, що сплачуються до державного бюджету, протягом п'яти операційних днів.

Якщо за результатами камеральної або документальної перевірки контролюючий орган виявляє невідповідність суми бюджетного відшкодування сумі, заявленій у податковій декларації, то такий орган:

б) у разі перевищення заявленої платником податку суми бюджетного відшкодування над сумою, визначеною контролюючим органом за результатами перевірок, надсилає платнику податку податкове повідомлення, в якому зазначаються сума такого перевищення та підстави для її вирахування;

в) у разі з'ясування за результатами проведення перевірок факту, за яким платник податку не має права на отримання бюджетного відшкодування, надсилає платнику податку податкове повідомлення, в якому зазначаються підстави відмови в наданні бюджетного відшкодування.

У разі, коли за результатами перевірки сум податку, заявлених до відшкодування, платник податку розпочинає процедуру адміністративного або судового оскарження, контролюючий орган не пізніше наступного робочого дня після отримання відповідного повідомлення від платника або ухвали суду про порушення провадження у справі зобов'язаний внести відповідні дані до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

Після закінчення процедури адміністративного оскарження або набрання законної сили рішенням суду контролюючий орган на наступний робочий день після отримання відповідного рішення зобов'язаний внести до Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування дані щодо узгодженої суми бюджетного відшкодування платника.

У разі неузгодження контролюючим органом суми податку, заявленої до відшкодування, або її частини зобов'язання з бюджетного відшкодування податку в частині неузгодженої суми виникає з дня закінчення процедури адміністративного або судового оскарження, за результатами якої прийнято рішення на користь платника податків.

Джерелом сплати бюджетного відшкодування (у тому числі заборгованості бюджету) є доходи бюджету, до якого сплачується податок.

Суми податку, не відшкодовані платникам протягом визначеного цією статтею строку, вважаються заборгованістю бюджету з відшкодування податку на додану вартість. На суму такої заборгованості нараховується пеня на рівні 120 відсотків облікової ставки НБУ, встановленої на момент виникнення пені, протягом строку її дії, включаючи день погашення.

5.7 Електронне адміністрування податку на додану вартість

Система електронного адміністрування податку на додану вартість забезпечує автоматичний облік у розрізі платників податку:

– сум податку, що містяться у складених та отриманих податкових накладних і розрахунках коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних;

– сум податку, сплачених платниками при ввезенні товару на митну територію України;

– сум поповнення й залишку коштів на рахунках у системі електронного адміністрування податку на додану вартість;

– суми податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні й розрахунки коригування до податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних;

– інших показників, які згідно з вимогами пункту 34 підрозділу 2 розділу ХХ "Перехідні положення" ПКУ враховуються під час обчислення суми податку за формулою, визначеною пунктом 200-1.3 статті 200-1 ПКУ.

Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість встановлює Кабінет Міністрів України.

Платник податку має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних на суму податку, обчислену за такою формулою:

$$\begin{aligned} \Sigma \text{Накл} = & \Sigma \text{НаклОтр} + \Sigma \text{Митн} + \Sigma \text{ПопРах} + \Sigma \text{Овердрафт} - \\ & - \Sigma \text{НаклВид} - \Sigma \text{Відшкод} - \Sigma \text{Перевищ}, \end{aligned} \quad (5.1)$$

де $\Sigma \text{НаклОтр}$ – загальна сума податку за отриманими платником податковими накладними, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних, податковими накладними, складеними платником податку відповідно до пункту 208.2 статті 208 ПКУ та зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних, і розрахунками коригування до таких податкових накладних, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних;

$\Sigma \text{Митн}$ – загальна сума податку, сплаченого платником при ввезенні товарів на митну територію України;

$\Sigma \text{ПопРах}$ – загальна сума поповнення з поточного рахунка платника податку рахунка в системі електронного адміністрування податку, в тому числі рахунків у системі електронного адміністрування податку платника - сільськогосподарського підприємства, що вибрав спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 209 ПКУ, зазначених у підпунктах "а" - "в" пункту 200-1.2 ПКУ.

Під час розрахунку показника $\Sigma \text{ПопРах}$ також ураховується сума коштів у разі проведення органом, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, розрахунків платника податку з погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, опалення та постачання гарячої води, послуги з централізованого водопостачання, водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню та/або іншим підприємствам централізованого питного водопостачання та водовідведення, які надають населенню послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та

послуг з централізованого водопостачання, водовідведення, опалення та постачання гарячої води тарифам, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам з подальшим спрямуванням коштів відповідно до Закону України про Державний бюджет України в рахунок погашення заборгованості з податку. При цьому для поповнення рахунка в системі електронного адміністрування податку враховується в межах проведених розрахунків з податку сума зменшення залишку узгоджених податкових зобов'язань такого платника податку, не сплачених до бюджету, строк сплати яких настав, що обліковується органом, який здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, до виконання в повному обсязі за коригуючими реєстрами.

Σ Овердрафт – сума середньомісячного розміру сум податку, які за останніх 12 звітних (податкових) місяців були задекларовані платником до сплати до бюджету та погашені чи розстрочені або відстрочені, а також задекларовані платником – сільськогосподарським підприємством, що вибрав спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 209 ПКУ.

Показник Σ Овердрафт щокварталу (протягом перших шести робочих днів такого кварталу) підлягає автоматичному перерахунку з урахуванням показника середньомісячного розміру сум податку, які за останні 12 звітних (податкових) місяців станом на дату такого перерахунку були задекларовані платником до сплати до бюджету та погашені чи розстрочені або відстрочені, а також задекларовані платником – сільськогосподарським підприємством, що вибрав спеціальний режим оподаткування відповідно до статті 209 ПКУ. Такий перерахунок здійснюється шляхом віднімання суми попереднього збільшення і додавання суми збільшення згідно з поточним перерахунком.

Платникам податку, які станом на 1 січня 2016 року зареєстровані платниками податку на додану вартість менш як 12 звітних (податкових) місяців, а також платникам, зареєстрованим платниками податку на додану вартість після 1 січня 2016 року, таке збільшення здійснюється протягом перших шести робочих днів кварталу, що настає за кварталом, в якому строк такої реєстрації досягає 12 звітних (податкових) місяців.

Σ НаклВид – загальна сума податку за складеними платником податковими накладними, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних, та розрахунками коригування до таких податкових накладних, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Σ Відшкод – загальна сума податку, заявлена платником до бюджетного відшкодування з урахуванням сум коригувань та результатів перевірок, що проводяться відповідно до ПКУ.

Σ Перевищ – загальна сума перевищення податкових зобов'язань, зазначених платником у поданих податкових деклараціях з урахуванням поданих уточнюючих розрахунків до них, над сумою податку, що міститься

в складених таким платником податкових накладних та розрахунках коригування до таких податкових накладних, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Показники формули обчислюються з 1 липня 2015 року. Під час розрахунку показників $\Sigma_{\text{НаклОтр}}$ і $\Sigma_{\text{НаклВид}}$ також використовуються розрахунки коригування, складені починаючи з 1 липня 2015 року та зареєстровані в Єдиному реєстрі податкових накладних, до податкових накладних, складених до 1 липня 2015 року, що підлягали наданню покупцям – платникам податку. Для обчислення показників $\Sigma_{\text{НаклОтр}}$, $\Sigma_{\text{НаклВид}}$ і $\Sigma_{\text{Митн}}$ використовуються документи (податкові накладні, розрахунки коригування, митні декларації, аркуші коригування та додаткові декларації), складені починаючи з 1 липня 2015 року.

5.8 Податкова накладна

На дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлений ПКУ термін.

У податковій накладній зазначаються в окремих рядках такі обов'язкові реквізити:

- а) порядковий номер податкової накладної;
- б) дата складання податкової накладної;
- в) повна або скорочена назва, зазначена у статутних документах юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, зареєстрованої як платник податку на додану вартість, – продавець товарів/послуг;
- г) податковий номер платника податку (продавця і покупця); у разі постачання/придбання філією (структурним підрозділом) товарів/послуг, яка фактично діє від імені головного підприємства - платника податку стороною договору, у податковій накладній, крім податкового номера платника податку додатково зазначається числовий номер такої філії (структурного підрозділу);
- д) повна або скорочена назва, зазначена у статутних документах юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, зареєстрованої як платник податку на додану вартість, – покупець (отримувача) товарів/послуг;
- е) опис (номенклатура) товарів/послуг та їх кількість, обсяг;
- ж) ціна постачання без урахування податку;
- и) ставка податку та відповідна сума податку в цифровому вигляді;
- к) загальна сума коштів, що підлягають сплаті з урахуванням податку;

л) код товару відповідно до УКТ ЗЕД, для послуг – код послуги згідно з Державним класифікатором продукції та послуг; платники податків, крім випадків постачання підакцизних товарів і товарів, ввезених на митну територію України, мають право зазначити код товару відповідно до УКТ ЗЕД або код послуги згідно з Державним класифікатором продукції та послуг неповністю, але не менш чотирьох перших цифр відповідного коду.

Форму і порядок заповнення податкової накладної затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну фінансову політику.

5.9 Звітні (податкові) періоди

Звітним (податковим) періодом є один календарний місяць, а у випадках, особливо визначених ПКУ, – календарний квартал з урахуванням таких особливостей:

а) якщо особа реєструється як платник податку з іншого дня, ніж перший день календарного місяця, першим звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня такої реєстрації та закінчується останнім днем першого повного календарного місяця;

б) якщо податкова реєстрація особи анулюється в інший день, ніж останній день календарного місяця, то останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається з першого дня такого місяця та закінчується днем такого анулювання.

Платники податку, які сплачують єдиний податок, можуть вибрати квартальний податковий період. Заява про вибір квартального податкового періоду подається контролюючому органу разом з декларацією за наслідками останнього податкового періоду календарного року. При цьому квартальний податковий період починає застосовуватися з першого податкового періоду наступного календарного року.

У разі, якщо платник податку, який застосовував спрощену систему оподаткування, переходить на сплату інших податків і зборів, установлених ПКУ, такий платник податку зобов'язаний самостійно перейти на місячний податковий період, починаючи з першого місяця переходу на сплату інших податків і зборів, установлених ПКУ, що зазначається у відповідній податковій декларації за наслідками такого місяця.

5.10 Порядок надання податкової декларації і строки розрахунків з бюджетом

Податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Сума податкового зобов'язання, зазначена платником податку в поданій ним податковій декларації, підлягає сплаті протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації (тобто після закінчення 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця).

6 ПОДАТОК НА МАЙНО

Податок на майно складається:

- 1) з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- 2) транспортного податку;
- 3) плати за землю.

6.1 Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

6.1.1 Платники податку

Платниками податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості.

Визначення платників податку в разі перебування об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості у спільній частковій або спільній сумісній власності кількох осіб:

а) якщо об'єкт житлової та/або нежитлової нерухомості перебуває у спільній частковій власності кількох осіб, платником податку є кожна з цих осіб за частку, що їй належить;

б) якщо об'єкт житлової та/або нежитлової нерухомості перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб, але його не поділено в натурі, платником податку є одна з таких осіб-власників, визначена за їх згодою, якщо інше не встановлено судом;

в) якщо об'єкт житлової та/або нежитлової нерухомості перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб і його поділено між ними в натурі, платником податку є кожна з цих осіб за частку, що їй належить.

6.1.2 Об'єкт і база оподаткування

Об'єктом оподаткування є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, у тому числі його частка.

Не є об'єктом оподаткування:

а) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а

також організацій, створених ними в установленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідного державного бюджету або місцевого бюджету і є неприбутковими (їх спільній власності);

б) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, розташовані в зонах відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення і визначені в законі, у тому числі їхні частки;

в) будівлі дитячих будинків сімейного типу;

г) гуртожитки;

д) житлова нерухомість, непридатна для проживання, у тому числі у зв'язку з аварійним станом, визнана такою згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаної територіальної громади, яку створено згідно із законом і перспективним планом формування територій громад;

е) об'єкти житлової нерухомості, у тому числі їхні частки, що належать дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, та особам з їх числа, визнаним такими відповідно до закону, дітям-інвалідам, які виховуються самотніми матерями (батьками), але не більше одного такого об'єкта на дитину;

ж) об'єкти нежитлової нерухомості, які використовуються суб'єктами господарювання малого і середнього бізнесу, що провадять свою діяльність у малих архітектурних формах і на ринках;

и) будівлі промисловості, зокрема виробничі корпуси, цехи, складські приміщення промислових підприємств;

к) будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників, призначені для використання безпосередньо у сільськогосподарській діяльності;

л) об'єкти житлової та нежитлової нерухомості, які перебувають у власності громадських організацій інвалідів та їхніх підприємств;

м) об'єкти нерухомості, що перебувають у власності релігійних організацій, статути (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, та використовуються виключно для забезпечення їхньої статутної діяльності, включаючи ті, в яких здійснюють діяльність засновані такими релігійними організаціями добродійні заклади (притулки, інтернати, лікарні тощо), крім об'єктів нерухомості, в яких здійснюється виробнича та/або господарська діяльність;

н) будівлі дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від форми власності та джерел фінансування, що використовуються для надання освітніх послуг;

нерухомості державних і комунальних дитячих санаторно-курортних закладів і закладів оздоровлення й відпочинку дітей, а також дитячих санаторно-курортних закладів та закладів оздоровлення і відпочинку дітей, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій; у разі виключення з Реєстру

неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів від дня виключення, а податок сплачується, починаючи з місяця, що настає за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;

п) об'єкти нежитлової нерухомості державних і комунальних центрів олімпійської підготовки, шкіл вищої спортивної майстерності, центрів фізичного здоров'я населення, центрів з розвитку фізичної культури і спорту інвалідів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, а також центрів олімпійської підготовки, шкіл вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацьких спортивних шкіл і спортивних споруд всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими і які включено до Реєстру неприбуткових установ та організацій; у разі виключення таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів від дня виключення, а податок сплачується, починаючи з місяця, що настає за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;

р) об'єкти нежитлової нерухомості баз олімпійської та паралімпійської підготовки; перелік таких баз затверджується Кабінетом Міністрів України;

с) об'єкти житлової нерухомості, які належать багатодітним або прийомним сім'ям, у яких виховується п'ять та більше дітей.

Базою оподаткування є загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, у тому числі його часток.

База оподаткування об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, у тому числі їхніх часток, які перебувають у власності фізичних осіб, обчислюється контролюючим органом на підставі даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, що безоплатно надаються органами державної реєстрації прав на нерухоме майно та/або на підставі оригіналів відповідних документів платника податків, зокрема документів на право власності.

База оподаткування об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, у тому числі їхніх часток, що перебувають у власності юридичних осіб, обчислюється такими особами самостійно, виходячи із загальної площі кожного окремого об'єкта оподаткування на підставі документів, що підтверджують право власності на такий об'єкт.

6.1.3 Пільги із сплати податку

База оподаткування об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, у тому числі їхніх часток, що перебувають у власності фізичної особи-платника податку, зменшується:

а) для квартири/квартир незалежно від їх кількості – **на 60 м²**;

б) для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості – **на 120 м²**;

в) для різних типів об'єктів житлової нерухомості, у тому числі їхніх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир і житлового будинку/будинків, у тому числі їхніх часток), – **на 180 м²**.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний) період (рік).

Сільські, селищні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад, що створено згідно із законом і перспективним планом формування територій громад, установлюють пільги з податку, що сплачується на відповідній території, з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, громадських об'єднань, благодійних організацій, релігійних організацій України, статуту (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку та використовуються для забезпечення діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).

Пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, для фізичних осіб визначаються, виходячи з їх майнового стану та рівня доходів.

Пільги з податку, що сплачується на відповідній території з об'єктів нежитлової нерухомості, встановлюються залежно від майна, яке є об'єктом оподаткування.

Органи місцевого самоврядування до 25 грудня року, що передуює звітному, подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта житлової та/або нежитлової нерухомості рішення щодо ставок і наданих пільг юридичним та/або фізичним особам зі сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Пільги з податку для фізичних осіб не застосовуються:

– до об'єкта/об'єктів оподаткування, якщо площа такого/таких об'єкта/об'єктів перевищує п'ятикратний розмір неоподаткованої площі, встановленої підпунктом 266.4.1 ПКУ;

– об'єкта/об'єктів оподаткування, що використовуються їх власниками з метою одержання доходів (здаються в оренду, лізинг, позичку, використовуються у підприємницькій діяльності).

6.1.4 Ставка податку

Ставки податку для об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, встановлюються за рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створено згідно із законом і перспективним планом формування територій громад, залежно від місця розташування

(зональності) та типів таких об'єктів нерухомості у розмірі, що **не перевищує 1,5 відсотка розміру мінімальної заробітної плати**, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року, **за один квадратний метр бази оподаткування**.

6.1.5 Податковий період і порядок обчислення суми податку

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Порядок обчислення суми податку

Обчислення суми податку з об'єкта/об'єктів житлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних осіб, здійснюється контролюючим органом за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) власника такої нерухомості у такому порядку:

а) за наявності у власності платника податку одного об'єкта житлової нерухомості, у тому числі його частки, податок обчислюється, виходячи з бази оподаткування, зменшеної згідно з підпунктом "а" або "б" підпункту 266.4.1 пункту 266.4 ПКУ, та відповідної ставки податку;

б) за наявності у власності платника податку більше одного об'єкта житлової нерухомості одного типу, у тому числі їхніх часток, податок обчислюється, виходячи із сумарної загальної площі таких об'єктів, зменшеної згідно з підпунктом "а" або "б" підпункту 266.4.1 пункту 266.4 ПКУ, та відповідної ставки податку;

в) за наявності у власності платника податку об'єктів житлової нерухомості різних видів, у тому числі їхніх часток, податок обчислюється, виходячи із сумарної загальної площі таких об'єктів, зменшеної згідно з підпунктом "в" підпункту 266.4.1 пункту 266.4 ПКУ, та відповідної ставки податку;

г) сума податку, обчислена з урахуванням підпунктів "б" і "в" цього підпункту, розподіляється контролюючим органом пропорційно до питомої ваги загальної площі кожного з об'єктів житлової нерухомості;

д) за наявності у власності платника податку об'єкта (об'єктів) житлової нерухомості, у тому числі його частки, що перебуває у власності фізичної чи юридичної особи - платника податку, загальна площа якого перевищує 300 квадратних метрів (для квартири) та/або 500 квадратних метрів (для будинку), сума податку, розрахована відповідно до підпунктів "а"–"г" цього підпункту, збільшується на 25000 гривень на рік за кожен такий об'єкт житлової нерухомості (його частку).

Обчислення суми податку з об'єкта/об'єктів нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних осіб, здійснюється контролюючим органом за місцем податкової адреси (місцем реєстрації) власника такої нерухомості, виходячи із загальної площі кожного з об'єктів нежитлової нерухомості та відповідної ставки податку.

Податкове/податкові повідомлення-рішення про сплату суми/сум податку та відповідні платіжні реквізити, зокрема органів місцевого

самоврядування за місцезнаходженням кожного з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, надсилаються (вручаються) платнику податку контролюючим органом за місцем його податкової адреси (місцем реєстрації) **до 1 липня року, що настає за базовим податковим (звітним) періодом (роком).**

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової та/або нежитлової нерухомості податок сплачується фізичною особою-платником, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт.

Контролюючі органи за місцем проживання (реєстрації) платників податку в десятиденний строк інформують відповідні контролюючі органи за місцезнаходженням об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості про надіслані (вручені) платнику податку податкові повідомлення-рішення про сплату податку у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Нарахування податку та надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень про сплату податку фізичним особам-нерезидентам здійснюють контролюючі органи за місцезнаходженням об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності таких нерезидентів.

Платники податку мають право звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем проживання (реєстрації) для проведення звірення даних щодо:

- об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, у тому числі їхніх часток, що перебувають у власності платника податку;
- розміру загальної площі об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності платника податку;
- права на користування пільгою зі сплати податку;
- розміру ставки податку;
- нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей між даними контролюючих органів і даними, підтвердженими платником податку на підставі оригіналів відповідних документів, зокрема документів на право власності, контролюючий орган за місцем проживання (реєстрації) платника податку проводить перерахунок суми податку і надсилає (вручає) йому нове податкове повідомлення-рішення. Попереднє податкове повідомлення-рішення вважається скасованим (відкликаним).

Органи державної реєстрації прав на нерухоме майно, а також органи, що здійснюють реєстрацію місця проживання фізичних осіб, зобов'язані щокварталу у 15-денний строк після закінчення податкового (звітного) кварталу подавати контролюючим органам відомості, необхідні для розрахунку й справляння податку фізичними та юридичними особами, за місцем розташування такого об'єкта нерухомого майна станом на

перше число відповідного кварталу в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Платники податку-юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають контролюючому органу за місцезнаходженням об'єкта/об'єктів оподаткування декларацію за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 ПКУ, з розбиттям річної суми рівними частками поквартально.

Щодо новоствореного (нововведеного) об'єкта житлової та/або нежитлової нерухомості декларація юридичною особою-платником подається протягом 30 календарних днів від дня виникнення права власності на такий об'єкт, а податок сплачується, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт.

Порядок обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування податком

У разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом календарного року податок обчислюється для попереднього власника за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому припинилося право власності на зазначений об'єкт оподаткування, а для нового власника – починаючи з місяця, в якому він набув право власності.

Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

6.1.5 Порядок і строки сплати податку

Податок сплачується за місцем розташування об'єкта/об'єктів оподаткування і зараховується до відповідного бюджету згідно з положеннями Бюджетного кодексу України.

Фізичні особи можуть сплачувати податок у сільській і селищній місцевості через каси сільських (селищних) рад або рад об'єднаних територіальних громад, що створено згідно із законом і перспективним планом формування територій громад, за квитанцією про прийняття податків.

Строки сплати податку

Податкове зобов'язання за звітний рік з податку сплачується:

а) фізичними особами – протягом 60 днів від дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації".

6.2 Транспортний податок

6.2.1 Платники податку

Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, у тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі, що є об'єктами оподаткування.

6.2.2 Об'єкт і база оподаткування

Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) і середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Така вартість визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, станом на 1 січня податкового (звітного) року, виходячи з марки, моделі, року випуску, об'єму циліндрів двигуна, типу пального.

Щороку до 1 лютого податкового (звітного) року центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, на своєму офіційному веб-сайті розміщує перелік легкових автомобілів, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) і середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, який містить такі дані щодо цих автомобілів: марка, модель, рік випуску, об'єм циліндрів двигуна, тип пального.

Базою оподаткування є легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.

6.2.3 Ставки податку, податковий період і порядок обчислення й сплати податку

Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року.

Обчислення суми податку з об'єкта/об'єктів оподаткування фізичних осіб здійснюється контролюючим органом за місцем реєстрації платника податку.

Податкове/податкові повідомлення-рішення про сплату суми/сум податку та відповідні платіжні реквізити надсилаються (вручаються)

платнику податку контролюючим органом за місцем його реєстрації до 1 липня року базового податкового (звітного) періоду (року).

Щодо об'єктів оподаткування, придбаних протягом року, податок сплачується фізичною особою-платником, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт. Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

Нарахування податку й надсилання (вручення) податкових повідомлень-рішень про сплату податку фізичним особам-нерезидентам здійснюють контролюючі органи за місцем реєстрації об'єктів оподаткування, що перебувають у власності таких нерезидентів.

Органи внутрішніх справ зобов'язані до 1 квітня 2015 року подати контролюючим органам за місцем реєстрації об'єкта оподаткування відомості, необхідні для розрахунку і справляння податку фізичними та юридичними особами.

З 1 квітня 2015 року органи внутрішніх справ зобов'язані щомісяця у десятиденний строк після закінчення календарного місяця подавати контролюючим органам відомості, необхідні для розрахунку і справляння податку фізичними та юридичними особами, за місцем реєстрації об'єкта оподаткування станом на перше число відповідного місяця.

Форма подання інформації встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Платники податку-юридичні особи самостійно обчислюють суму податку станом на 1 січня звітного року і до 20 лютого цього ж року подають контролюючому органу за місцем реєстрації об'єкта оподаткування декларацію за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 ПКУ, з розбиттям річної суми рівними частками поквартально.

Щодо об'єктів оподаткування, придбаних протягом року, декларація подається юридичною особою-платником протягом місяця від дня виникнення права власності на такий об'єкт, а податок сплачується, починаючи з місяця, в якому виникло право власності на такий об'єкт.

У разі переходу права власності на об'єкт оподаткування від одного власника до іншого протягом звітного року податок обчислюється попереднім власником за період з 1 січня цього року до початку того місяця, в якому він втратив право власності на зазначений об'єкт оподаткування, а новим власником – починаючи з місяця, в якому він набув права власності на цей об'єкт.

Контролюючий орган надсилає податкове повідомлення-рішення новому власнику після отримання інформації про перехід права власності.

За об'єкти оподаткування, придбані протягом року, податок сплачується пропорційно кількості місяців, які залишилися до кінця року, починаючи з місяця, в якому проведено реєстрацію транспортного засобу.

У разі спливу п'ятирічного віку легкового автомобіля протягом звітного року податок сплачується за період з 1 січня цього року до початку місяця, що настає за місяцем, у якому вік такого автомобіля досяг (досягне) п'яти років.

У разі незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем, який відповідно до підпункту 267.2.1 пункту 267.2 статті 267 ПКУ є об'єктом оподаткування, транспортний податок за такий легковий автомобіль не сплачується з місяця, що настає за місяцем, в якому мав місце факт незаконного заволодіння легковим автомобілем, якщо такий факт підтверджується відповідним документом про внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, виданим уповноваженим державним органом.

У разі повернення легкового автомобіля його власнику (законному володільцю) податок за такий легковий автомобіль сплачується з місяця, в якому легковий автомобіль було повернено відповідно до постанови слідчого, прокурора або рішення суду. Платник податку зобов'язаний надати контролюючому органу копію такої постанови (рішення) протягом 10 днів з моменту отримання постанови або рішення.

Фізичні особи-платники податку мають право звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем своєї реєстрації **для проведення звірення даних щодо:**

а) об'єктів оподаткування, які перебувають у власності платника податку;

б) розміру ставки податку;

в) нарахованої суми податку.

У разі виявлення розбіжностей між даними контролюючих органів і даними, підтвердженими платником податку на підставі оригіналів відповідних документів (зокрема, документів, що підтверджують право власності на об'єкт оподаткування, перехід права власності на об'єкт оподаткування), контролюючий орган за місцем реєстрації платника податку проводить перерахунок суми податку і надсилає (вручає) йому нове податкове повідомлення-рішення. Попереднє податкове повідомлення-рішення вважається скасованим (відкликаним).

6.2.4 Порядок і строки сплати податку

Податок сплачується за місцем реєстрації об'єктів оподаткування і зараховується до відповідного бюджету згідно з положеннями Бюджетного кодексу України.

Транспортний податок сплачується у такі строки:

а) фізичними особами – протягом 60 днів від дня вручення податкового повідомлення-рішення;

б) юридичними особами – авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, які відображаються в річній податковій декларації.

6.3 Земельний податок

6.3.1 Платники земельного податку

Платниками земельного податку є:

- 1) власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
- 2) землекористувачі.

6.3.2 Об'єкти і база оподаткування земельним податком

Об'єктами оподаткування є:

- 1) земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
- 2) земельні частки (паї), які перебувають у власності.

Базою оподаткування є:

- 1) нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації;
- 2) площа земельних ділянок, нормативне грошове оцінювання яких не проведено.

Рішення рад щодо нормативного грошового оцінювання земельних ділянок, розташованих у межах населених пунктів, офіційно оприлюднюється відповідним органом місцевого самоврядування до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується провести нормативне грошове оцінювання земель або зміни (плановий період). В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

7 СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ

7.1 Групи платників єдиного податку

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених ПКУ, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Юридична особа або фізична особа–підприємець може самостійно вибрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, установленим ПКУ, і її зареєстровано платником єдиного податку.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі **групи платників єдиного податку**:

1) **перша група** – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300000 гривень;

2) **друга група** – фізичні особи-підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

– не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;

– обсяг доходу не перевищує 1500000 гривень.

Дія цього підпункту не поширюється на фізичних осіб-підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи-підприємці належать виключно до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, установленим для такої групи;

3) **третья група** – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, є необмеженою, та юридичні особи-суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 5000000 гривень;

4) **четверта група** – сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює (або перевищує) 75 відсоткам.

При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку-фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку, а також працівники, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої груп:

1) суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), які здійснюють:

- діяльність з організації, проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора);
  - обмін іноземної валюти;
  - виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів у посудинах до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);
  - видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);
  - видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;
  - діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України "Про страхування", сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III ПКУ;
  - діяльність з управління підприємствами;
  - діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);
  - діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;
  - діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;
- 2) фізичні особи-підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;
- 3) фізичні особи-підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їхні частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їхні частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;
- 4) страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом, реєстратори цінних паперів;
- 5) суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює (або перевищує) 25 відсоткам;
- 6) представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;
- 7) фізичні та юридичні особи-нерезиденти;
- 8) платники податків, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного

податкового боргу, що виник унаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Не можуть бути платниками єдиного податку четвертої групи:

– суб'єкти господарювання, у яких понад 50 відсотків доходу, отриманого від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її перероблення, становить дохід від реалізації декоративних рослин (за винятком зрізаних квітів, вирощених на угіддях, які належать сільськогосподарському товаровиробнику на праві власності або надані йому в користування, та продуктів їх перероблення), диких тварин і птахів, хутряних виробів і хутра (крім хутрової сировини);

– суб'єкти господарювання, що провадять діяльність з виробництва підакцизних товарів, крім виноматеріалів виноградних, вироблених на підприємствах первинного виноробства для підприємств вторинного виноробства, які використовують такі виноматеріали для виробництва готової продукції, а також крім електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії (за умови, що дохід від реалізації такої енергії не перевищує 25 відсотків доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) такого суб'єкта господарювання);

– суб'єкт господарювання, який станом на 1 січня базового (звітного) року має податковий борг, за винятком безнадійного податкового боргу, який виник унаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Платники єдиного податку першої – третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).

Під побутовими послугами населенню, які надаються першою та другою групами платників єдиного податку, розуміють такі види послуг:

- виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту взуття;
- виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;
- виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням;
- виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;
- виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;
- виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;
- виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;
- додаткові послуги з виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту трикотажних виробів;

- виготовлення килимів і килимових виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту та реставрації килимів і килимових виробів;
- виготовлення шкіряних галантерейних і дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту шкіряних галантерейних і дорожніх виробів;
- виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;
- виготовлення теслярських і столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- технічне обслуговування і ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;
- послуги з ремонту годинників;
- послуги з ремонту велосипедів;
- послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;
- виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- послуги з ремонту ювелірних виробів;
- прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- послуги з виконання фоторобіт;
- послуги з оброблення плівок;
- послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- вичинення хутрових шкур за індивідуальним замовленням;
- послуги перукарень;
- ритуальні послуги;
- послуги, пов'язані з сільським і лісовим господарством;
- послуги домашньої прислуги;
- послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

7.2 Порядок визначення доходів і їхній склад для платників єдиного податку першої – третьої груп

Доходом платника єдиного податку є:

1) для фізичної особи-підприємця – дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій), матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 ПКУ; при цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі й використовується в її господарській діяльності;

2) для юридичної особи – будь-який дохід, у тому числі дохід представництв, філій, відділень такої юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій), матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 ПКУ.

При продажу основних засобів юридичними особами-платниками єдиного податку дохід визначається як сума коштів, отриманих від продажу таких основних засобів.

Якщо основні засоби продано після їх використання протягом 12 календарних місяців від дня введення в експлуатацію, дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу.

До суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг).

Безоплатно отриманими вважаються товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими договорами, укладеними згідно із законодавством, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення, а також товари, передані платнику єдиного податку на відповідальне зберігання і використані таким платником єдиного податку.

До суми доходу платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість за звітний період, також включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

До суми доходу платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи) за звітний період включається вартість реалізованих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг), за які отримано попередню оплату (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених ПКУ.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або

безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг). Для платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість, датою отримання доходу є дата списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності.

Для платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи) датою отримання доходу також є дата відвантаження товарів (виконання робіт, надання послуг), за які отримано попередню оплату (аванс) у період сплати інших податків і зборів, визначених ПКУ.

До складу доходу не включаються:

- 1) суми податку на додану вартість;
- 2) суми коштів, отриманих за внутрішніми розрахунками між структурними підрозділами платника єдиного податку;
- 3) суми фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, отриманої та поверненої протягом 12 календарних місяців від дня її отримання, та суми кредитів;
- 4) суми коштів цільового призначення, що надійшли від Пенсійного фонду та інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, з бюджетів або державних цільових фондів, у тому числі в межах державних або місцевих програм;
- 5) суми коштів (аванс, передоплата), що повертаються покупцю товару (робіт, послуг)-платнику єдиного податку та/або повертаються платником єдиного податку покупцю товару (робіт, послуг), якщо таке повернення відбувається внаслідок повернення товару, розірвання договору або за листом-заявою про повернення коштів;
- 6) суми коштів, що надійшли як оплата товарів (робіт, послуг), реалізованих у період сплати інших податків і зборів, установлених ПКУ, вартість яких було включено до доходу юридичної особи при обчисленні податку на прибуток підприємств або загального оподаткованого доходу фізичної особи-підприємця;
- 7) суми податку на додану вартість, що надійшли у вартості товарів (виконаних робіт, наданих послуг), відвантажених (поставлених) у період сплати інших податків і зборів, установлених ПКУ;
- 8) суми коштів і вартість майна, внесені засновниками або учасниками платника єдиного податку до статутного капіталу такого платника;
- 9) суми коштів у частині надмірно сплачених податків і зборів, установлених ПКУ, та суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що повертаються платнику єдиного податку з бюджетів або державних цільових фондів;
- 10) дивіденди, отримані платником єдиного податку-юридичною особою від інших платників податків і оподатковані в порядку, визначеному ПКУ.

Визначення доходу здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком і для надання права суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування.

Право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році мають платники єдиного податку за умови неперевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого для відповідної групи платників єдиного податку.

При цьому, якщо протягом календарного року платники першої і другої груп використали право на застосування іншої ставки єдиного податку у зв'язку з перевищенням обсягу доходу, встановленого для відповідної групи, право на застосування спрощеної системи оподаткування в наступному календарному році такі платники мають за умови неперевищення ними протягом календарного року обсягу доходу, встановленого підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 ПКУ.

7.3 Ставки єдиного податку

Ставки єдиного податку для платників першої групи встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі у цьому підрозділі – прожитковий мінімум), другої групи – у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі у цьому підрозділі – мінімальна заробітна плата), третьої групи – у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними, міськими радами або радами об'єднаних територіальних громад, що створено згідно із законом і перспективним планом формування територій громад, для фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності з розрахунку на календарний місяць:

- 1) **для першої групи** платників єдиного податку – у межах до 10 відсотків розміру прожиткового мінімуму;
- 2) **для другої групи** платників єдиного податку – у межах до 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати;
- 3) **для третьої групи** платників єдиного податку – у розмірі:
  - а) 3 відсотки доходу – у разі сплати податку на додану вартість згідно з ПКУ;
  - б) 5 відсотків доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої – третьої груп (фізичні особи-підприємці) у розмірі 15 відсотків:

1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпунктах 1, 2 і 3 пункту 291.4 статті 291 ПКУ;

2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;

3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків;

4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;

5) до доходу, отриманого платниками першої або другої групи від провадження діяльності, яку не передбачено у підпункті 1 або 2 пункту 291.4 статті 291 ПКУ відповідно.

Ставки єдиного податку для платників третьої групи (юридичні особи) встановлюються у подвійному розмірі ставок, визначених пунктом 293.3 ПКУ:

1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпункті 3 пункту 291.4 статті 291 ПКУ;

2) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків;

3) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування.

У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності.

У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створено згідно із законом і перспективним планом формування територій громад, застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений цією статтею для відповідної групи таких платників єдиного податку.

7.4 Податковий (звітний) період

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку **першої, другої та четвертої груп є календарний рік.**

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку **третьої групи є календарний квартал.**

Податковий (звітний) період починається з першого числа першого місяця податкового (звітного) періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця податкового (звітного) періоду.

Попередній податковий (звітний) рік для новоутворених сільськогосподарських товаровиробників – період від дня державної реєстрації до 31 грудня того ж року.

Податковий (звітний) період для сільськогосподарських товаровиробників, що ліквідуються, – період з початку року до їх фактичного припинення.

Для суб'єктів господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку із сплати інших податків і зборів, установлених ПКУ, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за наступним податковим (звітним) кварталом, у якому особу зареєстровано платником єдиного податку, і закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду.

Для зареєстрованих в установленому порядку фізичних осіб-підприємців, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо вибору спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому особу зареєстровано платником єдиного податку.

Для зареєстрованих в установленому законом порядку суб'єктів господарювання (новостворених), які протягом 10 календарних днів від дня державної реєстрації подали заяву щодо вибору спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої групи, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, в якому відбулася державна реєстрація.

Для суб'єктів господарювання, які утворюються внаслідок реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, що має непогашені податкові зобов'язання або податковий борг, які виникли до такої реорганізації, перший податковий (звітний) період починається з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) кварталом, у якому погашено такі податкові зобов'язання або податковий борг і подано заяву щодо вибору спрощеної системи оподаткування.

У разі державної реєстрації припинення юридичних осіб і державної реєстрації припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця, які є платниками єдиного податку, останнім податковим (звітним) періодом вважається період, у якому відповідним контролюючим органом отримано від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення.

У разі зміни податкової адреси платника єдиного податку останнім податковим (звітним) періодом за такою адресою вважається період, у якому подано до контролюючого органу заяву щодо зміни податкової адреси.

Порядок нарахування і строки сплати єдиного податку

Платники єдиного податку першої і другої груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця.

Такі платники єдиного податку можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь податковий (звітний) період (квартал, рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Нарахування авансових внесків для платників єдиного податку першої і другої груп здійснюється контролюючими органами на підставі заяви такого платника єдиного податку щодо розміру вибраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності.

Платники єдиного податку третьої групи сплачують єдиний податок протягом **10 календарних днів** після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Сплата єдиного податку платниками першої – третьої груп здійснюється за місцем податкової адреси.

Платники єдиного податку першої і другої груп, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Платники єдиного податку четвертої групи:

– самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням платника податку та місцем розташування земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 ПКУ;

– сплачують податок щоквартально протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) кварталу, у таких розмірах:

- у I кварталі – 10 відсотків;
- у II кварталі – 10 відсотків;
- у III кварталі – 50 відсотків;
- у IV кварталі – 30 відсотків.

Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку

Платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи-підприємці), які не є платниками податку на додану вартість, ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів.

Форма книги обліку доходів, порядок її ведення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи-підприємці), які є платниками податку на додану вартість, ведуть облік доходів і витрат за формою та в порядку, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову

політику. Для реєстрації Книги обліку доходів та витрат такі платники єдиного податку подають до контролюючого органу за місцем обліку примірник Книги.

Платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строк, установлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені пунктом 295.1 статті 295 ПКУ.

Така податкова декларація подається, якщо платник єдиного податку не допустив перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у пункті 291.4 статті 291 ПКУ, та/або самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої групи.

Платники єдиного податку третьої групи подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду.

Податкова декларація подається до контролюючого органу за місцем податкової адреси.

Отримані протягом податкового (звітного) періоду доходи, що перевищують обсяги доходів, установлених пунктом 291.4 статті 291 ПКУ, відображаються платниками єдиного податку в податковій декларації з урахуванням особливостей, визначених підпунктами 296.5.1 – 296.5.5 ПКУ.

Платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, у разі перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у пункті 291.4 статті 291 ПКУ, або самостійного прийняття рішення про перехід на сплату податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої (фізичні особи-підприємці) групи, або відмови від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ.

При цьому у податковій декларації окремо відображаються обсяг доходу, оподаткований за ставками, визначеними для платників єдиного податку першої та другої груп, обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків, обсяг доходу, оподаткований за новою ставкою єдиного податку, вибраною згідно з умовами, визначеними главою I розділу XIV ПКУ, авансові внески, встановлені пунктом 295.1 статті 295 ПКУ.

Подання податкової декларації у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, звільняє таких платників від обов'язку подання податкової декларації у строк, установлений для річного податкового (звітного) періоду.

Платники єдиного податку другої групи у податковій декларації окремо відображають:

1) щомісячні авансові внески, визначені пунктом 295.1 статті 295 ПКУ;

2) обсяг доходу, оподаткований за кожною з вираних ними ставок єдиного податку;

3) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи-підприємці) у податковій декларації окремо відображають:

1) обсяг доходу, оподаткований за кожною з вибраних ними ставок єдиного податку;

2) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

Платники єдиного податку третьої групи (юридичні особи) у податковій декларації окремо відображають:

1) обсяг доходу, оподаткований за відповідною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників пунктом 293.3 статті 293 ПКУ;

2) обсяг доходу, оподаткований за подвійною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників пунктом 293.3 статті 293 ПКУ (у разі перевищення обсягу доходу).

У разі застосування іншого способу розрахунків, ніж зазначений у главі I розділу XIV ПКУ, здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку першої і другої груп, платники єдиного податку в податковій декларації додатково відображають окремо доходи, отримані від здійснення таких операцій.

Сума перевищення обсягу доходу відображається у податковій декларації за податковий (звітний) період, у якому відбулося таке перевищення.

При цьому отримана сума перевищення доходу, встановленого для платників єдиного податку першої і другої груп, не включається до обсягу доходу, з якого сплачується наступна вибрана ставка такими платниками єдиного податку.

Податкова декларація складається наростаючим підсумком з урахуванням норм пунктів 296.5 і 296.6 цієї статті. Уточнююча податкова декларація подається у порядку, встановленому ПКУ.

Платники єдиного податку для отримання довідки про доходи мають право подати до контролюючого органу податкову декларацію за інший, ніж кварталний (річний) податковий (звітний) період, що не звільняє такого платника податку від обов'язку подання податкової декларації у строк, установлений для кварталного (річного) податкового (звітного) періоду.

Реєстратори розрахункових операцій не застосовуються платниками єдиного податку:

- першої групи;
- другої і третьої груп (фізичні особи-підприємці) незалежно від вибраного виду діяльності, обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1000000 гривень; у разі перевищення в календарному році обсягу доходу понад 1000000 гривень застосування реєстратора розрахункових операцій для такого платника єдиного податку є обов'язковим; застосування реєстратора розрахункових операцій розпочинається з першого числа першого місяця кварталу, що настає за виникненням такого перевищення, і продовжується у всіх наступних податкових періодах протягом реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку.

7.5 Особливості нарахування, сплати і подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку

Платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати і подання податкової звітності з таких податків і зборів:

- 1) податок на прибуток підприємств;
- 2) податок на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримано внаслідок господарської діяльності платника єдиного податку першої – третьої груп (фізичної особи) та оподатковано згідно з главою I розділу XIV ПКУ;
- 3) податок на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім податку на додану вартість, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які вибрали ставку єдиного податку, визначену в підпункті 1 пункту 293.3 статті 293 ПКУ, а також що сплачується платниками єдиного податку четвертої групи;
- 4) податок на майно (у частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку першої – третьої груп для провадження господарської діяльності та платниками єдиного податку четвертої групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва;
- 5) рентна плата за спеціальне використання води платниками єдиного податку четвертої групи.

Нарахування, сплата і подання звітності з податків і зборів інших, ніж зазначені у пункті 297.1 ПКУ, здійснюються платниками єдиного податку в порядку, розмірах і строки, встановлені ПКУ.

У разі ввезення товарів на митну територію України податки і збори та митні платежі сплачуються платником єдиного податку на загальних підставах відповідно до закону.

Платник єдиного податку виконує передбачені ПКУ функції податкового агента у разі нарахування (виплати, надання) оподатковуваних податком на доходи фізичних осіб доходів на користь фізичної особи, яка перебуває з ним у трудових або цивільно-правових відносинах.

Дивіденди, що виплачуються платниками єдиного податку третьої (юридичними особами) та четвертої груп власникам корпоративних прав (засновникам таких платників єдиного податку), оподатковуються за правилами, встановленими розділами II і IV ПКУ.

7.6 Порядок вибору спрощеної системи оподаткування, переходу на спрощену систему оподаткування або відмови від спрощеної системи оподаткування

Для вибору спрощеної системи оподаткування або переходу на цю систему суб'єкт господарювання подає до контролюючого органу заяву.

Заява подається за вибором платника податків, якщо інше не передбачено ПКУ, **в один з таких способів:**

1) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
2) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

3) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством;

4) державному реєстратору як додаток до заяви про державну реєстрацію, що подається для проведення державної реєстрації юридичної особи або фізичної особи-підприємця з урахуванням вимог пункту 291.5 статті 291 ПКУ; електронна копія заяви, виготовлена шляхом сканування, передається державним реєстратором до контролюючого органу одночасно з відомостями із заяви про державну реєстрацію на проведення державної реєстрації юридичної особи або фізичної особи - підприємця згідно із Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань".

Зареєстровані в установленому порядку фізичні особи - підприємці, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо вибору спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому відбулася державна реєстрація.

Зареєстровані в установленому законом порядку суб'єкти господарювання (новостворені), які протягом 10 днів від дня державної реєстрації подали заяву щодо вибору спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої групи, яка не

передбачає сплату податку на додану вартість, вважаються платниками єдиного податку від дня їх державної реєстрації.

Суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів відповідно до норм ПКУ, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Такий суб'єкт господарювання може здійснити перехід на спрощену систему оподаткування один раз протягом календарного року.

Перехід на спрощену систему оподаткування суб'єкта господарювання, зазначеного в абзаці першому цього підпункту, може бути здійснений за умови, якщо протягом календарного року, що передує періоду переходу на спрощену систему оподаткування, суб'єктом господарювання дотримано вимоги, встановлені в пункті 291.4 статті 291 ПКУ.

До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік.

При цьому якщо суб'єкт господарювання протягом календарного року, що передує року вибору спрощеної системи оподаткування, самостійно прийняв рішення про припинення фізичної особи-підприємця, то при переході на спрощену систему оподаткування до розрахунку доходу за попередній календарний рік включається вся сума доходу, отриманого такою особою внаслідок провадження господарської діяльності за такий попередній календарний рік.

За умови дотримання платником єдиного податку вимог, установлених ПКУ для вибраної ним групи, такий платник може самостійно перейти на сплату єдиного податку, встановленого для інших груп платників єдиного податку, шляхом подання заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного кварталу. При цьому у платника єдиного податку третьої групи, який є платником податку на додану вартість, анулюється реєстрація платника податку на додану вартість у порядку, встановленому ПКУ, у разі вибору ним першої або другої групи чи ставки єдиного податку, встановленої для третьої групи, яка включає податок на додану вартість до складу єдиного податку.

Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подає до контролюючого органу заяву.

Платники єдиного податку можуть самостійно відмовитися від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) кварталом, у якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів.

Платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, у таких випадках і в строки:

1) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу платниками єдиного податку першої і другої груп та нездійснення такими платниками переходу на застосування іншої ставки – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

2) у разі перевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 ПКУ, платниками єдиного податку першої і другої груп, які використали право на застосування інших ставок, установлених для третьої групи, – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

3) у разі перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу платниками єдиного податку третьої групи – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

4) у разі застосування платником єдиного податку іншого способу розрахунків, ніж зазначені у пункті 291.6 статті 291 ПКУ, – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, у якому допущено такий спосіб розрахунків;

5) у разі здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, або невідповідності вимогам організаційно-правових форм господарювання – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності або відбулася зміна організаційно-правової форми;

6) у разі перевищення кількості фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку, – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, у якому допущено таке перевищення;

7) у разі здійснення видів діяльності, не зазначених у реєстрі платників єдиного податку, – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності;

8) у разі наявності податкового боргу на кожне перше число місяця протягом двох послідовних кварталів – в останній день другого із двох послідовних кварталів;

9) у разі здійснення платниками першої або другої групи діяльності, не передбаченої у підпункті 1 або 2 пункту 291.4 статті 291 ПКУ відповідно, – з першого числа місяця, що настає за податковим (звітним) кварталом, у якому здійснювалася така діяльність.

У заяві зазначаються такі обов'язкові відомості:

1) найменування суб'єкта господарювання, код за ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи-підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

3) податкова адреса суб'єкта господарювання;

4) місце провадження господарської діяльності;

5) вибрані суб'єктом господарювання види господарської діяльності згідно з КВЕД ДК 009:2010;

6) вибрані суб'єктом господарювання група і ставка єдиного податку або зміна групи і ставки єдиного податку;

7) кількість осіб, які одночасно перебувають з фізичною особою-підприємцем у трудових відносинах, і середньооблікова кількість працівників у юридичної особи;

8) дата (період) вибору спрощеної системи оподаткування або переходу на цю систему.

До заяви включаються відомості (за наявності) про таке:

1) зміна найменування суб'єкта господарювання (для юридичної особи) або прізвища, імені, по батькові фізичної особи-підприємця, або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків);

2) зміна податкової адреси суб'єкта господарювання;

3) зміна місця провадження господарської діяльності;

4) зміна видів господарської діяльності;

5) зміна організаційно-правової форми юридичної особи;

6) дата (період) відмови від застосування спрощеної системи у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, установлених ПКУ;

7) дата (період) припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності;

8) зміна групи і ставки платника єдиного податку.

7.7 Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку

Реєстрація суб'єкта господарювання як платника єдиного податку здійснюється шляхом внесення відповідних записів до реєстру платників єдиного податку.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, веде реєстр платників єдиного податку, в якому міститься інформація про осіб, зареєстрованих платниками єдиного податку.

У разі відсутності визначених ПКУ підстав для відмови у реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку контролюючий орган зобов'язаний протягом двох робочих днів від дати надходження заяви про перехід на спрощену систему оподаткування зареєструвати таку особу платником єдиного податку.

У разі відмови у реєстрації платника єдиного податку контролюючий орган зобов'язаний надати протягом двох робочих днів від дня подання суб'єктом господарювання відповідної заяви письмову вмотивовану відмову, яка може бути оскаржена суб'єктом господарювання у встановленому порядку.

Підставами для прийняття контролюючим органом рішення про відмову у реєстрації суб'єкта господарювання як платника єдиного податку є виключно:

1) невідповідність такого суб'єкта вимогам, установленим статтею 291 ПКУ (зокрема, щодо виду діяльності, кількості найманих працівників і отриманого доходу протягом календарного року);

2) наявність у суб'єкта господарювання, який утворюється внаслідок реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, непогашених податкових зобов'язань або податкового боргу, що виникли до такої реорганізації;

3) недотримання таким суб'єктом вимог, установлених у підпункті 298.1.4 пункту 298.1 статті 298 ПКУ.

До реєстру платників єдиного податку вносяться такі відомості про платника єдиного податку:

1) найменування суб'єкта господарювання, код згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - підприємця, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання в установленому порядку відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків і мають відповідну відмітку у паспорті);

2) податкова адреса суб'єкта господарювання;

3) місце провадження господарської діяльності;

4) вибрані фізичною особою-підприємцем першої та другої груп види господарської діяльності;

5) ставка єдиного податку і група платника податку;

6) дата (період) вибору спрощеної системи оподаткування або переходу на цю систему;

7) дата реєстрації;

8) види господарської діяльності;

9) дата анулювання реєстрації.

За бажанням зареєстрований платник єдиного податку може безоплатно і безумовно отримати витяг з реєстру платників єдиного

податку. Строк надання витягу не повинен перевищувати одного робочого дня від дня надходження запиту. Витяг діє до внесення змін до реєстру.

Реєстрація платником єдиного податку є безстроковою і може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу у разі:

1) подання платником податку заяви про відмову від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, – в останній день календарного кварталу, в якому подано таку заяву;

2) припинення юридичної особи (крім перетворення) або припинення підприємницької діяльності фізичною особою-підприємцем відповідно до закону – у день отримання відповідним контролюючим органом від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення;

3) у випадках, визначених у підпункті 298.2.3 пункту 298.2 статті 298 ПКУ;

4) якщо у податковому (звітному) році частка сільськогосподарського товаровиробництва платника єдиного податку четвертої групи становить менш ніж 75 відсотків.

З метою постійного забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб інформацією центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, щоденно оприлюднює для безоплатного й вільного доступу на єдиному державному реєстраційному веб-порталі юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців та власному офіційному веб-сайті такі дані з реєстру платників єдиного податку:

- податковий номер (для юридичної особи);
- найменування (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові (для фізичної особи);
- дата (період) вибору спрощеної системи оподаткування або переходу на цю систему;
- ставка єдиного податку;
- група платника податку;
- види господарської діяльності;
- дата виключення з реєстру платників єдиного податку.

Відповідальність платника єдиного податку

Платники єдиного податку несуть відповідальність відповідно до ПКУ за правильність обчислення, своєчасність і повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.12 [Електронний ресурс].
– Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.10 (зі зміненнями і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Бідюк, О. О. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. / О. О. Бідюк, Є. Ю. Шара. – Київ : Центр навч. літ., 2012. – 496 с.

Шара, Є. Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік : навч. посіб. / Є. Ю. Шара, О. О. Бідюк, І. Є. Соколовська-Гонтаренко. – Київ : Центр навч. літ., 2011. – 424 с.

Верига, Ю. А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навч. посіб. / Ю. А. Верига. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 264 с.

Котенко, Л. М. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності : навч. посіб. / Л. М. Котенко, А. С. Крутова, Т. О. Тарасова. – Харків : Харків. держ. ун-т харч. та торгівлі, 2013. – 387 с.

Бідюк, О. О. Облік і звітність в оподаткуванні : навч. посіб. / О. О. Бідюк, Є. Ю. Шара. – Київ : Центр навч. літ., 2012. – 496 с.

Облік і звітність підприємств у системі оподаткування: навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Бондаря, Н. М. Лисенко. – Київ : ДННУ «Акад. фін. управління», 2014. – 585 с.

Іванов, Ю. Б. Податковий облік та звітність : підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найденко. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 710 с.

Прохар, Н. В. Податковий облік : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни студентами напряму 6.030509 "Облік і аудит" за КМСОНП ПУЕТ / Н. В. Прохар. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 192 с.

Навчальне видання
Татар Марина Сергіївна

ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ

Редактор А. М. Ємленінова

Зв. план, 2018

Підписано до друку 31.10.2018

Формат 60×84 1/16. Папір офс. № 2. Офс. друк

Ум. друк. арк. 6,9. Обл.-вид. арк. 7,75. Наклад 50 пр.

Замовлення 334. Ціна вільна

Видавець і виготовлювач

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

61070, Харків-70, вул. Чкалова, 17

<http://www.khai.edu>

61070, Харків-70, вул. Чкалова, 17

izdat@khai.edu

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції сер. ДК № 391 від 30.03.2001